

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda

Nr. 527 P

Poznań, czwartek dnia 16 listopada 1933

Rok XXVIII

Poznań, 15 listopada.

Entuzjazm

Każdego kto był na niedzielnej manifestacji narodowej w Poznaniu z okazji piętnastolecia niepodległości Polski lub kto wziął udział choćby w jednym zgromadzeniu wyborczym Obozu Narodowego uderzyć musiał płomienny entuzjazm, wybuchający wręcz z żywiołową siłą z piersi olbrzymich rzesz narodowych, rekrutujących się ze wszystkich warstw społeczeństwa.

Entuzjazm ten nie tylko odbija krańcowo od ciężkiej atmosfery zgromadzeń „sanacyjnych”, ale jest też niezrozumiały dla niejednych „wierchołków” społecznych przytłoczonych przynęceniem z powodu dzisiejszych warunków gospodarczych życia.

Zaprawdę, warunki życiowe tych, którzy bywają na naszych zgromadzeniach narodowych, są dziesięćkroć i więcej cięższe, sroższe. — nieraz warunkom tym na imię: głód i chłód, a jednak dusze tych rzesz narodowych są gorejące patriotyzmem i zdolne do wielkich, bardzo wielkich ofiar.

Powie kto może: bo reagują one pod wpływem sugestywnych, silnych przemówień. Odpowiemy na to, że i najbardziej zapalne słowa wówczas tylko wywołują u słuchaczy żywiołowy odzew, jeżeli uderzają we wrażliwe struny duszy zbiorowej.

I to jest rzeczą istotną, że społeczeństwo poznańskie, że społeczeństwo wielkopolskie mimo wszystkich kłopotów gospodarczych i nie tylko gospodarczej natury mimo swego rzekomego materializmu. — jak było, tak pozostało szczególnie wrażliwe na momenty ideowe, moralne, narodowe. Wulkaniczne wręcz wybuchy zwartych okrzyków z piersi trzytysięcznego tłumu podczas manifestacji niedzielnej były może najmocniejszym wyrazem uczuć i myśli ludności miasta naszego, jakiegoś świadkami bylimy w ostatnich latach.

To wszystko — powtarzamy — wśród najtrudniejszych warunków gospodarczych, gdy ojciec rodziny często nie ma czem dostatecznie nakarmić żony i dzieci: dokuczają mu los, dokuczają „przywileje” życia, na jakie narażeni bywają narodowcy, a przecież dusza jego pali się porywem, którego nikt i nie stłumić nie zdoła.

I nie tylko się pali. W ogniu tym krzesze się czyn. Bo w samym Poznaniu setki obywateli starszych i młodszych, z pobudek czysto idealnych, pracuje bezinteresownie, ofiarnie na rzecz Obozu Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej. Trzeba ich widzieć przy robocie! A robota niełatwa, chociażby z powodu utrudnień i komplikacji, zawartych w regulaminie wyborczym. A jednak wszystko się pokonywa z zapalem, z entuzjazmem dla sprawy. To samo dzieje się na prowincji; to samo na Pomorzu.

Entuzjastyczny ten wysiłek działaczy naszych jest najwymowniejszym świadectwem duchowego, moralnego, ideowego oblicza Obozu Narodowego.

Francja na straży pokoju świata

Doniosłe debaty w izbie deputowanych — Mocne słowa pod adresem Niemiec płk. Fabry'ego i Franklina Boullona — Rząd Sarraut otrzymał votum zaufania

Paryz (PAT). Na popołudniowym posiedzeniu izby dep. płk. Fabry, przewodniczący wojskowej komisji izby, wygłosił dłuższe przemówienie na temat stosunków francusko-niemieckich i rozbrojenia.

Mówca wykazuje, że równouprawnienie byłoby dla Francji niezwykle niekorzystne, gdyż Francja posiada znacznie mniejszą liczbę mieszkańców i granice łatwo dostępne z bieżem rzek, które prowadzą do serca kraju. Przypomina dalej wszystkie ustępstwa, jakie Francja poczyniła na rzecz Niemiec w celu utrzymania pokoju w Europie. Obecnie jednak każde nowe ustępstwo byłoby prawdziwym samobójstwem.

Mówca krytykuje zamiar min. Boncoura opracowania konwencji międzynarodowej, którą danoby Niemcom do podpisania, i potępia 4-letni okres próbnny, po którego upływie zniszczonyby pewną liczbę materiałów wojennych i przekształconoby armję stałą na milicję. Należy zawsze mieć na oku jeden cel, mianowicie utrzymanie w całości siły Francji. Niemcy powinny mieć respekt dla tej siły. Mówca zwraca się do premiera Sarraut, aby nie zgodził się na konwencję, która zmniejszała siły zbrojne Francji.

NIEMA JUŻ MOWY O BEZPIECZEŃSTWIE

Następnie przemawiał Bouillon.

„Niemcy ani na chwilę — mówił Bouillon — nie ustają w zbrojeniu. Niema już mowy o bezpieczeństwie”. Mówca zarzuca dalej rządowi, że zachowuje całkowitą neutralność na prawym brzegu Renu, gdy na drugiej stronie rzeki kilka dni temu zakwaterowano 250-ty pułk hitlerowski, Bouillon zarzuca rządowi, że z Genewy zrobił instrument do zniweczenia traktatów, do połączenia wrogów i rozbiecia sprzymierzeńców.

Dalej ostro występuje przeciwko paktowi czterech i zaznacza, że jeżeli Anglja nie stanie po stronie myśli francuskiej, niewątpliwie dojdzie do wojny. Niemcy chcą zniszczyć traktat wersalski, wobec czego musimy zjednoczyć się, zbroić się, i łączyć w przynierza.

W tej chwili b. premier Daladier przerywa mówcy, występując przeciwko szerzeniu paniki. Po tem przemówieniu dyskusję przerwano.

TRZEBA ZACHOWAĆ ZIMNĄ KREW

Po przerwie o g. 21.30 odbyła się dalsza dyskusja nad polityką zagr. Dłuższe przemówienie wygłosił premier Sarraut, który na wstępie podkreślił, że trzeba zachować zimną krew.

„Kraj nasz pragnie budować nadal pokój pomimo wszelkich przeszkód — mówił premier Sarraut — i odrzuca ideę panicznego pokoju zamiast pokoju w bezpieczeństwie, nad czem Francja zawsze pracowała. Francja nie porzuci terenu mocno ustalonego w Genewie, Lidze Narodów i konferencji rozbrojeniowej, terenu współpracy wszystkich narodów dla utrzymania pokoju.”

Wierzmy, że udzieli on się najszerzszym masom społeczeństwa wielkopolskiego i pomorskiego, które stwierdziło w dniu wyborów tłumnym głosowaniem na rzecz list Obozu Narodowego.

O niedzielnej manifestacji narodo-

Te zasady były proklamowane przez następujące po sobie rządy i z kolei obecny premier potwierdza je wobec kraju i całego świata. Sarraut wyraża przekonanie, że jedynie zgoda wszystkich narodów może sparaliżować grożące niebezpieczeństwo. W 1918 r. Francja zwyciężyła dzięki pomocy całego świata.

„Nie dołożymy nigdy ręki do osłabienia bezpieczeństwa naszej ojczyzny — mówił dalej premier. Chciejmy zachować nadzieję, że Niemcy w Genewie podpiszą konwencję rozbrojeniową, o ile istotnie chcą służyć sprawie pokoju. Potwierdzam w całej pełni

deklarację min. Boncoura. Kontynuując politykę poprzedniego rządu, nie pozostanę głuchy na żadne propozycje, sformułowane szczerze w ogólnym interesie pokoju i w trosce o współpracę międzynarodową. Będziemy kontynuować z Niemcami lub bez nich dzieło organizacji pokoju.

Świat uzna naszą lojalność. Kończąc przemówienie premier zwrócił się do izby o udzielenie rządowi zaufania. Po przemówieniu Sarraut przemawiał dep. Blum, poczem izba zakończyła debaty w sprawie polityki zagr. przyjmując wniosek o zaufaniu.

Nowy ustrój faszystowskich Włoch

Mussolini wprowadza w życie swój plan z 1927 r., oparty na korporacjach stanowych i zawodowych

Rzym. (Tel. wł.) Wielką mową o polityce wewnętrznej i zewnętrznej rządu włoskiego zakończył Mussolini wczoraj trawającą od tygodnia dyskusję w radzie narodowej korporacji państwowych. Równocześnie rozwiązana została dotychczasowa izba włoska wybrana w roku 1929.

Tęsamem Mussolini rozpoczął wprowadzać w życie swój plan z 1927 roku opracowany w t. zw. „Carta del Lavoro”, na podstawie której ustrój państwa oparty zostaje na korporacjach stanowych i zawodowych. Naczelnym organem ustrojowym ma być w przyszłości rada narodowa korporacyj, w skład której obecnie wchodzi 150 członków i 7 sekcji reprezentujących pracowników oraz pracodawców wszystkich zawodów wolnych rzemieślniczych, handlowych, kupieckich, bankowych, komunikacji lądowej oraz morskiej, transportowych itp.

Nowy parlament ma być reprezentacją zawodowo-stanową. Ponieważ

jednak wstępne prace nie zostały ukończone, izba włoska wybierana będzie jeszcze na zasadzie starej konstytucji i dopiero później nastąpi przeobrażenie.

Zdaniem Mussoliniego, korporacje zawodowe są prawnymi jednostkami państwowymi i najlepiej nadają się do zwalczania socjalizmu oraz liberalizmu. Nie mają one hamować prywatnej inicjatywy lecz tylko wprowadzić dyscyplinę i poczucie państwowe oraz przejąć większą odpowiedzialność wobec całego narodu.

Na wczorajszym posiedzeniu narodowej rady korporacyjnej przedstawiciele pracodawców a przede wszystkim przemysłowcy wypowiedzieli się za nadaniem radzie charakteru jedynie doradczego i dyskusyjnego, większość wszakże oświadczyła się za udzieleniem radzie praw ustawodawczych. Ostateczną decyzję w tej sprawie poweźmie naczelna rada faszystowska.

Atak lotniczo-gazowy na Warszawę

Niezwykły widok stolicy — Ewolucje eskadr samolotów niszczyielskich i bombardowych

Warszawa (PAT). Dziś w godzinach porannych Warszawa przedstawiała niezwykle widok.

Około godz. 10 rozległ się sygnał syren fabrycznych i samochodowych. W tych chwilach życie stolicy zamarło. Wszyscy mieszkańcy schronili się do domów, tramwaje stanęły, a samochody jechały do przeznaczonych punktów zbornych. Po ulicach krążyły patrole policyjne z maskami gazowymi, auta drużyn ratowniczych oraz pogotowia sanitarnego.

W kilka minut po alarmie nad środkową dzielnicą ukazała się eskadra samolotów niszczyielskich, która wykonała liczne ewolucje, poczem po-

jawiała się eskadra aparatów bombowych. Płatowce te przeprowadziły teoretyczny atak na najważniejsze objekty miasta.

W kilka minut po g. 11 alarm zakończono i życie stolicy powróciło do normalnego stanu.

Zwolnieni z aresztu

Warszawa. (Tel. wł.) Aresztowani w Warszawie przedstawiciele Młodych Narodowców z kierownikiem sekcji Młodych Kunickim na czele, zostali zwolnieni po 18 godzinach trzymywania w urzędzie śledczym. Aresztowanym zarzucano zamiar zorganizowania demonstracji antyżydowskiej dzisiaj, w środę, podczas próbnego ataku gazowego.

Kierownik sekcji Młodych Str. Nar. złożył kategoryczny protest przeciwko przypisywaniu im wyzyskania tego momentu do jakiegokolwiek demonstracji. (w)

wej w Poznaniu z okazji piętnastolecia niepodległości Polski powiada „Dzien. Pozn.”, że zebrana była na niej publiczność — „w miernej ilości”. Jak wiadomo, brał w manifestacji udział tłum około trzytysięczny, a drugie tyle przybyłych wróciło z powodu przepelnienia... „Mierna ilość”

Na Śląsku bez zmian

(Od własnego korespondent

Katowice, 14 listopada.

Całą prasę polską obiegły ostatnio wieści o dokonanych rewizjach i zajęciach ksiąg i korespondencji w biurach zarządu „Wspólnoty Interesów” i zrzeszonych w niej koncernów. Prokurator i rzeczoznawcy spędzą niejedną niedzielę na dokładnym zbadaniu stosu dokumentów, do których przewiezienia z różnych miejsc do katowickiego sądu okręgowego musiano użyć kilku platform ciężarowych.

Nie przesadzając wyników badań, po których ukończeniu dopiero będzie wiadome podłoże i istota przestępstwa, zgóry już można powiedzieć, że akcja, sparaliżowana obecnie przez władzę, przedstawia typowe zjawisko dla stosunków w miejscowym ciężkim przemyśle obcym. W cyklu niniejszych korespondencji od początku wskazywaliśmy na zgubny i demoralizujący wpływ tej części wielkiego przemysłu, która jest w obcych i wrogich nam rękach, na nasze życie gospodarcze i społeczne. I demaskowaliśmy metody i środki, jakimi posługiwali i posługują się dotychczas niemieccy menedżerzy przemysłowi, nierzadko ukrywający się za plecami innych cudzoziemców lub wręcz polskich „ströhmännów”.

Podobnych kierowników - Polaków zwą w Zagłębiu Dąbrowskiem „dyrektorami od kozy”, a że nazwa ta jest trafna, dowodzi znany już z tych łamów przykład dyr. Buzka, czy Śniegonia z gwarectwa hr. Donnermarcka, którzy zresztą w swej gorliwości okazali się „plus royalistes que le roi”.

Na czele koncernów górnośląskich figurują też często dyrektorowie, pochodzący z kół niemieckich Ślązaków, przeważnie ludzi o słabym poziomie wykształcenia, którzy swe wysokie stanowiska zawdzięczają długoletniej służbie — od stanowisk chłopców biurowych począwszy — poprzez awanse, uzyskiwane za cenę bezgranicznego oddania się „auf Gedeih und Verderb” sprawie swych mocodawców. Jeden z takich właśnie panów, który przez dłuższy czas był generalnym dyrektorem największego koncernu sprzedażowego na Górnym Śląsku, wślwił się w kołach węglowych tem, iż chciał prowadzić eksport węgla do Włoch drogą morską przez... Pireneje. Niemniej sławną była jego historia z autoportretem Malczewskiego, kiedy to na odnośną propozycję kupna odpowiedź jego brzmiała: „Auto-portret Malczewskiego? Jakże to śmieszne! Przecież mam żywe auto w swym garażu!”

Do tego rzędu ludzi należał między innymi również aresztowany w dniu 2 b. m. dyrektor księgowości „Wspólnoty Interesów” p. Waldemar Szczeniński, którego weterani uprzemysłowienia Zagłębia Dąbrowskiego pamiętają jako praktykanta w ówczesnych zakładach Fitzner i Gamper S. A. w Sosnowcu. Nic więc dziwnego, że jemu wlanie powierzono tak delikatne zadanie, jak „odpowiednie” prowadzenie ksiąg olbrzymiego trustu. A zadanie to nie było łatwe, bo nawet miejscowi rzeczoznawcy księgowi, otrząskani z przenajróżnorodniejszymi kombinacjami „technicznymi - organizacyjnymi” i „strukturalnymi - administracyjnymi” tutejszych koncernów, nie mają trudu z rozplataniem tych nowoczesnych węzłów gordyjskich, w oczach przeciętnego obywatela dojrzałych już pod cięcie miecza Aleksandra.

Klasycznym tego przykładem jest wypadek ze „Wspólnotą Interesów”. W jej skład wchodzi „Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa”, „Zjednoczone Huty Królewska i Laury” i dawna „Huta Bismarcka” w Wielkich Hajdukach, bodaj, że największa w Polsce, która przeszła do „Katowickiej S. A.”. Koncerny te reprezentują szereg zakładów hutniczo - metalurgicznych i kopalń węgla i po utworzeniu „Wspólnoty Interesów” na podstawie tajnej i w sądzie niezarejestrowanej umowy stanowią jedno z największych w Europie zjednoczeń „holdingowych”.

W dalszym rozwoju tej kombinacji p. Flick, właściciel kontrolowanych przez rząd niemiecki „Rheinisch-Westfälische Vereinigte Stahlwerke”, posiadając przemożny wpływ i udział w „Wspólnocie”, utworzył razem z osławionym p. Harrimanem, rzekomym właścicielem „Giesche S. A.” (bo rola i wzajemny stosunek „Georg von Giesche's Erben” do „Anaconda Mining Corporation” nie jest całkowicie wyjaśniona) i „Silesian Steel Corporation”,

„Kurjera Poznańskiego“)

dla celów zdawałoby się im tylko wiadomych, lecz które potrochu wychodzą na światło dzienne.

Powierzchniowo wszystko niby jest jasne. Ale zairzujmy głębiej na podstawie linii przewodnich badania prokuratorji, podanych w komunikacie z dnia 7 b. m. „Katowicka S. A.” posiada większość pakietu akcyjnego „Zjednoczonych Hut Król. i Laury” którego resztę dzierży znow „Silesian Steel Co.”. Ale jednocześnie kapitał akcyjny tej ostatniej w wysokości 10.000.000 dolarów należy w połowie do „K. A. S.” i do „Z. H. K. L.”, a jeśli weźmiemy pod uwagę, że wszelkie transakcje finansowe wymienionych koncernów załatwiają podporządkowane rządowi Rzeszy Niemieckiej D-banki w Katowicach, to cel i całokształt kombinacji będą aż nadto zrozumiałe.

Nie trzeba być buchalterem, aby w lot zdać sobie sprawę z tego, jak przy odpowiednich „dobrych” chęciach może wyglądać bilans takiego dziwotworu, powstałego na wzór i podobieństwo holdingów amerykańskich, które swoją wydmuchaną „prosperity” doprowadziły Stany Zjednoczone Ameryki do obecnego krachu. Wątpliwości co do właściwych celów tych złośliwych nowotworów na naszym ciele gospodarczym rozwiewa zniemienna okoliczność, że pionier „nowych metod” na naszym gruncie, wspomniany p. Harriman, pokutuje właśnie w amerykańskim więzieniu za te same grzechy, jakie obecnie zarzucane są zarządowi „Wspólnoty”.

Pisaliśmy już na tem miejscu o sztucznych obciążeniach bilansowych praktykowanych przez tutejszy ciężki przemysł. Pomijając wysokie wydatki administracyjne, nienaturalnie obciążające produkcję i kalkulację, do których trzeba zaliczyć sprytnie wkuglarzone subsydia dla „Volksbundu” i niemieckiej prasy gazdzinowej, tudzież zyski z kombinowanych sprzedaży zagranicznych, księgowane jako straty — najlepszym sposobem unikania wykazania

Jak potraktowano Żydów „polskich” w Londynie

Jak wiadomo, w Londynie odbyła się w dniach 29 października do 1 listopada roku bież. światowa konferencja żydowska której oficjalnym przedmiotem obrad była pomoc Żydom „niemieckim”. Zwołana została z inicjatywy „Związku gmin żydowskich” w Anglii przy poparciu innych kierowniczych organizacji żydowskich. Obrady jej były ściśle poufne.

„Hajnt” z 2 b. m., w korespondencji z Londynu, zatytułowanej „W gmatwaniu tajemnic” daje ogólnikowe sprawozdanie z przebiegu tych obrad.

Znamienną cechą tej konferencji, poza poufnością, jest lekceważący stosunek jej przywódców do Żydów z Polski. Przedewszystkiem nie chciano mieć ich w łonie delegatów:

Co czeka Żydów w Sejmie?

Dr. Fiszel Rotenstreich poucza („Hajnt” z 3 b. m.), jakiej taktyki muszą trzymać się podczas obecnej sesji sejmowej członkowie Koła Żydowskiego i wyjaśnia dlaczego:

„Jeszcze przed paru laty mogliśmy liczyć w naszej walce na pomoc i poparcie innych narodów. Obecnie czasy zmieniły się.”

Obóz narodowy wykorzysta sesję, aby wystąpić przeciw pretensjom żydowskim:

„Jest pewne, że młode pokolenie endeckie uczyni na nas w Sejmie silniejszy atak niż w prasie, a to zmusi nas do stosowania innej taktyki podczas obecnej sesji sejmowej, niż poprzednio.”

Żydzi nie powinni ograniczyć się na zbijaniu zarzutów endeków, a winni wystąpić z konkretnymi żądaniem pod adresem polskiego społeczeństwa, mianowicie z trzema:

„Po pierwsze — istotne poparcie dla milionów Żydów, którzy pragną żyć z cieniem narodowym; po drugie — polityka, która wzmacni uczucie bezpieczeństwa u mas żydowskich; po trzecie — wzmoczone, oparte na zasadach równouprawnienia, urządzenie mas żydowskich w państwie.”

zysków okazał się powyższy amerykański system labiryntowy.

Spółka A winna jest spółce B za (nieistniejący i niewpłacony lub też niewspółmiernie obliczony) kapitał akcyjny w niej ulokowany (na papierze) i księguje go w bilansie po stronie biernej. Spółka B umieszcza go w aktywach, ale jednocześnie winna jest do holdingu X za rzekomą lokatę tegoż w niej. Holding X jest zagranicą i stamtąd dyryguje. Albo też spółka A i B stają się współwłaścicielami holdingu X, obciążając się w swoich księgach za niewpłacony jeszcze kapitał, którego też nigdy nie wpłaca, bo są z holdingiem identyczne, a potrzebne im są tylko pozycje bierne dla bilansu.

W podobnych przykładach „ex natura” mogliśmy się zgubić niezem w labiryncie, niech więc w konkretnym wypadku przemówią w odpowiednim czasie miarodajne władze.

Wyjdźmy z labiryntu na wolne powietrze. Noszą się w niem różne słuchy, z których odnotujemy, że dyrektor „Wspólnoty” Rhode, który wyjechał był do Moskwy w sprawie zamówień sowieckich, wrócił podobno — omijając Polskę — do Berlina, gdzie prawdopodobnie porozumiewa się z p. Flickiem i drugim dyrektorem „W. I.” p. Tomalla, przebywającym w Niemczech na urlopie. Dyrektor Sabass, urzędujący w dawnym „Wienerhofie” przeżył rewizję; o dalszych konsekwencjach nie słyhać.

Podobno gen. dyr. „W. I.” Rhode ma zamiar stawić się do przesłuchania w prokuraturji razem z dyr. Tomalla, ale jest to nieprawdopodobne. „Wspólnota Interesów” jest warownią niemiecką i pamiętna jest w tym względzie świeża jeszcze walka jej polskich pracowników o wprowadzenie urzędowego polskiego języka na użytek wewnętrzny zamiast dotychczasowego niemieckiego, zakończona zwycięstwem po 11 latach.

Na froncie śląskim narazie bez zmian. Czas jednak, aby z dotychczasowym stanem bezelowej tolerancji skończyć. Niemieckie „krakehlery” i szkodnicy tylko w ten sposób mogą odzyskać przytomność i zdolność do przyzwoitego współżycia.

JOACHIM KORK.

„Początkowo londyńscy „potentaci” nie mieli żadnej chęci zaprosić przedstawicieli Polski.”

Zaproszono ich pod naciskiem Żydów wschodnich z Paryża i Londynu. Następnie usiłowano wymóc na organizatorach, aby Żydzi z Polski mogli przemówić na otwarciu konferencji:

„Wszystkie te starania jednak nie udały się. Newil Laski odpowiedział że to, co Żydzi polscy chcą powiedzieć, wypowie to za nich Leo Mockin (przew. „Komitetu delegacji żyd.”, przyp.). W żaden sposób nie chciał ustąpić i delegacja polska na otwarciu nie uzyskała głosu.”

Sami Żydzi nie chcą mieć do czynienia z Żydami polskimi, coż dziwnego, że nie chcą ich mieć u siebie Polacy?

Za zasługi dla kupiectwa żydowskiego

„Monitor” z dnia 10 bm. drukuje na 21 stronicach nazwiska tych, którzy odznaczeni zostali orderem „odrodzenia Polski” i krzyżami zasługi. W spisie tym wymieniony jest także Żyd Fajwel Liberman odznaczony brązowym krzyżem za „zasługi na polu organizacji drobnego kupiectwa żydowskiego”.

Ku czci ś. p. Stan. Waclawskiego

W niedzielę, w kościele akademickim św. Anny w Warszawie ks. prof. Bromski odprawił uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Stanisława Waclawskiego. Na nabożeństwo stawilo się około 4 tysięcy młodzieży akademickiej ze sztabami Bratnich Pomocy, korporacji i akademickich stowarzyszeń katolickich. Nabożeństwa wysłuchano w nastroju uroczystego skupienia i powagi. Po mszy św. młodzież rozeszła się spokojnie.

Przed kościołem skonsygnowane

Dokładne trawienie zapewniają Ziola Przewyszczające KARPINSKIEGO.

Tr 314

były silne oddziały policji z motopompą

We Lwowie rano odbyło się w kościele św. Mikołaja uroczyste nabożeństwo żałobne przy udziale olbrzymich tłumów młodzieży, która przybyła w szeregach organizacyjnych ze sztabami.

Po nabożeństwie uformował się imponujący pochód, który liczył ponad pięć tysięcy osób. Na czele pochodu kroczyli przesi wszyscy organizatorzy akademickich we Lwowie. Poczet sztandarowy niósł sztandar Młodzieży Wszepolskiej, za którym szły wszystkie lwowskie korporacje „in corpore” ze sztabami. Nieprzejrzałe, uformowane w czwórkach tłumy młodzieży przeszły ulicami św. Mikołaja, Zyblikiewicza, Pelczynską i Kadeczką do II Domu Techników im. St. Waclawskiego.

W Domu Techników odbyła się uroczysta akademja z okazji rocznicy śmierci ś. p. Waclawskiego w wielkiej sali Domu W udekorowanej sali kolo miejsca przydziałnego stanęły w oryndku poczty sztandarowe ze sztabami Akademje zagał prezes Czytelni Akad mgr Blum, zapraszając do przyzjum duszpastrzera ks prof. Klawka i prof. Wł. Tarnawskiego oraz prezesów wszystkich organizacwi akademickich poczem oddał głos b. prezesowi Bratniej Pomocy Stud. U. J. K. Rojkowi. Przemówienie mgr Rojka, wywołało olbrzymie wrażenie na sali, temwięcej, że mówca poruszył szereg uczuciowych momentów tragicznej śmierci ś. p. Waclawskiego.

Po obu przemówieniach prezes Blum zarządził jednodominowe milczenie, poczem odśpiewano hymn Młodych.

Na domach akademickich we Lwowie zawisły żałobne chorągwie.

Międzynarodowa masonerja przy robocie

Likwidacja łóż wolnomularskich w Niemczech pobudziła międzynarodową masonerję do tem zwyższej działalności. Po rozwiązaniu „Symbolicznej Wielkiej Łoży Niemiec”, której siedzibą był Lipsk, akcja wolnomularzy niemieckich skoncentrowała się w dwu łóżach w Jerozolimie i w jednej w zagłębiu Saary. Kierownictwo „Symbolicznej Wielkiej Łoży na Wignaniu” — taką nazwę przyjęła obecnie organizacja masonów niemieckich — objął niejaki dr. Propper w Jerozolimie.

Dowody wzmoczonej aktywności w ostatnich czasach daje również „Międzynarodowa Liga Wolnomularska” z siedzibą w Wiedniu. Po wielomiesięcznej przerwie ukazał się obecnie nowy numer masonskiego czasopisma „Wiener Freimaurerzeitung”. Zawiera on m. in. sprawozdanie z tegorocznego kongresu masonów w Hadze. Kongres obradował pod protektoratem holenderskiej grupy wolnomularskiej. Z powodu kryzysu ekonomicznego był on dość słabo obsesany. Autor sprawozdania stwierdza, że z milczenia międzynarodowej ligi wiedeńskiej „wielu przyjaciół ruchu wolnomularskiego wyciągnęło fałszywe wnioski”. Straty poniesione przez zamknięcie łóż niemieckich — tłumaczy dalej ów sprawozdawca zredukowane zostały przez założenie nowych grup w Indjach holenderskich, Brazylii i Meksyku. Na kongresie wygłoszono dwa referaty: „Istota i znaczenie tajemnicy masonskiej” oraz „Wierność a masonerja”. Jest rzeczą godną uwagi, że sekcja młodzieży wolnomularskiej nie była na tym kongresie reprezentowana. Obradowały natomiast na specjalnych posiedzeniach grupy lekarzy, esperantystów, członków Ligi praw człowieka i pacyfistów masonskich. Czynną była również „Wielka rada urzędnicza”, na której zebraniach przemawiali dr. Lennhoff i Woronow.

(KAP)

Fundusz naukowy

Warszawa (Tel. wł.) Na konferencji prezesów stowarzyszeń akademickich postanowiono powołać do życia akademicki fundusz naukowy, służący do popierania wydawnictw i prac naukowych młodzieży akademickiej. Program zostanie ustalony w najbliższym czasie. (w)

Papen pełnomocnikiem dla Zagłębia Saary

Berlin (PAT). Gabinet Rzeszy odbył wczoraj pierwsze po wyborach posiedzenie. Wicekanclerz Papen zwrócił się do kanclerza Hitlera i wyraził mu imieniem rządu uznanie, że w ciągu 9 miesięcy stworzył Rzeszę niemiecką zjednoczoną nadzieją i wiarą w przyszłość. Gabinet Rzeszy czuje się szczęśliwy, że może pracować pod kierownictwem Hitlera i feldmarszałka Hindenburga dla Niemiec.
Kanclerz Hitler dziękując członkom

gabinetu za współpracę i zaufanie podkreślił zasługi prezydenta Hindenburga, który przez powołanie go na urząd kanclerski umożliwił zwycięstwo idei zjednoczenia narodu.
Następnie gabinet powziął uchwałę mianowania wicekanclerza Papena pełnomocnikiem rządu Rzeszy dla Zagł. Saary, porucząc mu funkcje szefa referentów fachowych poszczególnych ministerstw w sprawie Zagł. Saary.

Nowa sprawa Muraszki

Warszawa (Tel. wł.). Sędzia śledczy Rybczyński podjął śledztwo przeciwko b. przodownikowi Muraszki, który swego czasu zastrzelił Bagińskiego i Wieczorkiewicza, których konwojował do Stołpców, gdzie miał ich wydać Sowiетom. Po odcierpieniu kary Muraszko mieszkał w Warszawie u niejakich Ponarskich. Ostatnio doszło pomiędzy Muraszką a Ponarskim

do zatargu, podczas którego Muraszko zadał właścicielowi mieszkania obrażenia cielesne kolbą rewolweru. Na wniosek obrońcy Muraszki przeprowadzenia ekspertyzy stanu jego pożyteczności, dwaj biegli stwierdzili zmniejszoną zdolność kierowania u niego czynami. Muraszko się tłumaczył, że ma pozwolenie na 16 rodzajów broni. (w)

Układ zbożowy z Niemcami

Warszawa (Tel. wł.). Podpisania układu zbożowego polsko-niemieckiego spodziewają się w dniach najbliższych. Układ ten będzie tylko porozumieniem i obowiązywać będzie do chwili podpisania układu. Istnieć bę-

dą dwa oddzielne biura sprzedaży żyta polskiego i niemieckiego. Polskie będzie w Gdańsku, niemieckie w Berlinie. Porozumienie nie wyda obecnie większych rezultatów wskutek zaniku zagranicznych rynków zbytu żyta. (w)

Wybuch dynamitu w piecu pokojowym

Warszawa (Tel. wł.). We wtorek o godz. 8 zrana przy ul. Wulkańskiej 83 nastąpiła w mieszkaniu Antoniny Czerskiej detonacja. Gdy pospieszono tam z pomocą, ujrano dwie osoby: Antoninę Czerską i jej 18-letniego syna, wijących się na podłodze i ciężko rannych. Od-

wieziono ich do szpitala. W mieszkaniu nastąpił wybuch pocisku dynamitowego, używanego w kopalniach, a zawleczonego wraz z węglem.
Wskutek wybuchu został rozerwany piec, którego odłamki ciężko poraniły obie ofiary. (w)

Z pokładu „Kościszki”

Warszawa (PAT). O g. 23 kpt. Borkowski nadesiał z pokładu okrętu „Kościszko” do dyrekcji Linji Gdynia—Ameryka w Warszawie następujący telegram: Około g. 22 wobec silnej fali kpt. Borkowski ściągnął ze statku „Horst Wessel” polską załogę, 1 oficera i 4 marynarzy. W kilka minut później statek „Horst Wessel” zatonął. Statek „Kościszko” zdążył do Kopenhagi.

Amatorzy orderów

Warszawa (Tel. wł.). Stwierdzono, że w okręgu Łodzi wiele osób nosi bezprawnie ordery Polonia Restituta i Virtuti Militari. Ujawnienie tych faktów było przyczyną zarządzenia szczegółowej kontroli osób odznaczonych, a winni nieprawnego ich noszenia będą pociągnięci do odpowiedzialności. (w)

Świątokradztwo

Warszawa (Tel. wł.). Do kościoła w Kłomnicach w pow. radomskiego wdarli się nieznani sprawcy, którzy skradli wota i przybory kościelne wartości 1200 zł. (w)

Plachta hitlerowska

Warszawa (Tel. wł.). Na kopalni Mysłowice na szybie „Luise” minionej nocy po ściągnięciu sztandaru polskiego wywieszono płachtę czerwoną ze swastyką hitlerowską, długą na 3 m. i szeroką 1 m. Płachtę usunęto dopiero zrana. (w)

Rozbite rokowania

Warszawa (Tel. wł.). Rokowania pomiędzy ziemianami a robotnikami rolnymi o umowę zbiorową na rok przyszły zostały rozbite i kwestja ta jest otwarta. (w)

Redukcja urzędniczek

Kraków (Tel. wł.). W urzędach pocztowych na terenie Małopolski Zachodniej przeprowadzana jest obecnie redukcja personelu urzędniczego. Redukcji ulegają mianowicie wszystkie urzędniczki zamężne. Otrzymały one urlopy równające się przemieszczeniu w stan nieczynny, po upływie którego zostaną zwolnione ze służby, względnie przeniesione w stan spoczynku.
Redukcje te dokonywane są na zasa-

dzie austriackiej pragmatyki pocztowej, pochodzącej z r. 1914, a obowiązującej dotąd na terenie Małopolski.

Wilki na Wileńszczyźnie

Wilno (PAT). Do dzienników tułtejszych donoszą z Mołodeczna, iż w pow. mołodeckim i woleżyńskim grasują wilki. W ub. niedzielę urządzono polowania z naganką, w których wzięli udział oficerowie K. O. P. u i okolicznej ziemi. Zabito 2 wilki w pow. woleżyńskim, zaś 3 w pow. mołodeckim. Wilki ukazały się również w pow. wilejskim, dziśnieńskim, lidzkim i wileńsko-trockim.

Międzynarodówka sjonistyczna

Warszawa (Tel. wł.). Przy udziale prezydenta wszechświatowej organizacji sjonistycznej Nachuma Sokolowa odbył się zjazd różnych organizacji sjonistycznych w Polsce, na którym postanowiono proklamować utworzenie stronnictwa wszystkich sjonistów w Polsce, stanowiącego część wszechświatowej organizacji sjonistycznej. (w)

Nowy rząd rumuński

Bukareszt (PAT). Duca utworzył nowy rząd w następującym składzie:

Prezes rady ministrów — Duca, sprawy zagraniczne — Titulescu, finansy — Dinu Bratianu, sprawiedliwość — Wiktor Antonescu, oświata publiczna — dr. Anghelescu, komunikacja i roboty publiczne — Franasovici, praca i zdrowie publiczne — dr. Dimitriu, handel i przemysł — Tatarescu, obrona narodowa — gen. Uica, sprawy wewnętrzne — Inculetz, rolnictwo — Cipainu; ministrowie bez teki — Lapedatu, Nistor i gen. Pawel Anghelescu.

Kolej w Rosji tańsza

Warszawa (Tel. wł.). Koleje sowieckie zdecydowały się obniżyć od grudnia cenę biletów kolejowych komunikacji pasażerskiej między Polską a Sowiетami o 30 do 40 proc. Tak np. bilet 2 klasy Warszawa—Moskwa kosztować będzie w pociągach pospiesznych 311 zł, a obniżka będzie wynosiła około 40 proc. (w)

Z płonącego domu

Beograd (PAT.) W miejscowości Lipovac, w pobliżu Bihaczu wybuchł pożar w chacie chłopskiej w chwili, gdy wszystkie dorosłe osoby zajęte były pracą w polu. Właściciel chaty zastał za powrotem płonący dom, lecz rzucił się w płomień i zdołał uratować trójce swych małych dzieci, które wyszły zupełnie całe. Natomiast ojciec, poparzony na całym ciele, przewieziony został do szpitala, gdzie nie mają nadziei utrzymania go przy życiu.

Wolność głosowania według własnego uznania

Zarząd Związku Pracowników Kupieckich, Biurowych i Bankowych w Polsce, oddział w Poznaniu, przesyła nam z prośbą o zamieszczenie następującego komunikatu do swoich członków:

„W związku z uchwałą zarządu oddziału z dnia 10 bm. podajemy swym członkom do wiadomości, że w wyborach do rady miejskiej zarząd oddziału pozostawił swym członkom wolność głosowania według własnego uznania.

- (—) Płonczyński, p. o. prezes.
- (—) Pawlicki, p. o. sekretarz.”

Takie same stanowisko zajmują inne poważne organizacje społeczno-gospodarcze, jak Związek Towarzystw Kupieckich, Związek Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych.
S p.

Orzeczenie Najw. Trybunału Admin. w sprawie podatków

Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał niedawno orzeczenie w sprawie zwrotu kar za zwłokę podatków, w wypadku nadpłacenia podatku.

Jedną z firm przemysłowych wystąpiła przeciw decyzji Min. Skarbu, odmawiającej zwrotu kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych nadebranych w związku z przymusowym ściąganiem zaliczki na podatek majątkowy. Ponieważ w podatku majątkowym powstała nadpłata, którą następnie podatnikowi zwrócono, podatnik żąda również zwrotu stosunkowej części kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych.

Najw Trybunał Adm. ogłosił wyrok (za Nr. 7146/33) uznający, że nadpłaty w karach za zwłokę w uiszczeniu zaliczek na podatek majątkowy nie podlegają zwrotowi, ponieważ usługa uznaje zaliczkę jako wpłatę obowiązkową.

Z życia towarzystw

Tow. Rękodzielników Polskich w Poznaniu odbyło ub. niedzielę 5 b m swe plenarne zebranie pod przewodnictwem prezesa p. Gostyńskiego. Wypróbowanego działacza społecznego, którego dużą zasługą jest wzorowy rozwój organizacji której przewodzi.

Po załatwieniu spraw porządkem dziennym objętych, obszerny i ciekawy referat na temat wychowania obywatelskiego i wypływających stąd wniosków na dzień dzisiejszy wygłosił red. A. Trella.

Nad referatem wywiązała się niemal 3 godzinny trwająca dyskusja w której liczni członkowie towarzysza zastanawiali się nad przyczynami obniżenia się moralności w naszym życiu publicznym. Zastanawiano się przy tej okazji także nad aktualnymi zagadnieniami na dzień dzisiejszy i ustalono wytyczne, że społeczeństwo tąwa musi stanąć w obronie nie wzruszonych zasad w życiu naszym publicznym.

Z Kat. Tow. Robotników Polskich w Główniej. W czwartek 9 b m. odbyło się plenarne zebranie Towarzystwa w obecności około 100 członków. Tematem obrad były sprawy organizacyjne, które załatwiono, poczem red. A. Trella wygłosił referat na temat historycznej przeszłości narodu polskiego oraz dzisiejszej rzeczy wistości. Na kanwie wydarzeń historycznych z przeszłości, snuł prelegent wskazanie na dzień dzisiejszy, w odniesieniu do wszystkich dziedzin i polskiego życia publicznego Bogaty materiał nagromadzony w referacie wywołał ogólne zadowolenie, czego dowodem były rzesiste oklaski oraz dyskusja, która trwała przeszło 2 1/2 godziny.

Poszczególne mówcy z ks. Chilomerem na czele dotykali wielu ważnych problemów dzisiejszego życia, przyczem nie pominięto również zagadnień szczególnie interesujących warstwę robotniczą.

KRESY WSCHODNIE CZEKAJĄ NA KUPCA I RZEMIEŚLNIA Z WIELKOPOLSKI I POMORZA!

Przepowiednia pogody na czwartej: Zrana mglisto i dżdżysto, w ciągu dnia pogodniej, słabe wiatry południowo-wschodnie, temperatura w ciągu dnia zmienna.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.53 — 5.52 zł, w Gdańsku na Warszawie 5.52 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.90 zł, gotówką 209.75 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.96 do 173.22 zł, gotówką 172.62 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 15. 11. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% pożyczki konwersyjnej po 48% w placeniu, przyczem odczuwa się w dalszym ciągu większy brak materiału; pozatem poszukiwano — bez oddawców — 4% premj. dol. po 47% 4% pożyczki inwest. po 102,— oraz 3% pożyczki bud. po 37%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracało 4 1/2% dolarowe listy zast. po 36%—36% (przy kursie dolara 5.53) oraz 4 1/2% dol. listy zast. w złocie po 40%, natomiast placowano za 4% listy zast. konwert. 37% oraz za 4 1/2% zlotowe listy zast. również 37%.

Z akcji bankowych placowano za Bank Polski 78,35.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papier procentowy:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 48% P.
4 1/2% zlotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 5,53 36%—36% +
4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 P. Z. K. a 8,90 40% +
4% listy zastawne konw. ostempl. Pozn. Ziem. Kredyt. 37% P.

(Kurs w złotych)

4 1/2% zlotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kredyt. 100 zł 37,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 78,35 P.
Tendencja ożywiona.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 15 11 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2 pszenica 756 g/l 3. owies 500 g/l

Ceny transakcyjne

Zyto 1065 tonn par Poznań 14,75
Zyto 30 tonn par Poznań 14,68 1/2
Owies 30 tonn par Poznań 13,25

Ceny orientacyjne

Zyto . . . . . 14,50— 14,75

Usposobienie spokojne.

Pszenica 18,75 19,25

Usposobienie spokojne.

Jęczmień browarowy . . . . . 14,75— 15,50

Usposobienie słabe.

Jęczmień 695—705 g/l . . . . . 13,25— 13,50

Jęczmień 675—685 g/l . . . . . 12,75— 13,00

Usposobienie słabe.

Owies . . . . . 13,00— 13,25

Usposobienie spokojne

Mąka żytnia 65% wł. work. 20,75— 21,00

Usposobienie spokojne

Mąka pszenna 65% wł. work. 30,50— 32,50

Usposobienie spokojne.

Otreby żytnie . . . . . 9,75— 10,25

Otreby pszenne . . . . . 9,25— 9,75

Otreby pszenne (gruba) . . . . . 10,25— 10,75

Rzepak zimowy . . . . . 39,00— 40,00

Gorzyczka . . . . . 37,00— 39,00

Wyka latowa . . . . . 15,00— 16,00

Peluszka . . . . . 15,00— 16,00

Groch „Victoria” . . . . . 21,00— 24,00

Groch Folgera . . . . . 21,00— 23,00

Seradela . . . . . 13,50— 15,50

Koniczyna czerwona . . . . . 17,00— 22,00

Koniczyna biała . . . . . 80,00— 120,00

Koniczyna żółta odluszczone . . . . . 90,00— 110,00

Ziemiaki jadalne . . . . . 2,55— 2,80

Ziemiaki fabryczne 15

Słoma pszenna luzem . . . . . 1,25— 1,50

„ pszenna prasowana . . . . . 1,75— 2,00

„ żytnia luzem . . . . . 1,25— 1,50

„ żytnia prasowana . . . . . 1,75— 2,00

„ owsiana luzem . . . . . 1,25— 1,50

„ owsiana prasowana . . . . . 1,75— 2,00

„ jęczmieńna luzem . . . . . 1,25— 1,50

„ jęczmieńna prasowa . . . . . 1,75— 2,00

Siano zwykłe luzem . . . . . 5,75— 6,00

Siano zwykłe prasowane . . . . . 6,25— 6,75

Siano nadnośne i luzem . . . . . 6,25— 6,75

Siano nadnośne i prasowane . . . . . 7,25— 7,75

Makuch lniany . . . . . 19,00— 21,00

Makuch rzepakowy . . . . . 16,00— 17,00

Makuch słonecznikowy . . . . . 14,00— 19,50

Srut Soja . . . . . 23,00— 24,50

Mak niebieski . . . . . 33,00— 57,00

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach:

żyta 720 tonn, pszenicy 180 tonn, jęczmienia 60 tonn owsa 15 tonn, mąki żytniej 90 tonn,

pszennej 48 tonn, otreb żytnich 55 tonn, otrą pszennej 15 tonn, grochu Victoria 22,5 tonn, grochu Folgera 22,5 tonn, peluszek 15 tonn, koniczyny czerwonej 1 tona.

We Francji przed nową ofensywą hitleryzmu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 13 listopada. Rok rocznie w święto rozbrojenia, Paryż budzony jest wystrzałem armatnim. I dzisiaj, według ustalonego już od lat 15 zwyczaju, usłyszeliśmy go znowu. Ale jakżeż echo jego było przytłumione, bezdźwięczne, zimne! W tej chwili w całej pełni wystąpiła groźba słów, wypowiedzianych w wilgę, z trybuny izby przez posła Jerzego Mandela, współpracownika Clemenceau: „Panowie — oświadczy — nie możemy popełnić już ani jednego błędu”. Wśród ciszy parlamentarnej przeprowadził on ściśle bilans zbrojeń Rzeszy, mogącej w 5 dniach zmobilizować 45 dywizyj, wystawić armję około 900.000 ludzi, wytworzyć miesięcznie 2.500 samolotów, itd. Bilans ten stał się najwymowniejszą i najsmutniejszą mową pogrzebową „przebranego zwycięstwa”!

Mowa ta miała w całym kraju poważny rozgłos. Wykazała bowiem dobitnie naiwność konferencji rozbrojenowej i jej wysiłków wobec niezbitego faktu, iż Niemcy nie zbroją się, ale już są uzbrojone; niebezpieczeństwu temu już zapobiec nie można, ponieważ znajdujemy się w jego obliczu. P. Mandel uważa, iż należałoby raz jeszcze uciec się do Ligi Narodów i wysłać do Niemiec komisję międzynarodową, mającą stwierdzić ich wykroczenia. Niestety projekt ten trudno uważać za skuteczny. Wiadomo bowiem doskonale, że plany hitlerowskiego pangermanizmu nie sparaliżuje żadna sankcja moralna. Temperatura militarystyki niemieckiej dosięga obecnie 40° gorączki; powstrzymać ją zatem może jedynie obawa przed siłą. Dlatego też jedyną ostoją pokoju w Europie była i pozostaje silna armja Francji i jej sprzymierzeńców oraz bardziej ścisła ich współpraca. Generał Weygand w Maroku w tych samych słowach wyraził się o sposobie zachowania bezpieczeństwa, marszałek Lyautey jest przytem zdania, że służba wojskowa winna być we Francji znowu dwuletnia.

W kołach narodowych wzrasta zaniepokojenie. Zwiększa je jeszcze bardziej inercja lewicowych rządów wobec poczynań nietylko Berlina, ale Rzymu i Londynu. Tak bowiem „Duce”, jak i MacDonald pragną być wyraźnie arbitrami sytuacji. Hitler zaś lawiruje zręcznie pomiędzy nimi. Z tego też powodu wysuwają się dwie możliwości: 1) albo Hitler spróbuje raz jeszcze wejść w bezpośredni kontakt z Francją, albo też 2) posłuży się swemi zakulisowymi sprzymierzeńcami, celem przeprowadzenia rewizji traktatów, zapomocą paktu czterech. W każdym razie panuje ogólne przekonanie, że jesteśmy w przededniu nowej, wielkiej ofensywy politycznej, wymierzonej w pierwszym rzędzie przeciwko Francji. Punktem zaś wyjścia jej stanie się oczywiście wynik plebiscytu niemieckiego.

Jak na powyższe ewentualności zapatruje się tutejsza opinja? — Środowiska trzeźwo osądzające sytuację, uważając, iż nie należy popaść w zasadzkę; że próby Niemiec wejścia w porozumienie z Francją mają na oku rozbicie jedności bloku państw, stojących na straży traktatów. I dlatego należy na nie odpowiedzieć zacieśnieniem stosunków ze sprzymierzeńcami Francji.

Na lewicy natomiast panuje co do tego zagadnienia widoczne zakłopotanie. Jest ona bowiem zdezorientowana. Jakże różnią się jej pragnienia od rzeczywistości! Marzyła o demokratycznych, pacyfistycznych Niemcach, a tymczasem ma do czynienia z hitleryzmem. Nie chcąc zatem zupełnie pogrzebać swojej mistyki briandowskiej, wypowiedziała się za „rozmowami” francusko-niemieckimi. Radyka-

li idą nawet tak daleko, że mówią: „Jesteśmy gotowi przyjąć wszelkie rozsądne propozycje, jakie nam zostaną poczynione przez Rzeszę; w chwili zaś, w której będziemy mieli pewność, że Niemcy nie myślą już o zbrojeniu się (sic) i o przedsięwzięciu odwetowej wojny, będziemy gotowi zbadać z niemi wszelkie możliwe przemiany (czytajmy: rewizję) w zastosowaniu traktatu wersalskiego.” Tak pisze „La République”.

W jaki sposób tłumaczyć podobne stanowisko: aberacją, niezajomością psychologii niemieckiej, optymizmem „ueber alles”? — Trudno na to pytanie odpowiedzieć. W młodszych natomiast kołach radykalnych realizm bierze górę. I tak p. Edward Pfeiffer nie waha się oświadczyć, iż w obecnej chwili byłoby niebezpiecznym nawiązać przedwczesne rozmowy z Berlinem; w ten bowiem sposób ipso facto naraziłoby się sojusze Francji.

Ale oto w tym chórze „pro” i „contra” nie należy również pominąć głosu Jerzego Suareza, znanego pisarza politycznego. Autor „La Vie orgueilleuse de Georges Clemenceau” i „Les hommes malades de la paix”, rozwija na łamach tygodnika „Gringoire” ideje już poprzednio wyluszczone w swej ostatniej książce. Jerzy Suarez powraca z Niemiec i pisze bez ogródek: „Wzdłuż naszej granicy znajduje się 60 milionowy naród zbrojący się; czyż dlatego, iż się zbroi, odmówimy wejścia z nim w kontakt?” Swoje przekonanie udowadnia w następujący sposób: „Nikt nie może dzisiaj zapo-

biec zbrojeniom niemieckim; wobec tego, by wyjść z impasu czternastoletniego, pozostaje albo wojna prewencyjna, albo też rokowania bezpośrednie z Berlinem”. Suarez opowiada się za tą ostatnią ewentualnością. Przypominając zaś pierwsze awanse, czynione przez Hitlera, podkreśla, że „jeżeli w swoim przemówieniu kanclerz Rzeszy nie wspominał ani o Górnym Śląsku, ani o Pomorzu, to dlatego, że obecnie są prowadzone w Berlinie układy z przedstawicielami Polski”. „Hitler, mówi Jerzy Suarez, wyciągnął rękę do Francji; może raz jeszcze powtórzy ten gest. Nie mamy prawa odrzucenia sposobności zawiązania z nim rozmów. W polityce bowiem stracone okazje nie wracają nigdy. Jeżeli w ten sposób możemy uniknąć wojny, to dlaczegoż nie chwycić się tego środka?”

Dodajmy wreszcie dla informacji, że germanofilska „La Volonté” uderza w tę samą nutę, podkreślając, że nigdy okoliczności nie były bardziej pomyślne do prowadzenia tych rokowań, i że czas nagli. Koncepcje te nieśtety nawet w szerszych kołach trafiają na coraz poważniejszy rozgłos.

Na zakończenie dorzucmy jedną uwagę: Suarez nastaje na fakt, że zbliżenie obecne z Niemcami ma solidniejszą podstawę, ponieważ Stresemann przedstawiał jedynie pewną frakcję Rzeszy, podczas, gdy Hitler — to całe Niemcy. Zapewne, z Niemcami jednak Hitlera mógłby „rozmawiać” bez niebezpieczeństwa jedynie człowiek tej miary co Clemenceau, uosabiający również całą Francję; obecni natomiast jej przedstawiciele uosabiają tylko jej „frakcję” — podobnie jak ongiś Stresemann.

I. BRIARES.

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada A. PŁASECKI S. A. ng 6324

WIELKIE ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE W OPALENICY

W niedzielę, dnia 12 bm. o godz. 5 po południu odbyło się zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego w Opalenicy. Zebranie zagal prezes Stronnictwa Narodowego p. Primke, który powitał licznie zgromadzonych i referenta p. Feliksa Holasza z Poznania, poczem w krótkich słowach przedstawił stan spraw wyborczych.

Zkolej zabrał głos referent p. Holasz, który scharakteryzował ustawę samorządową i regulamin wyborczy. Referat wywarł silne wrażenie na zgromadzonych, którzy podziękowali zań rzesztemi oklaskami.

Następnie przewodniczący, p. Primke odczytał listę kandydatów na radnych miasta, otwierając równocześnie dyskusję. Zebrani głosu nie zabierali, czem stwierdzono, że komitet dokonał wyboru kandydatów odpowiednich. Zebranie zakończono entuzjastycznym okrzykiem na cześć listy Obozu Narodowego i odśpiewaniem hymnu Młodych.

ZEBRANIE OBOZU NARODOWEGO W KOBYLINIE

W dniu 9 b. m. odbyło się w Kobylinie zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego. Sala była wypełniona po brzegi. Zagal zebranie p. Biczysko, udzielając głosu p. Rogoskiemu z Krotoszyna, który w sposób treściwy objaśnił znaczenie wyborów i cele Obozu Narodowego. Zebranie zakończono w podniosłym nastroju okrzykami na cześć Rzeczypospolitej i listy Obozu Narodowego.

Zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego w Bydgoszczy

W czwartek, 16 b. m. o godz. 8 wiecz. odbędzie się w Bydgoszczy w sali Re-sursy Kupieckiej zgromadzenie przedwyborcze, na którym czołowi przedstawiciele Obozu Narodowego przedstawią w referatach cele Obozu Narodowego, nową ustawę samorządową oraz szczegóły techniki wyborczej oraz czekających nas za półtora tygodnia wyborach do rady miejskiej.

Aresztowania wśród młodych narodowców w Warszawie

W nocy z poniedziałku na wtorek władze policyjne znów przeprowadziły szereg rewizyj oraz dokonały licznych aresztowań wśród młodych narodowców w stolicy. Między innymi zostali aresztowani: Józef Malec (Litewska 8), Antoni Malatyński, magister praw (Wilanowska 18), autor niedawno wydanej książki p. t. „Niemcy pod znakiem Hitlera”, Zygmunt Firkowski (Litewska 8), Kazimierz Glinicki (Śniadeckich 12) student politechniki, inż. Zygmunt Judycki, Olgierd Szpakowski (Koszykowa 44), Wacław Grymowski, Mieczysław Prószyński i inni.

Ogółem zostali aresztowani 24 osoby, z pośród których tylko wyżej wymienione nazwiska udało nam się ustalić. Dodać należy, że niektórzy z pośród aresztowanych przed paroma dniami dopiero zostali zwolnieni z więzienia, gdzie przebywali przeszło dwa tygodnie. Obecnie nastąpiło ponowne ich aresztowanie.

Przyczyny aresztowania narazie są nieznane.

NA FRONCIE WYBORCZYM

ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE W OBORNIKACH

W ub. niedzielę wieczorem w lokalu p. Klasowej w Obornikach odbyło się zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego przy nader licznych udziałach miejscowego obywatelstwa. Zagal je przewodniczący komitetu wyborczego p. Edmund Dondajewski. Po odczycaniu zarządzenia głównej komisji wyborczej i omówieniu ważności zbliżających się wyborów miejskich i ich znaczenia moralnego przystąpiono do wyboru kandydatów. Przedłożoną listę kandydatów jednogłośnie zatwierdzono. Następnie zaznajomiono obecnych z przepisami wyborczymi i omawiano sprawę przyszłych zebrań i wieców.

Dotychczas wiadomo o dwóch listach kandydatów. Są to: lista Obozu Narodowego i lista „sanacyjna”, popierana przez Żydów i socjalistów. Lista Obozu Narodowego może liczyć na pełny sukces.

Zwracamy uwagę, że wyłożono do przegladania w lokalu szkoły powszechnej listy wyborców.

Biuro Stronnictwa Narodowego mieści się w lokalu prezesa Stronnictwa, p. Stanisława Ulatowskiego przy ul. Dworcowej. Ścisły komitet wyborczy Stronnictwa Narodowego tworzą pp.: Stanisław Ulatowski, Edmund Dondajewski, Andrzej Przybecki, Kazimierz Sayna, Marjan Szczepaniak i Helena Skąpska.

ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE OBOZU NARODOWEGO W ŚREMIE

W środę, 8 b. m. wieczorem odbyło się w Śremie w sali p. Glińskiego zebranie przedwyborcze, zwołane przez komitet wyborczy Obozu Narodowego. Sala wypełniła się po brzegi członkami organizacji narodowych i sympatykami z wszystkich sfer społeczeństwa.

Zebranie zagal prezes Stronnictwa Narodowego p. Władysław Adamski, poczem p. poseł Kawecki wygłosił wy-

czerpujący referat o nowej ustawie samorządowej i o nowym regulaminie wyborczym. Apel do społeczeństwa śremskiego, aby zwrócić uwagę na obronie niezależności obywatelskiej i gospodarczej oraz w obronie narodowego charakteru ziem zachodnich wywołał burzę oklasków. Gromkimi oklaskami odpowiedzieli dalej zebrani na pytanie p. posła, czy są zadowoleni z utworzenia się komitetu wyborczego Obozu Narodowego i czy bez zastrzeżeń staną przy tym komitecie w czasie wyborów.

W wolnych głosach p. Woźniak, choć twierdził, że jest narodowcem, zajął dziwne stanowisko, które spotkało się z należytą odprawą p. posła Kaweckiego i p. prezesa Adamskiego. P. Adamski dał wyraz opinii miejscowego społeczeństwa, potępiającego stanowisko grupki t. zw. „neo-sanatorów”, próbujących wprowadzić w błąd swych współobywateli. W końcu zabrał głos przedstawiciel Młodych Narodowców, który zwrócił się z gorącym apelem do starszego społeczeństwa, aby przy nadchodzących wyborach nie zaprzepaściło dotychczasowych zdobyczy, lecz powiększyło jeszcze stan posiadania Obozu Narodowego. Zarazem wyraził prośbę i pewność, że starsze społeczeństwo wszystkimi siłami poprze Młodych Narodowców, którzy już z całym zapałem zabrał się do pracy przedwyborczej.

Po entuzjastycznym okrzyku na na cześć Obozu Narodowego zakończono zebranie w podniosłym nastroju odśpiewaniem „Roty”.

Po zebraniu ogólnem odbyło się zebranie ścisłe komitetu wyborczego oraz przyszłych kandydatów na radnych Obozu Narodowego. Obrady wśród jednomyślnego i pełnego gotowości nastroju doprowadziły do uzgodnienia programu pracy przedwyborczej.

SPRAWDZAJCIE SPISY WYBORCÓW!

Zostało już tylko parę dni!

Nie czekajcie do ostatniej chwili!

Zróbcie to jeszcze dzisiaj!

Watykańska flota napowietrzna?

Pewne zagraniczne czasopismo lotnicze zamieściło następującą notatkę pod krzyżącym nagłówkiem: „Watykańska flota napowietrzna“:

„Niedawno odbył się w Rzymie międzynarodowy kongres misjonarzy. Nietajna jest rzeczą, że na tem zgromadzeniu papież przedłożył plan, który w najbliższym czasie ma się w czyn zamienić. Chodzi o to, by sprawić dla Watykanu flotę nowoczesnych środków komunikacyjnych, napowietrznych. Stałem się: em postoiu ma być dla tych samolotów lotnisko specjalnie ku temu celowi zbudowane w Rzymie. W razie potrzeby ma się, je przydzielać pojedynczym misjom katolickim. Celem ich ma być doraźne niesienie pomocy w wypadkach kataklizmów natury lub klęski głodowej. Mają one przetransportować przez większe przestrzenie lekarzy, pielęgniarki, lekarstwa, zapasy żywnościowe, ale też i kapłanów do miejsc, gdzie ich najwięcej potrzeba. Mają one również służyć Watykanowi w celach informacyjnych i umożliwić stałą i szybką łączność między centralą katolicyzmu i jej najbardziej krańcowymi placówkami.

Do obsługi tej jedynej w swoim rodzaju floty (samoloty będą nosiły barwy papieskie: białą i złotą) przewidziano 500 ludzi, z których większa część odbywa już odpowiednie przygotowanie. Mówi się o utworzeniu kompanii pilotów, składającej się ze 150 głów i z 350 osób składającego się oddziału mechaników, monterów i rzemieślników. Koszta założenia i utrzymania watykańskich kadr lotniczych ma pokryć kwesta którą papież urządzi wśród wszystkich katolików świata.“

Tę notatkę powtórzyły inne czasopisma i gazety, a nawet jedno czasopismo katolickie.

Do tych uwag pisze nam O. Schulte ze Zgromadzenia Oblatów Marji Niep., założyciel Mivy (Missionalium vehicularum Assotiatio) stowarzyszenia mającego na celu dostarczanie misjom katolickim nowoczesnych środków komunikacyjnych:

„Ślina zbiegła mi się w ustach, gdy to przeczytałem. — Ponieważ za czasopismami protestanckimi i czasopismami katolickimi zaczęły powiększać wadomość rozsiewać, więc o mało w nią nie uwierzyłem. Z drugiej strony liczba samolotów, jaką podawano (550) wydała mi się zaraz wygórowaną. Ach, gdyby to tylko okazało się prawdą! Uwierzyłbym wtedy w lepszą przyszłość Mivy.“

Uwolnienie młodych narodowców

Ze Starogardu donosi „Słowo Pomorskie“:

W procesie o rozruchy antyżydowskie sąd ogłosił wyrok, mocą którego kilku oskarżonych zasądono na kary od ośmiu do szesnastu miesięcy więzienia. Część oskarżonych dla braku dowodów została uwolniona.

Odnośnie do oskarżonych członków Zw. Młodych Narodowców pp. Marchlewicza i Rzeszowicza, prokurator wcale nie popierał aktu oskarżenia. Zostali całkowicie uwolnieni.

Jak się okazuje, oskarżenie opierało się na zeznaniach Szulza i Nawotnego. Nawotny „dziwnym trafem“ nie stanął i jest nieuchwytny, a Szulz zeznał w sądzie m. in. następująco: „Ja się dziwię, że mnie, największemu pijakowi z „czarnej listy“ policja nigdy nie wierzy, a w tym wypadku wyjątkowo (!) uwierzyła“.

Kiedy mu sędzia zwrócił uwagę, że przed policją zeznał inaczej, a przed sądem zeznaje też inaczej, Szulz oświadczył: „Policja mnie ciągle mówiła o Z. M. N. i tak długo trzymała, aż powiedziałem 2 nazwiska ludzi z Zw. Mł. Nar., i że krzyżeli przeciw Żydom. Chciałem się uwolnić z policji, więc tak powiedziałem, ale teraz pod przysięgą muszę mówić prawdę“.

Młodzież Wszehpolska

W czwartek, dnia 16-go b. m., o godzinie 20 w sali 17 Coll. Minus odbędzie się

Wielkie Zebranie Informacyjne

Przemawiać będą: Posel Prof. Dr. B. Winiarski, Mgr. Jan Mosdorf b. prezes Rady Naczelnej Młodzieży Wszehpolskiej. Wstęp wolny.

Dzisiaj, o godzinie 20 w sali Stronnictwa Narodowego, (św. Marcin 65) odbędzie się

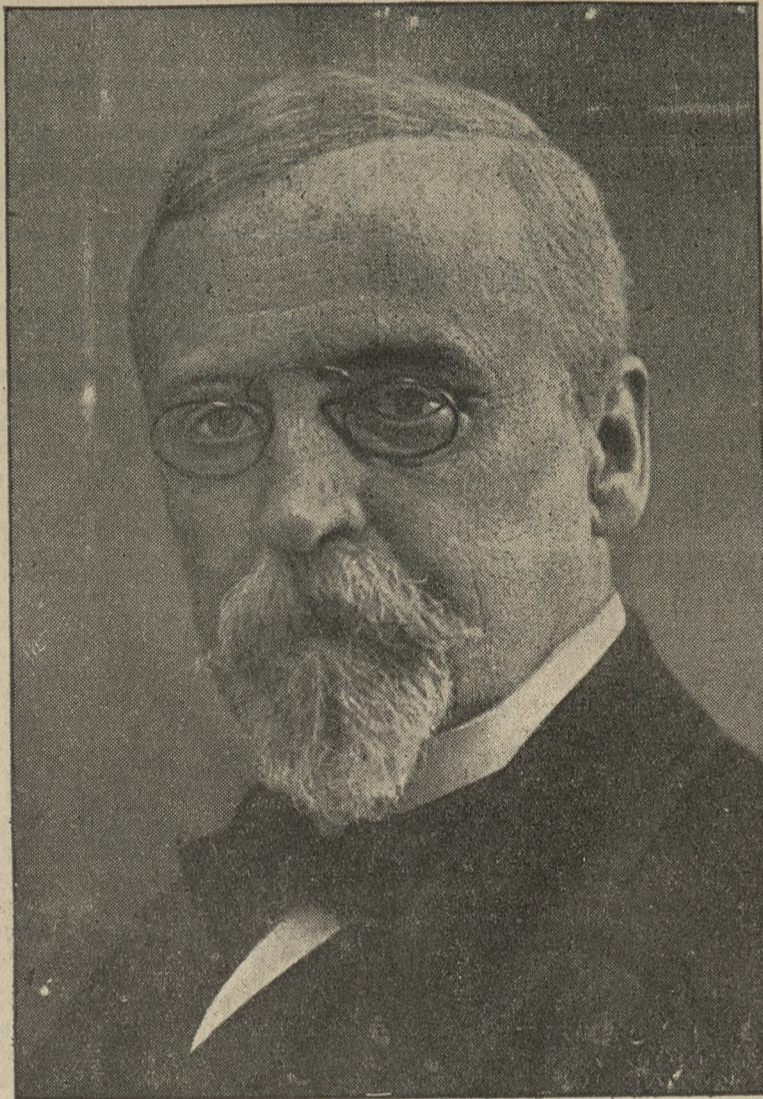
zebranie członków zwyczajnych

z referatem red. Drobnika n. t.: „Sposób dojścia do władzy Hitlera i zasady organizacji hitlerowskiej“.

Z Rzymu (Agencja Fides) nadeszła na ręce O. Schultego taka odpowiedź:

„Niestety, nie było tu w Rzymie żadnego międzynarodowego kongresu misyjnego — ani też papież na nim przemawiał. Także o lotnisku, założeniu, mechanikach i t. d. nie zgola się tutaj nie wie i trzeba dodać, że według obecnego stanu rzeczy ani mowy o tem być nie może. Uzasadnieniem jest tylko to co zresztą i Ojcu wiadomo że Jego Świątobliwość zawsze interesuje się gorąco nowoczesnym wynalazkami, które możnaby dać do usług misjonarzom — Chęciom Jego nie odpowiada jednak rzeczywistość.“

Faktyczny stan dotychczasowej działalności Mivy przedstawia się nastę-

Henryk Siemkiewicz
16. XI. 1916 — 16. XI. 1933.
(Zwracamy uwagę na dzisiejszy Dział Kultury i Sztuki).

Park narodowy w Tatrach

Jak wiadomo, od wiosny toczyły się pertraktacje pomiędzy dyrekcją lasów państwowych, a zarządem dóbr Fundacji Kórnickiej o ustalenie ceny kupna i warunków przejęcia terenów Fundacji w Tatrach polskich.

Umową kupna, w której wyraźnie zaznaczono, że dobra Zakopiańskie, dotychczas należące do Fundacji Narodowej im. Hr. Władysława Zamojskiego, Państwo przejmuje na Park Narodowy, objęto olbrzymimi kompleksami lasów, składającymi się na obszarze około 9.000 ha z nadleśnictwa Zakopane - Kościeliska, oraz lasy i część hal w okolicach Zadzandziej i wzdłuż szosy z Zakopanego do Morskiego Oka aż po same Morskie Oko wraz z częścią jego. Park ten, którego granice czasami rozszerza się także niewątpliwie na resztę obszaru Tatr, będzie chwilowo obejmował jedynie teren rządowy jako teren rezerwowy, mający chronić na swym obsza-

pujaco: misjom dostarczono 3 samoloty, 33 samochody, 20 motocykli, 5 to-dzi motorowych i większą ilość rowerów. — Daleko więc jeszcze do 550 samolotów!

Najsilniej zapuściła Miva korzenie w Niemczech. Obecnie i inne państwa przyłączają się do tej zbożnej i pożytecznej organizacji. Tak np. bardzo podatny grunt znalazła w Irlandji pod kierownictwem bohatera lotu transoceanicznego kapitana Fitzpatricka i O. Workmana. Postarano się już o 6 samolotów, które jak najrychlej dostarczy się misjom Katolicka Szwajcaria też się nie daje zawstydić. Apostolskiemu prefektowi w Gario (Pol. Afryka) podarowała samolot. Ma on mu być pomocny w misjonowaniu prefektury o wielkości 100.000 km. kw., w której pracuje tylko — 10 misjonarzy. J. M.

Ratuj włosy!

... od 14 dni używam „Trilysin“. Już po 3 dniach zniki bez śladu łupież, a ilość wyczesywanych włosów poczęła maleć. Dziś wypadanie włosów niemal zupełnie ustąpiło.

R. F. Poznań

Oto jeden z listów, jakie codziennie otrzymujemy w wielkiej ilości. Ratuj więc włosy póki nie jest za późno!

Jedyny niezawodny środek, to:

Trilysin
TONIKUM DLA WŁOSÓW

Preparat Trilysin jest do nabycia tylko w oryginalnych opakowaniach. Na żądanie wysyła Fabryka Chemiczna Prononta, w Bielsku bezpłatnie broszurkę naukową o składzie i sposobie działania płynu Trilysin

Tg 568

dobnego zorganizowania i zabezpieczenia ochrony Tatr po drugiej stronie granicy i doprowadzenia do oficjalnego już w niedługim czasie ogłoszenia tam również parku narodowego czeskosłowackiego. Nie należy bowiem zapominać, że ochrona Tatr jako całości i związane z tem zagadnienia są kwestją międzynarodową polsko-czeskosłowacką, i że pełne porozumienie obu sąsiadujących stron jedynie w tej mierze może doprowadzić do pomyślnych wyników.

Święto Młodzieży Poznańskiego Okręgu S. M. P.

Podniosła uroczystość Święta Młodzieży obchodził w niedzielę, dnia 12 bm., Poznański Okręg Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. W ogrodzie domu związkowego odbyła się zbiórka wszystkich stowarzyszeń, poczem nastąpił raport naczelnika okręgowego druha Leracza, złożony księdzu Patronowi Klauzińskiemu oraz przegląd zebranych S. M. P., a wreszcie punktualnie o godz. 12 rozpoczęła się uroczysta akademja, która stanowiła główny trzon uroczystości.

Na sali prócz licznie zebranych druhów wszystkich poznańskich S. M. P. oraz członków kół seniorów znajdowali się m. in. owacyjnie witani przez młodzież ks. prof. Michalski, dyrektor Związku Młodzieży Polskiej, ks. prałat Prądzyński, honorowy patron Poznańskiego Okręgu, komendant Związku p. Goćwiński i wielu innych. Akademię zagał patron okręgowy ks. Klauziński, witając zebranych gości, sympatyków i młodzież, poczem w jędrnych słowach streścił cel i charakter uroczystości. Zkolei orkiestra S. M. P. Poznań-Fara odegrała dziarskiego marsza, poczem nastąpił udatny występ S. M. P. Poznań-Lazarz, które pod batutą dra Chruszczyńskiego odśpiewało „Pieśń do św. Stanisława“, kompozycji referenta Związku p. Dorożali. Głębokie w treści i bogate w myśli przemówienie wygłosił rzęsiście oklaskiwany przez młodzież gorący sympatyk idei S. M. P. ks. prałat Prądzyński. Czcigodny mówca scharakteryzował duchowe zalety niebieskiego hetmana młodzieży św. Stanisława Kostki na tle jego epoki, a polecając go jako wzór dzisiejszej młodzieży, zagrzął ją i zachęcił do dalszej i owocnej pracy na niwie S. M. P. Zkolei nastąpiła b. piękna deklamacja druha Wichniarza z S. M. P. Poznań-Górczyn p. t. „Nasze święto“. W dalszym ciągu w serdecznych słowach przemówił dyrektor Związku ks. prof. Michalski, który z okazji największego święta organizacyjnego S. M. P., jakim jest Święto Młodzieży, złożył wszystkim druhom oraz władzom Okręgu życzenia wszelkiej pomyślności i błogosławieństwa Bożego. Nastąpiła jeszcze chórowa deklamacja p. t. „Na straży“ w wykonaniu zespołu S. M. P. Poznań-św. Wojciech, oraz ponowny występ chóru S. M. P. Poznań-Lazarz, który z werwą odśpiewał „Wiązanekę pieśni S. M. P.“

Na zakończenie przemówił Patron Okręgowy ks. Klauziński, dziękując wszystkim za przybycie. Po odśpiewaniu hymnu „Hej do apelu“ podniosła uroczystość dobiegła końca. Z. B.

Przy cierpieniach homoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszki grubej, owrzodzeniach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju serca, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Tg 567.

rze przyrodę i krajobraz tatrzański.

Doprowadzenie do tak pomyślnego wyniku akcji o zachowanie przyrody i krajobrazu Tatr w całem nieskalanem pięknie i pierwotności, jest zasługą zarówno organizacji społecznych, jak również instytucyj i władz.

Nie potrzebujemy w tem miejscu podkreślać olbrzymiego znaczenia dokonanego faktu. Nabiera on specjalnej wartości jeżeli się zważy, że działalność Parku Narodowego Pienińskiego już się oficjalnie rozpoczęła. Dokonane przez rząd wykupno lasów, leżących na południowych zboczach Babiej Góry, będzie również podstawą od utworzenia tam także parku narodowego. W ramach tych trzech parków narodowych Podhale wraz z polską Orawą i Spiszem stanie się dopiero właściwym ich dopełnieniem jako klasyczny teren letniskowy i turystyczny, położony pomiędzy Tatrami, Babią Górą i Pieninami. Będzie to częścią wykonywanego programu regionalnego rozwoju Ziemi Podhalańskiej dla której ochrona przyrody i krajobrazu najpiękniejszych jej okolic stać się powinna podstawą rozwoju turystycznego, a więc i gospodarczego w ogólności.

Fakt, że państwo polskie stało się największym posiadaczem ziemskim w naszych Tatrach, stwarza nową epokę w dziejach Tatr, także i przez to, iż zapewne wpłynie również na Czechosłowację i przyspieszy jej prace około po-

WIADOMOŚCI POTO CZNE

KALENDARZYK

Sroda, 15 listopada 1933.

Słońce: wschód 7,12; — zachód 16,01; — długość dnia 8 godz. 49 min.
Księżyc: wschód 4,14; — zachód 14,25; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwersu Pozn.: Sroda, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana, pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 748 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 3 st. C., najniższa plus 1 st. C.

Pozom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: Dziś — 0,06 m.

Kal. rzk.: Leopold Wyznawca; jutro Stanisław Kostka, Edmund B W
Kal. słow.: Przebysław; jutro Stanisław Kostka.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **Z targu.** Dnia 15 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono:

Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,00—3,40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3,60—3,80 zł; 1 kg twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,40—1,60 zł; litr mleka pełnego 2,00—2,20 gr; mendel jaj 1,50—1,70 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,60—2,00 zł; wołowiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,30—1,60 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3,00 zł; kaczką 2,00—3,50 zł; geś 4,00 do 6,50 zł; para gołębi 1,00—1,20 zł; indyk 3,50 do 6,00 zł; perlica 2,30—3,00 zł; królik 1,00 do 1,25 zł; zając 2,50—3,25 zł; para kurcząt 2,00—3,20 zł; bażant 1,80—2,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 pecek pietruszki 10 groszy; 1 kg cebuli 20 gr; 1 kg bobu 40—50 gr; pomidorów 40—60 gr; 1 kg fasoli 30—80 gr; pecek marchwi 10—15 gr; główka zielonej salaty 10 gr.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2,20—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,20—2,40 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg białych ryb 0,60—1,20 zł; 1 kg sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg karasia 0,80 do 2,00 zł; 1 kg węgorza 3,20—4,00 zł; 1 kg karpia 2,00—2,40 zł; za ryby śnięte płacono 40—60 gr mniej.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 6,40—8,00 zł; rydłów 1,60—2,10 zł; ziarenek 15—25 gr.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1,60—2,40 zł; 1 kg jabłek 0,60—1,20 zł; 1 kg borówek (brusznik) 1,00—1,20 zł; 1 kg gruszek 1,00—1,20 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40—3,00 zł; łaskowych 2,00 zł.

Targ dość ożywiony. Dowozy średnie. Ceny naogół bez zmian. (hu.)

— * **Folbrychtówna powróciła.** Przed kilku dniami donosiłmy o zaginięciu 17-letniej Janiny Folbrychtówny z Poznania, ul. Małeckiego 6. Obecnie sprawa ta wyjaśniła się, gdyż Folbrychtówna powróciła do domu. (kl.)

— * **Podczas rewizji domowej,** przeprowadzonej przez policję w Łagiewnikach w powiecie poznańskim za skradzionym drzewem. Walerja Puroł z Łagiewnik stawiła policji czynny opór. W wyniku zajęcia posterunkowy Marcin Bialik z Poznania użył bagnetu i zranił lekko Purołową. (kl.)

— * **Okrutna matka i babka.** W ostatnim czasie ujawniono, że Marjanna Ciesielska w Szkaradowie w pow. rawickim poraziła dziecko, a matka jej Franciszka spaliła niemowlę w piecu. Matkę i córkę, które przyznały się do czynu odstawiono do dyspozycji władz sądowych. (kl.)

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ul. Kraszewskiego 15 dopuszczono się włamanie w składzie biawatów p. Walentego Swierkla. Narazie nie ustalono, czy co zostało skradzione, gdyż włamywaczy spłoszono. — W Tow. Ubezpieczeń „Piast” skradziono maszynę do pisania marki „Adler”. Jak się okazało, kradzieży tej dopuścił się pracownik wspomnianej firmy Franciszek Molewski (ul. Mostowa 26), któremu też maszynę odebrano.

Bieżąca kronika policyjna notuje poza tym 15 doniesień o kradzieżach i włamaniach. (kl.)

— * **Gdzie się ukrywał Stawujak?** Donieśliśmy już o aresztowaniu niebezpiecznego przestępcy, Stanisława Stawujaka, poszukiwanego za szereg napadów rabunkowych i kradzieży. Stawujak ukrywał się w ostatnich dniach na terenie miasta Poznania, a aresztowanie jego nastąpiło w mieszkaniu Kościelskiego przy ul. Kilińskiego 13. (kl.)

— * **Aresztowania.** W areszcie policyjnym osadzono 30-letniego Józefa Tymkowskiego, rodem z Sulęcina w powiecie średzkim, który mieszkał w Poznaniu przy ul. Gen. Kosińskiego 14. Tymkowski znany jest już z szeregu kradzieży; w tych dniach usiłował na dworcu poznańskim okraść reemigranta z Francji, Franciszka Rudnika z Bratusic z pod Bochni z portfelu, zawierającego 500 franków i 400 zł. — Tymkowskiego przytrzymał na gorącym uczynku — Za kradzież masła z samochodu p. Henryka Steckiego, właściciela mleczarni w Kórniku ujęto Celestyna Biskupskiego mieszkańca baraku przy ul. Warszawskiej. Czść masła Biskupskiemu odebrano. (kl.)

W trosce o dziecko „Wesołego Miasteczka”

Uroczystość w ognisku imienia śp. ks. Masłowskiego

Skromną uroczystość święcił 12. b. m., w wigilię patrona młodzieży, św. Stanisława Kostki, „Ognisko im. Księdza Masłowskiego”, założone niespełna 10 miesięcy temu dla młodzieży pozaszkolnej na „Wesołym Miasteczku”.

Po wysłuchaniu mszy św. w kaplicy, znajdującej się na terenie powstawowym, 20 i kilku chłopców zebrano się w sali Ogniska, gdzie wikariusz parafii lazarskiej ks. Mazur wygłosił serczone przemówienie i poświęcił obraz św. Stanisława.

Po obfitem, ciepłym śniadaniu nastąpiła wypowiedziana przez chłopców „ogniskowych” deklaracja okolicznościowych wierszy, następnie zaś gorący i pełen zapału referat kierownika. Obchód zakończył się chóralnym odśpiewaniem „Serdeczna Matko”.

Celem „Ogniska” jest skupienie

młodzieży, chronienie jej przed zgubnym wpływem ulicy i wychowanie jej na porządnym ludzi i pożytecznych krajowi obywateli.

Każda praca oświatowa wymaga środków materialnych. Pierwsze wezwanie do społeczeństwa, w chwili zakładania Ogniska, w styczniu rb. znalazło tak serdeczny odzew, że zebrane fundusze pozwoliły patronatowi prowadzić dotąd Ognisko. Dziś znów zwracamy się do serc szlachetnych i pojmujących całą ważność pracy nad bezrobotną młodzieżą, która, albo powiększy liczne kadry prześiępców i złoźyców, albo, stale kierowana ku dobremu, potrafi rzetelną pracą służyć Bogu i Ojczyźnie. Każdą najdrobniejszą nawet ofiarę dla ochronienia młodzieży od zlego, prosimy składać w redakcji „Kurjera Poznańskiego” dla Ogniska im. ks. Masłowskiego.

Zaopatrzyć się w światło!

Zarząd m. Poznania komunikuje: „Wobec całkowitego wygaszenia światła gazowego podczas nocnego ćwiczenia o. p. l. zwraca się mieszkańcom miasta uwagę, by na czas zaopatrzyli się w światło zastępcze, jak lampy naftowe, świece, latarki itp. Korzystanie ze światła elektrycznego powinno być ograniczone do minimum.

Przy tej sposobności ponownie przypomina się, by celem zapobieżenia przenikania światła z mieszkań na zewnątrz, okna były jak najszczelniej przesłonięte.

Jednocześnie nadmieniamy, że w chwili alarmu oznajmającego nalot, dzienny ruch tramwajowy w obrębie dzielnicy Wilda, a więc linii nr. nr. 4, 7 i 8 zostanie wstrzymany. Pasażerowie obowiązani są wozy opuścić i we własnym interesie skierować się do bram najbliższych domów. Obsługa wozów otrzyma ścisłe wskazówki odnośnie informowania pasażerów pod tym względem.”

Za napad rabunkowy z przed 4 lat

W Wielichowie w pow. kościańskim aresztowano dwóch mieszkańców tego miasta Andrzeja Tomaszewskiego i Albina Nijakiego jako podejrzanych o napad rabunkowy, dokonany w dniu 30 grudnia 1929 r. na osobie Marjanny Troczkovej z Lubnicy. Podczas napadu p. Troczkova została przez bandytów pobita dotkliwie i obrabowana z 300 zł. Aresztowani, odstawieni do dyspozycji miejscowych władz sądowych do winy nie przyznali się, ciężą jednak na nich poszlaki, że dokonali oni rabunku wspomnianego wspólnie z Józefem Smelkowskim, który wiosną 1930 roku wyjechał do Francji. (kl.)

— * **Tramwaj zderzył się z autobusem.** Na ul. Marsz. Focha w pobliżu wozowni tramwajowej zderzył się tramwaj linii 4 z autobusem pocztowym. Przy zderzeniu przy autobusie uszkodzony został błotnik. (kl.)

— * **Zajęcie drożki samochodowej.** Władze administracyjno-policyjne zajęły drożkę samochodową P. Z. 44282 nr. drożki 219. Powodem obłożenia samochodu aresztem był fakt, że szofer Ignacy Robaczynski (Kwiatowa 7) używał samochodu w celach zarobkowych, nie mając prawa jazdy i książki rejestracyjnej. (kl.)

— * **Cyklista najechany przez samochód.** Na ul. Patrona Jackowskiego przy narożniku ul. Kraszewskiego jadący rowerem Tadeusz Weber (ul. Bukowska 41) został najechany przez drożkę samochodową nr. 129. Przy wypadku cyklista zламаł sobie nogę i odniósł ogólne potłuczenia. (kl.)

— * **Podrzucone niemowlę.** W klinice chorób dziecięcych przy ul. Mostowej nr. 19 znaleziono podrzucone niemowlę płci żeńskiej w wieku około 2 tygodni. Przy dziecku znaleziono kartkę objaśniającą, iż niemowlę jest ochrzczone i ma imię Zofja. Odstawiono je do miejskiego żłóbka dla niemowląt. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **GEBICE.** (Rocznica Niepodległości). 11 bm., w 15 rocznicę odzyskania Niepodległości, miasteczko nasze przybrało odświętny wygląd. Delegacje „Sokoła”, Z. M. N., S. M. P. ze sztandarami oraz dzieci

Uwolnienie dr. Pieńczykowskiego

Swego czasu prokurator wdrożył postępowanie karne na wniosek prezesa Izby Skarbowej przeciwko b. rzecznikowi podatkowemu, emeryt. naczelnikowi wydziału Izby Skarbowej, dr. Pieńczykowskiemu Dr. Pieńczykowski, będąc pełnomocnikiem spadkobierców po ś. p. Gustawie Potworowskim, na posiedzeniu rzeczoznawców, którzy oszacowali majątności należące do spadku, poddał krytyce wysokość i sposób oszacowania. Oświadczeniem tem poczuł się dotknięty naczelnik wydziału Izby Skarbowej p. Kotowicz i wniosł przeciwko dr. Pieńczykowskiemu doniesienie karne. Sąd grodzki w Poznaniu uwolnił dr. Pieńczykowskiego od zarzutów aktu oskarżenia, a w motywach wyroku ustalił, że nie daje wiary zaprzysiężonemu zeznaniem naczelnika Kotowicza, na podstawie zaś zeznań innych świadków nie dopatruje się w postępowaniu dr. Pieńczykowskiego znamion jakiegokolwiek wykroczenia.

Wyrok powyższy został zaskarżony przez prokuraturę sądu okręgowego apelacją do sądu okręgowego. W ten sposób sprawa dr. Pieńczykowskiego znalazła się w dniu wczorajszym ponownie na wokandyje sądu okręgowego. Przewodniczący rozpraw sędzia Rohoziński, oskarżał prok. Mosiądz,

Z referatu sędziego-sprawozdawcy wynikało, że naczelnik Kotowicz wszystkie wnioski i zażalenia dr. Pieńczykowskiego w sprawie spadkowej po ś. p. Potworowskim przekazywał nie tylko władzy przełożonej do merytorycznego rozstrzygnięcia, lecz udzielał w odpisie prokuraturze z wnioskiem o ściganie karne.

W przemówieniach swoich wskazywały strony na zasadnicze znaczenie niniejszej sprawy dla określenia praw obywateli w stosunku do władzy państwowej. Obróńca oskarżonego wskazał na konieczność wzięcia podatnika w obronę przed zbytnią gorliwością urzędników administracyjnych, którzy przez subiektywne ujmowanie spraw paraliżują możność dochodzenia przez podatników legalnie przysługujących im praw.

Sąd okręgowy na krótkiej naradzie oddalił apelację prokuratury i zatwierdził wyrok sądu grodzkiego, uwalniając dr. Pieńczykowskiego.

szkolne udały się do kościoła na nabożeństwo, które odprawił ks. prob. Wierbiński. Po nabożeństwie dzieci szkolne udały się pod pomnik poległych powstańców, gdzie złożyły wieniec.

— (Przedstawienie amatorskie). W ub. niedzielę tut. Stow. Młodzieży Polskiej urządziło w sali Domu Katolickiego przedstawienie amatorskie. Odegrano baśń ludową p. t. „Prządka pod Krzyżem”. Młodzi aktorzy wywiązały się ze swych ról ku ogólnemu zadowoleniu.

— * **GNIEZNO.** (Ś. p. Jan Kozłowski). Niespodziewanie rozstał się z tym światem powszechnie znany i szanowany obywatel miasta Gniezna ś. p. Jan Kozłowski. W ub. niedzielę wybrał się ś. p. Zmarły wraz ze swą małżonką z wizytą do szwagierki do Żerkowa i tam o godz. 9,30 wieczorem uległ udarowi serca na plebanji dziekana żerkowskiego.

Ś. p. Jan Kozłowski od wczesnej młodości związał swą egzystencję z Gniezmem.

KRONIKA TOWARZYSKA

Bratnia Pomoc Liceum Handlowego Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu urządziła w dniu 18 listopada o godz. 21 w sali Belwederu, ul. Marsz. Focha 18 drugi doroczny wieczór taneczny. Wstęp tyko za zaproszeniami, które nabyć można w gmachu Liceum przy ul. Wrocławskiej 18 w dniu 15. 11. od 13 do 16-tej. zg 20 455

prowadząc zakład dentystyczny. Jako dobry patrjota i wierny syn kościoła katolickiego, brał ś. p. Zmarły czynny udział w życiu społecznym. Od lat 20 pełnił obowiązki członka Sodalicii Marjańskiej, był jednym z najstarszych członków tut. gniazda „sokolego”, a w Banku Kredytowym Spółdzielczym zasiadywał od wielu lat w radzie nadzorczej, służyć tej instytucji swą radą. Ś. p. Zmarły swą skromnością i uczynnością zjednał sobie niezliczonych przyjaciół. — Cześć Jego pamięci!

— * **KOŚCIAN.** (Aresztowanie). Pod zarzutem defraudacji aresztowano na zarządzenie sądu grodzkiego rendanta Głównej Kasy Miejskiej, Władysława Dziuraka i pomocnika biurowego, Józefa Klemskiego

— (Na Święto Młodzieży). Stow. Młodzieży Polskiej przygotowuje się bardzo intensywnie do Święta Młodzieży w dniu 19 bm. Rano odbędzie się nabożeństwo, a w południe akademja ku czci patrona młodzieży.

— (Bezrobocie). Dzięki kampanji buńczacznej ilość bezrobotnych zmalała do 60. Szeregi te jednak wzrosną bardzo znacznie z końcem bież. miesiąca tj. z chwilą ukończenia kampanji cukrowniczej.

— * **KÓRNIK.** (Święto Młodzieży). W przyszłą niedzielę, jako w Święto Młodzieży, urządzią tutejsze S. M. P. wieczornicę, na którą złożyą swy występy Chóru Kościelnego orkiestry p. Ciesielskiego i przedstawienie amatorskie.

— * **MARGONIN.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków) W ub. niedzielę odbyło się strzelanie o mistrzostwo Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. M. Napiątka. Królem na rok 1933-34 został prezes tegoż Towarzystwa, p. Z. Szymanowski. Rycerzami zostali pp. Mazurek i Neumann.

— (Wynik konkursu Kółka Rolniczego). W konkursie zespołowym dla samodzielnich rolników na powiat chodzieski przy uprawie ziemniaków uzyskał pierwsze trzy nagrody pp. Leon Neumann, Gustek i Polczyński z Margonina. Odznaczeni przez nagród otrzymali dyplomy od Pow. Przynosiłbienia Rolniczego.

— (Z kroniki sądowej). Sąd grodzki skazał Jana Kuciaka z Ludwikówka za kradzież 7 zł na 8 miesięcy więzienia a Władysława Habetta za kradzież roweru na 1 i pół roku więzienia.

— * **MIEDZYSZCZÓD.** (Zmiana własności). Kupiec p. Wicenty sprzedał swój dom badaczowi mięsa p. Łukaszewskiemu, a sam kupił większą realność od kupca p. Stefana Maciejewskiego.

— * **NOWE MIASTO** n. Wartą (Przychwycenie kłusownika). Leśniczy p. Mayer z Murzynówka Leśnego przychwycił w dniu 12 bm w godzinach rannych kłusownika Tomasza Borysiaka z gminy Miąskowo, powiatu średzkiego przy strzelaniu bażantów w lesie w Murzynówku. Borysiakowi odebrano dubeltówkę, 10 nabożów i 5 zastrzelonych bażantów.

— * **OSTRÓW.** (Zgon). Zmarła tu po długiej chorobie ś. p. Marja z Olejniczaków Mrówczyńska w sile wieku. Osierociła męża, znanego działacza społeczno-narodowego, prowadzącego od wielu lat agencję „Kurjera Poznańskiego” — i czworo dzieci. Rodzinie wyrażamy współczucie.

— (Świętlica strażacka). W tych dniach odbyło się poświęcenie świetlicy Ochotniczej Straży Pożarnej. Wobec p. starosty i przedstawicieli władz samorządowych oraz gości aktu poświęcenia dokonał ks. Klaus.

— (Falszerze pięciozłotówek). W Dębicy pow. ostrowskiego wykryto w kuźni kowala warsztat do podrabiania pięciozłotówek. Sprawców aresztowano.

— (Kradzież z włamaniem). Ub. nocy włamano się do składu kolonialnego Marji Kaczanowskiej przy ul. Wrocławskiej nr. 50 i skradziono za kilkadziesiąt złotych towarów spożywczych i tytoniowych.

— (Nieszczęśliwy wypadek). Do dołu kłoczono w tutejszej parowozowni wpadł pracownik kolejowy Piotr Lisiak i odniósł złamanie prawej ręki i obojczyka.

— (Kradzież rowerów). Onegdaj skradziono znowu rowery Antoniemu Obokowi z Zębowa i Ign. Strzelczykowi z Ołobocka. (n.)

— * **SMIGIEL.** (Święto Młodzieży). W dniu 19 bm. obchodzi tutejsze S. M. P. „Święto Młodzieży”. W programie przewidziano uroczyste nabożeństwo, pochod. oraz akademję.

— * **SKOKI** (Święto Niepodległości). — 11 bm. o godz. 8,30 zebraly się miejscowe towarzystwa u p. Pilaczyńskiego, poczem ruszył pochod do kościoła na nabożeństwo. Po mszy św. odbyła się akademja w sali p. Glinkiewicza, urządzona przez szkołę powszechną.

(Z życia Kobiół Katolickich). Zebranie Stow. Kobiół Katolickich w sali p. Pilaczyńskiego zagał ks. prob. Zamysłowski, wygłaszając dłuższe odczytanie przemówienie. Następnie sekretarka Zw., p. Kaźmierska, wygłosiła referat nt. „Życie kobiety Polki”. Do Stowarzyszenia przyjęło 15 nowych członkiń.

• SZAMOTUŁY. (Zabawa Młodych Narodowców) W ub. niedzielę urządziły ogniska żeńskie i męskie Związku Młodych Narodowców zabawę taneczną. Sala hotelu „Eldorado” zapelniała się po brzegi. Do tańca przygrywała orkiestra Młodych Narodowców, a oddział żeński wystawił własny obfity bufet. W czasie zabawy urządzono kilka występów humorystycznych. Organizacja zabawy bardzo wzorowa.

(Kradzieże). Pawłowi Gładkiemu z Sierakówka skradziono rower — Fryderykowi Wiegertowi z Jaryszewa 40 kur. — Stanisławowi Kabatowi z Orłowa tucznika. — Juljuszowi Tarce w Dusznikach 8 gęsi.

(Strzelanie o mistrzostwo). W ub. niedzielę odbyło się strzelanie zespołowe i indywidualne o mistrzostwo miasta Szamotuł, urządzone przez powiatowy komitet propagandy strzelectwa. Pierwsze miejsce w strzelaniu zespołowym zajęli urzędnicy ekarbowi osiągając 135 punktów na 150 możliwych. W jednostkowym strzelaniu wyszedł zwycięsko p. Stefan Gieremek. 44 punkty na 50 możliwych. — Zwycięzcy otrzymali dyplomy.

(Śmiertelny wypadek) W czasie przewożenia przez p. Przewoźnego w Podrzewiu pow. szamotułskiego słomy, przyczepił się do wozu 8-letni Bolesław Przepióra. W pewnej chwili chłopiec stracił równowagę i dostał się pod koła ciężkiego wozu. Dziecko doznało zgniecenia klatki piersiowej i ciężkich obrażeń wewnętrznych. Śmierć nastąpiła kilka chwil po wypadku.

• TRZEMESZNO. (Postrzelenie) W Strzyżewie Smykowym pod Trzemesznem manipulując bronią, postrzelił się p. Czesław Kędziński. Stan rannego, który leży w szpitalu miejskim w Gnieźnie, jest bardzo groźny.

Z POMORZA

• STAROGARD. (Kradzież w antece). Nieznani sprawcy włamali się do „Apteki pod Łabędziem”, własność p. Cieszyńskiego, skąd skradli narkotyki, wartości około 1000 zł, oraz znajdującą się w kasie gotówkę.

Z BYDGOSZCZY

— Zanik ruchu w tramwajach. Wzmiankowaliśmy już kiedyś, że ruch pasażerów w tramwajach miejskich w Bydgoszczy w roku bieżącym w stosunku do lat poprzednich poważnie zmalał. Jeśliśmy porównali wpływy ze sprzedaży biletów w roku bieżącym z wpływami w latach dobrej koniunktury, to zniżka sięgałaby prawie 80 proc. Gdy weźmiemy pod uwagę nawet tylko różnicę wpływów z pierwszego półrocza roku 1933 z wpływami za ten sam okres roku ubiegłego, to i wtedy zniżka ujawni bardzo wyraźnie działanie kryzysu na dochodowość tramwajów. Pierwsze półrocze roku 1932 dało wpływów 472.923 zł, gdy pierwsze półrocze 1933 tylko 390.844 zł. Podobne zjawisko daje się zauważyć i w innych większych miastach polskich. Np. Lwów miał w pierwszych 6 miesiącach roku 1932 bezmála 3.850.000 wpływów z biletów tramwajowych, w tym roku za taki sam okres tylko 3.100.000 zł. Poznań zamiał 2.600.000 zł zebrał 2.100.000 zł. Toruń zamiał 300.000 zł tylko 220.000 zł. Grudziądz zamiał 1.000.000 niespełna 150.000 zł. Wobec takiego szalonego spadku frekwencji pasażerów w tramwajach, zarządy miast mają poważne kłopoty i stają wobec zagadnienia, czy wogóle opłaci się utrzymywać w dzisiejszych ciężkich warunkach komunikację tramwajową. A przecież jej przerwanie zepchnęłoby nasze miasta z poziomu miast kulturalnych do rzędu wielkich wsi o poziomie wschodnim.

— Otwarcie kuchni ludowej. W ub. sobotę nastąpiło w Bydgoszczy uruchomienie na cały sezon zimowy kuchni ludowej. Już w pierwszym dniu wydano powyżej 8000 porcji, w tem około 3/4 w stanie surowym, a resztę w formie obiadów, gotowanych w kuchni. Spodziewać się należy z dnia na dzień wzrostu ilości wydawanych porcji, która prawdopodobnie dosięgnie w najwyższym swoim stadium takiej samej liczby porcji, jaką mieliśmy w pełni zimowego roku ub. czyli około 12.000. Wobec tego, że skurczony budżet miejski nie byłby w stanie opędzić wszystkich wydatków kuchni, a także subwencje ze strony państwa niewątpliwie okazały się niewystarczające, zarząd miasta i komitet pomocy bezrobotnym apelują do ofiarności publicznej, prosząc o ofiary pieniężne (do K. K. O. m. Bydgoszczy na konto komitetu) oraz w naturalnych wprost do kuchni ludowej (ul. Grodzka 25).

— Zebranie ochotników armii polskiej z Ameryki. W nadchodzącą niedzielę 19 listopada w salce hotelu Lengning o godz. 1 w południe odbędzie się zebranie byłych ochotników armii polskiej, którzy w czasie wojny światowej przepłynęli ocean, aby stanąć pod rozkazami gen. Hallera i walczyć o wolność i niepodległość ojczyzny.

— Orobiste. Znany działacz wśród kupiectwa i prezes Stow. Kupców Detalistów Branży Spożywczej, p. Adam Bukolt, obchodził w wtorek 25-lecie małżeństwa.

— Włone zebranie B. T. W. W czwartek 16 bm, o godz. 7.30 w salce hotelu Leng-

Epilog krwawych zająć podczas strajku włóknarzy

15 osób na ławie oskarżonych

Z Łodzi donosi (z): W czasie strajku włóknarzy zwołano w dniu 30 marca wiec sprawozdawczy delegatów związkowych do sali kina oświatowego przy Wodnym Rynku. Zarząd związku i policja powiadomione zostały, że poseł komunistyczny Rozenberg zamierza przy pomocy bojówki rozbić wiec.

Gdy tłum zgromadzony przed kinem nie ustępował i począł stawiać opór, policja przystąpiła do rozpraszania. Tłum, wyparty z Wodnego Rynku zatarasował się przy ul. Rokickiej. Podczas walki między policją a zgromadzonymi jedna osoba została zabita, a kilka rannych. W rozpraszaniu brało udział 14 oficerów policyjnych, 90 policjantów konnych i 250 po-

licjantów pieszych. 30 policjantów odniosło rany.

Następnego dnia, w czasie pogrzebu ofiary zająć, 17-letniej robotnicy Marji Wojciechowskiej, doszło do ponownych starć.

Wywiadowcy z służby śledczej, obserwując zajście, szukali przywódców i areszowali 15 osób, które zasiadły na ławie oskarżonych s. o. w Łodzi. Oskarżeni, przeważnie robotnicy, nie przyznają się do winy.

Rozprawa potrwa kilka dni, gdyż powołano około 70 świadków. Podczas zeznań świadków w pierwszym dniu zdołano ustalić, że tłum zaatakował policję, wnosząc okrzyki antypaństwowe.

Pabjanice, w swem 600-leciu

Z Pabjanic donosi (pw): 600-lecie Pabjanic oraz 15-lecie Niepodległości, połączone z odsłonięciem pomnika Niepodległości, obchodzono w naszym mieście uroczystie. Miasto przybrało wygląd odświętny Brazy triumfalnej. Wyświetlone iluminowane zamek, stary kościół i plac, na którym stanął pomnik, maszy z szandarami o barwach narodowych, chorągwie w oknach, nadały miastu specjalny charakter.

Dnia 10 bm. wieczorem odbył się capstrzyk, a następnie u stóp pomnika apel 48 poległych w wojnie Pabja-

nican, których nazwiska wryto na cokole pomnika. Nazajutrz po uroczystem nabożeństwie odbyła się akademija dla działaczy szkolnej.

W niedzielę po mszy św., odprawionej przez J. E. ks. biskupa Tomczaka, dokonał wojewoda łódzki odsłonięcia pomnika. Po złożeniu wieńcy odbyła się defilada, na którą ścignięto z okolicznych miejscowości wszystkie oddziały strzeleckie. W defiladzie nie wzięły udziału organizacje kościelne i narodowe.

„Hitlerbund” z Międzychodu

i jego organizatorzy na ławie oskarżonych

Z Międzychodu donosi (wm): Przed tut. sądem grodzkim toczyła się rozprawa przeciwko członkom „Hitlerbundu”, nielegalnej organizacji, założonej przez Niemców tutejszych. Sądowi przewodniczył sędzia okr. p. Kuligowski; oskarżał prok. Góralewicz z Poznania.

W toku przewodu sądowego okazało się, że założycielem „Hitlerbundu” byli Karol Sperling z Mierzynka i Hugo Voss z Głazewa. Sperling, kiedy zorientował się, że władze są na

jego tropie, sprzedał swoje gospodarstwo i zbiegł zagranicę.

W wyniku rozprawy oskarżeni Voss i Jacentsch zostali ukarani z art. 165 § 2 k. k. każdy na 3 lata więzienia, osk. Vossowa, Vossówna i Jaentschowa z art. 165 § 1 k. k. każda na 4 miesiące aresztu, osk. Schulz Otto z Mielżyńka, Schubert Karol z Radusza z art. 165 § 1 k. k., pierwszy na 10 miesięcy, drugi na 1 rok więzienia; Ide Schubertową uwolniono od winy i kary.

Tłum obrzucił policjanta kamieniami

Sąd okręgowy z Poznania skazał 4 robotników na karę więzienia przez 6 miesięcy

Z Szamotuł donosi (sc): W poniedziałek odbyła się przed sądem okręgowym z Poznania na sesji wyjazdowej pod przewodnictwem sędziego p. dr. Woźniaka, rozprawa o zająć w maj. Sędziny. W wrześniu rb. podczas doprowadzenia pewnego osobnika do biura majątku, tłum, złożony z 150 osób, obrzucił policjanta i administratora majątku p. Sergotta, kamieniami. Mimo oddanego na postrach strzału tłum nie rozszedł się i dopiero przybycie st. przod. Rolla położyło kres zajściom. Prowadzycieli zajścia aresztowano i osadzono na ławie oskarżo-

nych. Robotnicy Jan Szymański, Jan Kluska, Marjan Kaczmarek i Antoni Kulipiński, skazani zostali każdy na 6 miesięcy więzienia.

Za nakłanianie wzgl. krzywoprzyśięstwo stanęli przed sądem Jan Mieczyski, Agnieszka Lisiakówna i Kazimierz Maćkowiak, wszyscy z Piaskowa w pow. szamotułskim. Sąd skazał Mieczyskiego, który namawiał Lisiakównę, na 10 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 3 lata, Lisiakównę na 2 miesiące aresztu, a Maćkowiaka na 4 miesiące aresztu.

ning przy ul. Długiej odbędzie się roczne zebranie najstarszego na gruncie bydgoskim klubu wioślarskiego B. T. W.

— Z Tow. Historycznego. W czwartek 16 bm, o godz. 7 odbędzie się w pracowni historycznej gimnazjum klasycznego przy pl. Wolności walne zebranie niedawno zorganizowanego bydgoskiego oddziału Polskiego Tow. Historycznego.

— Koło Przyjaciół Akademików Bydgoszczan. W nadchodzący piątek 17 b m, o godz. 20 w gmachu gimnazjum klasycznego walne zebranie.

— Wieczornica. W niedzielę 26 bm o godz. 17 urządzi Stow. św. Zyty w salce p. Mellera przy placu Piastowskim wieczornicę na rzecz funduszu schroniska dla bezdomnej służby żeńskiej. W programie deklamacja oraz 2 utwory sceniczne: „Dla miłego grosza” i 3-aktowa komedia pt. „Pasterka”.

— Do Zakopanego na Boże Narodzenie. Tow. Krajowawce organizuje na okres świąt Bożego Narodzenia kilkudniową wycieczkę w Tatry. Zapisy zgłaszające można już obecnie w sekretariacie P. K. P. przy ul. Marszałka Focha 3, tel. 764.

— Tydzień książki polskiej. W ub. poniedziałek na zwołanie do sali Rady Miejskiej przy prezydenta miasta zebraniu, ukonstytuował się komitet „Tygodnia książki polskiej” z prezesem ks. proboszczem Skoniecznym, wiceprezesem dyr. Belzą i

Z ŁODZI

— Zuchwałe włamanie do kościoła parafialnego miało miejsce w osadzie Klonice, powiat radomszczański. Nieznani sprawcy włamali się przez drzwi do wnętrza kościoła, skradli puszkę z ofiarami, wota i puszkę metalową, pozłacaną na komunikanty. Wartość skradzionych przedmiotów ustalono na 1200 zł. Policja wdrożyła poszukiwania, jednak dotychczas sprawców nie ujęto.

— Wzrost eksportu przędzy czesankowej. Z zestawień Konwencji Przędzali Czesankowych w październiku rb. eksport przędzy czesankowej barwionej i niebarwionej wyniósł ogółem 136.461 kg. wartości 1.729.676 zł. W porównaniu z wrześniem rb. eksport w październiku wzrósł, albowiem we wrześniu wywieziono ogółem 102.810 kg. wartości 1.124.631 zł.

W przeciwieństwie do eksportu spadła znacznie konsumpcja wewnętrzna na rynkach krajowych w październiku rb. Za październik cyfry wykazują dla rynku wewnętrznego 609.969 kg. przędzy, gdy we wrześniu zużyto 912.000 kg.

Spadek spożycia wewnętrznego w październiku rb. tłumaczony jest tem, że, o ile sezon zimowy był pomyślny dla gotowych tkanin wełnianych, o tyle we wszystkich innych gałęziach przemysłu wełnianego był niezmiernie słaby. Z tej też racji, mimo zmniejszonej konsumpcji przędzy czesankowej na rynkach wewnętrznych, jeszcze w obecnej chwili przedsiębiorstwa czesankowe mają znaczne rezerwy.

— Spadek zatrudnienia w wielkim przemyśle. Zestawienie cyfrowe Zw. Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim (Wielki przemysł) wykazują za okres od 23 — 29. 10. 1933 r., że fabryki zrzeszone w tym związku przemysłu bawełnianego pracowały: przez 6 dni — 15 fabryk, 5 dni — 11 fabryk, 4 dni — 3 fabryki, 3 dni — 1 fabryka, nieczynne zaś były 2 fabryki. Ogółem w 32 fabrykach zatrudnionych było 39.800 robotników, z czego 200 korzystało z urlopu. W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym wykazuje to spadek zatrudnienia o 700 robotników.

W wielkim przemyśle wełnianym w tymże okresie pracowało: 6 dni w tygodniu — 11 fabryk, 5 dni — 2 fabryki, 4 dni — 4 fabryki, 3 dni — 2 fabryki, nieczynne były 2 fabryki. Ogółem w 21 fabrykach zatrudnionych było 13.400 robotników, co w porównaniu z okresem poprzednim wykazuje spadek o 100 robotników.

— Niskie obroty dolarem. Na terenie Łodzi Oddział Banku Polskiego płacił za banknoty (dolary) z 5.52 za czeki z 5.54, za funty z 28.31. Prywatnie dolar z 5.59 żądanie i z 5.57 płacenie; funt angielski zaś z 28.50 w żądaniu i 28.30 w placeniu. Dolar złoty z 9.01 — 8.99 bez zmian.

W obrotach prywatnych pozogięldowych naogół tendencja słabsza, przy zwiększonej podaży i minimalnem zapotrzebowaniu.

— Wzrost zapasu przędzy bawełnianej. Zrzeszenie Producentów Przędzy w Łodzi wykazuje na 5 bm zapasy przędzy bawełnianej w składach 1411.298 kg co w porównaniu z poprzednim okresem wykazuje zwiększenie zapasów o 17.730 kg. — Zapasy w tkalniach zmniejszyły się w porównaniu z poprzednim okresem o 4.667 kg do 433.004 kg. Ogółem na 5 bm. zapasy przędzy wynosiły 1.844.302 kg. wykazując zwiększenie o 13.063 kg.

Jubileusz proboszcza parafji międzychodzkiej

Z Międzychodu donosi (wm): 30-letni jubileusz kapłaństwa obchodził w dniu 12. bm. proboszcz naszej parafji ks. Marcin Kowalczyk.

Jubileuszowi zasłużonego kapłana parafjanie poświęcili osobny obchód, który odbył się w ub. niedzielę Wśród bicia dzwonów, między szpalerem organizacji i towarzystw, przeprowadzono Jubilatę do głównego ołtarza kościoła, gdzie w asyście księży Korcza i Piętki odprawiono mszę św. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. dziekan Braun z Kamionnej. Po nabożeństwie odbyła się akademija w Domu Katolickim, gdzie przemawiali kolejno kierownik starostwa, p. Zenkeller, burmistrz p. Skrzypczak, przewodniczący Dozoru Kościelnego, p. Kokoński oraz prezesi miejscowych towarzystw. „Lutnia” odśpiewała pod batutą p. Poczekaję kilka pieśni na cześć Jubilata. Parafjanie ufundowali z okazji jubileuszu krzyż procesjonalny i dwie latarnie procesjonalne.

Czcigodnemu Jubilatowi życzymy: ad multos annos!

Składki i pokwitowania

Na Pomnik Serca Jezusowego: Walerja Słosarczykowa, Chelmo, z podziękowaniem Najśłodszemu Sercu Jezusowemu i Matce Boskiej Chelmińskiej za uzdrowienie syna. 5 zł. — A. Z. z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł. — Leon Pawelczak 5 zł. — J. B. z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Aniela Witkowska w dowód wdzięczności 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 57.50 złotych.

Na chleb św. Antoniego: J. K. z podziękowaniem za odebrane łaski 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 15 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W DWIE SIENKIEWICZOWSKIE ROCZNICE

Dzisiaj przypada siedemnasta rocznica zgonu Henryka Sienkiewicza, a przytem w roku bieżącym upływa lat pięćdziesiąt od ukazania się Trylogii. Przypomnienie dnia, w którym naród nasz utracił jednego ze swych największych pisarzy, splata się z rocznicą najwspanialszego chyba dzieła, jakie znakomity artysta słowa napisał, a na którym chowały się już dwie generacje polskie.

Wiadomo, że kończąc „Pana Wołodyjowskiego” podał Sienkiewicz cel narodowy, jaki miał na oku, gdy brał pióro w rękę, aby Trylogię stworzyć. Było nim — jak napisał — „pokrzepienie serc”. Wiemy, że tak się stało. Kto wie, czy w literaturze całego świata możnaby odnaleźć drugie arcydzieło, którego wpływ na duszę narodu byłby tak oczywisty, tak bezpośredni, tak namacalny prosto. Zawarta w Trylogii apoteoza poświęcenia dla Ojczyzny, walki i bohaterstwa, zaszczerpiała w młode dusze „dawnych Polaków dumę i szlachetność”, mówiła o walce z przemocą i o ostatecznym zwycięstwie, które nie może chybić, jeżeli naród zestrzeli wszystkie siły w jedno ognisko. W tem rozumieniu jest jasnym, że ostatnie walki o niepodległość Polski wygrali naszymi rękami nie w najmniejszej części książę Jeremi, Skrzetuski, Wołodyjowski i Kmiec.

Na tem pełnem wdzięczności wspomnieniu możnaby zakończyć, gdyby nie nasuwały się inne: bliższe, a dziwaczne. Niemal przed samą rocznicą zgonu Sienkiewicza, a w jubileuszowym roku Trylogii zaczęła się nagle dyskusja nad tem, czy w szkołach

trzeba Trylogię czytać, czy lepiej młodemu pokoleniu do rąk jej nie dawać. Bywają tematy, na które człowiek jako tako przytomny może tylko wrzucić ramionami. Nie myślimy też tracić czasu na mięszane się do podobnych rozpraw. Z pewnością ma rację ten, kto uważa, iż „Ogniem i Mieczem” nie może być mile agitatorom ukraińskiego separatyzmu, którzy chowają swoją młodzież w kulcie Chmielnickiego i Krzywonośa. Ale myśl, że przy chowaniu naszej, polskiej młodzieży trzeba oglądać się na ruskich agitatorów, że trzeba pomijać to co by się im nie podobało, a tem tylko karmić dziecko polskie, o czem przypuszcza się, że zyska ich taskawą aprobata — myśl ta jest zbyt jasnym absurdem, aby się przy niej zatrzymywać. Zwiastuje, że niewiadomo, czego chcą tem dopiąć owe chore mózgi? Trylogia jest najpopularniejszą książką w Polsce. Zadomowiła się we wszystkich warstwach społeczeństwa stanowi najulubieńszą lekturę włościan, dla których jej postaci są tak żywe, że np. w jakiejś parafii chciała gromada zamówić mszę św. za spokój duszy Longinusa Podbięty. Czy komu rozsądnemu może przyjść do głowy, iż wyrwie takie arcydzieło z duszy narodu przez to, iż usunie je ze szkoły? Opowiadają w Cieszyńskiem o takim mądrali, który chciał zatkać ręką źródło Wisły, aby ją wysuszyć. Rozprawy o podobnym eksperymencie w stosunku do Trylogii stanowią unikat w dziejach naszych rocznic literackich i dla tego godne były zanotowania jako curiosum. Potomność także musi czasem się pośmiać.

CO POPRAWNE, A CO NIE?

Błędy w Wielkopolsce, ale nietylko wielkopolskie — Kiedy będziemy mieli słownik współczesnej polszczyzny? — Kiedy wyraz jest poprawny bezwzględnie? — Tolerancja dla form i zwrotów — O różne można się spierać — Jak po słowach poznaje się czasem pochodzenie pisarza.

Omawiając na tem miejscu niedawno warszawski „Poradnik Językowy”, wspominałem także o wydawanych przez Towarzystwo Poprawności Języka Polskiego „spisach wyrazów i wyrażań niezgodnych z poprawnością języka”. Podobnym spisem*) obdarzył nas niedawno p. A. Szyperski, dobrze przygotowany polonista-językoznawca, były słuchacz Uniwersytetu Poznańskiego. Dość obszerna ta, 28 stron licząca broszurka, była omawiana w Dziale Kultury i Sztuki ze stanowiska regionalistycznego. Obecnie chciałbym poświęcić jej słów parę pod językoznawczym kątem widzenia.

We wstępie znajdujemy ważne wyjaśnienie. Mianowicie podręcznik ten ma charakter regionalny. Więc „wyszczególnia błędy, usterki i wątpliwości językowe, zaobserwowane w mowie inteligentniejszych warstw Wielkopolan i uczniów szkół średnich” — lecz „niejedna właściwość językowa jest ogólnopolska, to też nie chodzi nam — mówi autor — o błędy wielkopolskie, lecz o błędy, spotykane w Wielkopolsce”. Bardzo à propos podkreślił też autor, że ciągle jeszcze nie mamy słownika współczesnej polszczyzny (przed paru laty omawiano projekt takiego słownika w Polskiej Akademii Umiejętności — niestety na projekcie się skończyło.). Ten brak utrudnia nieraz możliwość rozstrzygnięcia, o ile jakiś wyraz czy zwrot może uchodzić za kulturalny, poprawny. Wstęp kończy się słuszną uwagą, że „kwestja poprawności językowej jest często zagadnieniem t. zw. geografii wyrazowej czy wprost statystyki”. Wyraz czy zwrot, używany we wszystkich dzielnicach kraju i przez wszystkich ludzi wykształconych, jest oczywiście poprawny.

Książeczka rozpada się na działy jak: fonetyka, tworzenie imion, słownik, deklinacja, nazwiska i nazwy geograficzne, konjugacja, wreszcie wyrażenia błędne etc. Rzecz cała potraktowana jest z punktu widzenia czysto praktycznego, normatywnego. Po lewej stronie umieszczono niewłaściwe i błędne postaci, formy, wyrazy i zwroty — po prawej poprawne. Niektóre działy są ułożone w formie słowniczków w porządku alfabetycznym.

*) Alfons Szyperski. Błędy językowe w Wielkopolsce 1933. Odbito w Drukarni Średzkiej, St. Malicki i Ska, Środa.

Wobec tego, że autor jest językoznawcą, nie dziwi wielka jego tolerancja w ocenie rozpatrywanych form, wyrazów i zwrotów, np. dopuszczanie licznych alternatyw, np. błędna i błędna, w zwierciadle i w zwierciadle, osiągnąć i osiągnąć, ta cytata i ten cytat, osi i osie, depcąc albo depcąc, oglądając i obejrząc etc. Czasem z dwu form dopuszczanych daje jednej pierwszeństwo np. lepiej strajk, strajkować niż strejk, strejkować; nieraz czyni to z wahaniem, gdy np. pisze: Za lepszą zdaje się uchodzić wymowa: bole, bość etc. (niż: bóle, bóść etc.); lub zaprzęć i zaprząg — oba brzmienia są przyjęte; brzmienie e zdaje się uchodzić za lepsze. Niejednokrotnie przekłada jedno wyrażenie nad drugie dlatego, że jest częściej używane, np. częściej: nawskróś i naprzekór, niż nawskróś i naprzekór, albo częściej mówią: pośpiech, pośpieszyć (niż: popsiech, pospieszyc).

Tam, gdzie autor ustala usus, albo rozstrzyga między dwiema formami, nie zawsze ma rację. Np. uważa iż kulturalnym jest zarówno brzmienie „stronica”, jak „stronica”. Dla mnie — tylko „stronica”. Wyraz „sierść” zaostrza uwagę: „wulgarniej: szersć, sierć”. Dla mnie w „szerści” niema nic niekulturalnego, tylko w „sierci”. Taksamo uważa iż mówi się „tych cygan”, rzadziej zaś „cyganów” — wedle mnie przeciwnie. Każę „krajac” chleb, ale „kroić” materiały, a przecież wiemy, że „tak krawiec kraje, jak materja staje”. Jeżeli zaś twierdzi, że już nie mówimy „lubieją”, to ja twierdzę, że tak wogóle nigdy nikt nie mówi.

Takich niedostatków znajdzie się jednak niewiele, naogół autor daje wskazówki dobre. Na zakończenie podaje krótkie roztrząśnienie błędów językowego ze stanowiska dzisiejszego językoznawstwa, stwierdza, że decydującą rolę ma usus językowy i że możliwe są oboczne formy, postaci etc. Szkoda, że autor nie wyróżnił w jakiś sposób prowincjonalizmów wielkopolskich, np. tłustym drukiem czy jakimś znacznikiem, gwiazdką lub t. p. Polonista-językoznawca w większości wypadków nie będzie miał co do nich wątpliwości, ale w poszczególnych nieraz się zawaha. Szkoda więc, że autor nie dbał więcej o budowanie geografii dialektu kulturalnego, która poza znaczeniem teoretycznym ma także praktyczne, daje możliwość określenia

ŻYCIE KULTURALNE W NAUKOWYM POZNANIU

Mija pięćdziesiąt lat od chwili jak dwaj znakomici uczeni krakowscy Wróblewski i Olszewski okryli chwałą imię polskie i Uniwersytet Jagielloński przez wielkie odkrycie: skroplenie powietrza. Nasz Uniwersytet, oraz poznański oddział Polskiego Towarzystwa Fizycznego postanowili uczcić tę rocznicę uroczystym obchodem, który odbędzie się dn. 19 b. m. t. j. w najbliższą niedzielę. Program uroczystości podamy jutro. Dzisiaj dodajemy, że weźmie w niej udział przedstawiciel praskiego Uniwersytetu Karola, prof. dr. V. Dolejszek, odczyt zaś o skropleniu powietrza wygłosi profesor U. P. dr. Pęczalski.

Bedel i Wilno. Znany pisarz francuski Maurice Bedel wygłosił był w paryskiej instytucji Annales odczyt o „małych bohaterach narodach nad Bałtykiem” i zajął się w nim także Litwą, ale, poinformowany fałszywie przez propagandę litewską, że atakował Polskę za „aneksję” Wilna stolicy Litwy Dwutygodnik paryski „La Vie” zajmujący się stale sprawami polskimi pod kątem przyjaźni i prawdy udziela Bedelowi delikatnej ale silnej admonicji „Wilno — pisze redakcja — które ma istny możność przestudować za dwoma nawrotami jest miastem o ludności polskiej jest jedną ze stolic Polski jest miastem dwóch bohaterów Polski współczesnej: Mickiewicza i Kościuszki a zarazem, dzięki swemu czcigodnemu sanktuarjum Ostrej Bramy jest zarazem jakby polskiem Chartres. Bedel wyrządził Polakom krzywdę i powinien ją naprawić, badając rzecz na miejscu”.

MUZYKA

Artyści polscy zagranicą. Pianista Henryk Sztopka będzie grał w Filharmonji antwerpskiej na koncercie inauguracyjnym sezon w operze będzie występowała p. Bandrowska-Turska

Muzyka w Wilnie. Piszą nam z Wilna (zw): Chór „Echo” wykonał Haydna „Cztery pory roku” z brawoszy orkiestrę z muzyków zawodowych i amatorów, oraz komplet solistów w osobach p. Hendrichówny, Ludwiga i Artimienki. Dyrigoał prof. W. Kalinowski.

TEATR

„Kościuszkę” w Warszawie. Z Warszawy donoszą nam: Teatr Polski wznowił we wspaniałej oprawie Karola Frycza ancyklowskiego „Kościuszkę pod Racławicami”, świetne widowisko, które w Małopolsce było radością przedwojennych pokoleń. Kościuszkę gra p. Warnecki, prezydenta Krakowa Lichoockiego Zilverowicz praporszczyka Kałkowa (słynna ongi rola Sołkiego, nim zagrał Kościuszkę) p. Kondrat, Bartosza Głowackiego p. Samhorski „Don Kichot” jako pantomina będzie wystawiony w cyrku w Leningradzie Reżyserują realizatorzy filmow. Kozincew i Trauberg scenarjusz pisze Dierżawin.

OCHRONA PRZYRODY

O ptaki na Śląsku. Z Katowic donoszą nam (ad): Śląsk cierpi najwięcej w Polsce z powodu owadów niszczących rośliny a to dla tego, że ma coraz mniej ptaków tępiących owady. Brak ptaków nadwrót jest spowodowany niewielką ilością drzew i krzewów w okęgach przemysłowych Izba Rolnicza Śląska urządza „targi na drzewka”, aby zachęcić ludność do nabywania ich tanio i sadzenia aby ptaki miały się gdzie gnieździć Osobno należałoby ukrócić tępienie ptaków, uprawiane niestety przez ludność w stopniu bardzo dużym.

VARIA

Załoga RWD 6. Por Zwirce i inż. Wigurze poświęcony jest siódmy tomik wydawanej przez Gebethnera i Wolffa biblioteki dla młodzieży „Polska i świat współczesny”. Autor tego tomiku, J. Meissner lotnik i autor licznych utworów z życia lotniczego, był przyjacielem obu bohaterów lotników. Fachowy opis świetnych lotów, sentyment dla bohaterów i talent narracyjny sprawiają że książeczka jest miłą i piękną lekturą dla młodzieży. Przeczytana z zainteresowaniem i zapałem utrwała w sercach młodych czytelników postaci bohaterów, z których dumne jest lotnictwo i Polska.

SZKOLNICTWO

Ze Zrzeszenia Pol. Nauczycieli Geografji. Krakowskie Kolo odbyło posiedzenie z referatami dr. Niemcówny n. t. „Jak realizować nowe programy w praktyce życia szkolnego” i p. Czapika p. t. „Jak w szkołach krakowskich uczyć o Krakowie”.

skąd pisarz pochodzi. Gdy np. w rozprawie p. Koczego „O związkach małżeńskich Piastów ze Skandynawją” (pisałem o niej nie dawno w sprawozdaniu z XI tomu „Slaviae Occidentalis”) przeczyta się, że wikingowie nie mogli tak daleko na balach „przesmyczyć” łodzi albo że jakiś tam kronikarz nie jest „spolegliwy” — stwierdza się z przyjemnością że to napisał Ślązak z Cieszyńskiego.

ZE SPUSCIZNY JANA LEMAŃSKIEGO

Donosiliśmy o zgonie sp. Jana Lemańskiego, jednego z wybitnych poetów plejady Młodej Polski. Satyryka o wielkiej sile ironji i o bardzo osobistym na świat spojrzeniu. Podajemy parę próbek jego twórczości, zarówno lirycznej, jak satyrycznej.

ISOLA BELLA

(„W kraju słońca”)

Fala w brzeg, rozkołysana, pianą pryska
Zrasza mech na bulwarowych płyt
granicie.

Wieczór jest. Oczyma za grą fal gonicie.
Nęci w łódź przewodnik gestem: —
„Favorisca”

Płynąć w dal! Tej chęci się nie
obronicie

Dokąd dziś? Tam, gdzie z szafiru wód
wytryska

Jedna z wysp (Isola Bella), jak
huryska,

Jak ten cud, któryś w marzenia snił
zenicie.

Pałac-raj wybudowali tu książęta,
Których ród mienili boskim ich

Wieki trwać myśleli w szczęściu na
wysepce.

Gdzie ich ślad? Kto o ich życiu dziś
pamięta?

Zwiędli w raju tym, jak trawa kosą
złęta.

Liści szmer dziś jeno o nich coś nam
szepce.

AKTOR

(Z „Jaselek”)

Aktor — pochwa; — rola — szpada
Rzadko jedno w drugie wpada
Już nie jeden dramat padł
Ze nie miały pochwy szpad.

Lecz — do kiepskich ról futerał —
Aktor też się często sterał.
Używany do złych sztuk
Cały talent sobie stłukł.

Kto chce dobrym być aktorem
Ten ma iść arcydziel torem
Ma do gry aktorska brać
Tylko dobre role brać.

FABRYKANT

(Z „Jaselek”)

Jego idealik
Wyrabiać perkalkę
Odziać cały kraj
W perkal — byłby raj.
Ale sam nie chodzi
W tym wyrobie z Łodzi
Jest w angielski kort
Ubrany, jak lord
Tu zarabia grdnie
Traci je w Londynie
Lub żyje jak pan
W Nizy albo w Cannes.

W jutrzejszym Dziale Kultury i Sztuki zamieścimy sylwetkę literacką Jana Lemańskiego. Nadesłał ją nam Zygmunt Wasilewski. Milczący już od wielu lat Lemański, przeszedł dla ogółu czytelników niemal zupełnie w historję literatury. Dzięki znakomite-mu krytykowi zaznajomimy się z postacią zgasłego poety, który zostawia po sobie trwałą pamięć jako artysta słowa i jako dusza wrażliwa na wszystko, co ludzkie.

Książki nadesłane

Edmund Jezierski: „Stefan Batory”. Warszawa 1934. Wydawnictwo S. Cukrowskiego.

Władysław Szafer: „Ochrona przyrody na Polesiu”. Odbitka z wyd. Postępcy prac przy meljoracji Polesia (Sprawozdanie za lata 1931-1932). — Brześć nad Bugiem 1933. Nakł. Biura Meljoracji Polesia.

Ela Oleska: „W sidłach szatana”. Kraków 1933. Gebethner i Wolff.

W króciutkich coprawda, ustępach tekstu, pochodzących od autora, nie znalazłem śladów prowincjonalnych. Język jest zupełnie poprawny, co w tego rodzaju publikacji jest szczególnie ważne Strona typograficzna broszurki, jak na prowincjonalną drukarnię, przedstawia się zupełnie dobrze.

Poznań, Dr. Edward Klich.

DZIAŁ GOSPODARCZY

80 proc. produkcji bekonów — w rękach obcych

Z racji swej struktury gospodarczej Polska jest krajem dłużniczym, potrzebującym dopływu kapitału zagranicznego. Wiedząc o tem, Polska wykazuje wyjątkową (jak na obecne czasy) lojalność wobec kapitału zagranicznego, niespotykaną w większości krajów europejskich.

Jesteśmy jedynym krajem dłużniczym na świecie, który nie wprowadził ani ograniczeń dewizowych, ani ograniczeń transferowych, ani nie odstąpił od parytetu złota. Banki polskie spłaciły około 350 milj. złotych kredytów zagranicznych, przemysł spłacił przeważającą część swego zadłużenia krótkoterminowego, ani jedna zagraniczna pożyczka emisyjna nie ucierpiała w niczem.

Placiliśmy i placimy sumiennie, cośmy winni, choć czasy się zmieniły, choć nas to płacenie długów kosztuje wielkie ograniczenia na innych odcinkach.

Wierzycielom wewnętrznym byliśmy zmuszeni narzucić ciężką konwersję listów, natomiast od tej konwersji zwolniliśmy wszystkie papiery zagraniczne. Przy pożyczce stabilizacyjnej placimy złotymi dolarami we wszystkich transzach, jakkolwiek same Stany Zjednoczone klauzuli złota nie respektują.

Zawsze i wszędzie podkreślamy, że nasze zobowiązania wobec wierzyciela zagranicznego uważamy za święte i nietykalne. Tę samą zasadę przestrzegamy w stosunku do zagranicznego kapitału, zaangażowanego w naszym przemyśle. A jak wiadomo, conajmniej połowa naszego wielkiego przemysłu jest w rękach obcego kapitału.

Wyłania się pytanie, czy aby ten nasz lojalny stosunek wobec kapitału zagranicznego polega na wzajemności, tj. czy obcy przemysł, pracujący na terytorjum polskiem, odpłaca nam się pięknem za nadobne?

Wiemy z licznych przykładów, szczególnie na Śląsku zaobserwowanych, że nie zawsze stosunek obcych przemysłowców do Polski jest lojalny. Ostatnio głośnym echem odbiły się w Polsce rewelacje pewnego pisma krakowskiego, odsianające kulisy polskiego przemysłu bekonowego.

Ponieważ, jako pierwsi w prasie polskiej, latem roku bieżącego, zwróciliśmy uwagę na niezdrowe stosunki, panujące w bekoniarstwie, uważamy sobie za obowiązek skompletować nasze wiadomości z tej dziedziny — przez dorzucenie do nich rewelacji wspomnianego pisma krakowskiego.

Pismo to ogłosiło okólnik mobilizacyjny („fuer den Ernstfall...”) Związku Niemieckiego Przemysłu Mięsnego, z którego wynika, że Niemcy z właściwą im systematycznością przygotowują się do wojny, ustalając już dzisiaj, które fabryki przetworów mięsnych i w jakim rozmiarze — w razie potrzeby wojennej — mają stanąć na usługach armji.

Z kolei pismo krakowskie zapytuje: jak się przedstawia sprawa organizacji tego działu gospodarczego w Polsce? I co się okazuje? Że obok niewielkiej ilości fabryk tłuszczów i mięsnych konserw, istnieją w Polsce 42 fabryki bekonów, których produkcja w 80 procentach kontrolowana jest przez obcokrajowców, przeważnie Niemców...

Zrzeszeni w „Polskim Związku Bekonowym”, bekoniarze niemieccy potrafili sobie zabezpieczyć takie wpływy, że dzisiaj, kiedy produkcja i eksport bekonów są koncesjonowane, trzęsą tym działem przemysłu i są w nim wszechwładni, pomimo, że istniejące polskie fabryki pod względem swego poziomu technicznego fabrykom niemieckim nie ustępują.

Pismo krakowskie wysuwa hasło polonizacji przemysłu bekonowego, uważając za niedopuszczalne, by Niemcy mogli opanować jakkolwiekbydź gałąź polskiego przemysłu w tej mierze, żeby mogli następnie polskim czynnikom dyktować, w jakim stopniu może być polski kapitał do tej gałęzi dopuszczony.

Do tych słusznych uwag i postulatów pragniemy ze swej strony dorzucić, co następuje:

Niemieckim bekoniarzom niestuszenie przysługują zasługi około powołania do życia przemysłu bekonowego w Polsce. Owszem, byli oni pierwsi, którzy zaczęli wysyłać bekonów do

Anglii z Wielkopolski i Pomorza. Ale towar ten był tak fatalnej jakości, że zepsuł nam markę na rynku angielskim na długie lata. Zresztą, to „pionierstwo” sownie się opłacało, zważywszy, że skarb państwa wypłacał „pionierom” zwrot cła w czasie, gdy — dzięki doskonałej koniunkturze — eksport bekonów, mimo niskich cen za towar polski, doskonale się opłacał.

Jakość bekonu polskiego poprawiła się dopiero wówczas, gdy rząd wydał przepisy standaryzacyjne i gdy dopływ polskich fachowców do tej bran-

ży zaostrzył walkę konkurencyjną, co dodatkowo odbiło się na jakości towaru.

Reasumując: nie mamy wobec niemieckich bekoniarzy żadnych specjalnych obowiązków wdzięczności. Na swem „pionierstwie” dorobili się aż nadto. Przeciwnie, z racji pomocy, jakiej im w swoim czasie użył skarb państwa, obecnie mamy pełne prawo do szybkiego i energicznego zrealizowania hasła polonizacji przemysłu bekonowego.

J. TOM.

Apteki bronią swej wyłączności zawodowej

W myśl zasady „audiatu et altera pars” zamieszczamy poniższe uwagi z kół farmaceutycznych, które stanowią odpowiedź na wywody p. prez. Gadebuscha.

W Dziale Gospodarczym nr. 509 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 5. 11. 1933 r. ukazał się w formie wywiadu z przedstawicielem drogistów artykuł p. t. „Na drogerję ma spaść dotkliwy ciot”. Wywiad powyższy swemi informacjami, opierającymi się na błędnych przesłankach, może podważyć autorytet zawodu aptekarskiego, a szeroki ogół społeczeństwa w błąd wprowadzić. Nie mam zamiaru polemizować z argumentami zawartymi w wywiadzie, ograniczę się przeto do przedstawienia uprawnień aptek i drogerji oraz do określenia zasadniczej między nimi różnicy. Sądzę, że oświetlenie poruszanej kwestji ze strony zainteresowanych — farmaceutów — jest równie konieczne, gdyż szeroki ogół winien się należycie zorientować w całym zagadnieniu.

Dzisiaj farmaceuta do uzyskania pełnych uprawnień musi mieć maturę, ukończyć czteroletnie studia uniwersyteckie i trzyletnią praktykę.

U nas zreformowane studia farmaceutyczne, przodujące w Europie, dają szerokie wykształcenie przyrodnicze przez szereg nauk specjalnych, dając pole do działania i poza apteką jako chemikowi sanitarnemu, ekspertowi środków spożywczych, chemji sądowej, znawcy gazów bojowych, zielarza itp. Zawód aptekarski łączy stale do podniesienia swojego poziomu, do przeistoczenia apteki w placówkę naukowo-sanitarno-społeczną. Aptekarz jest lekozawcą, a nie kupcem. Cechy zawodowe — naukowa wiedza i element handlowy — są ściśle związane. Aptekarz ponosi dziś wielką odpowiedzialność za dobroć i tożsamość środków leczniczych, ponieważ tylko odpowiednie wykształcenie może dać taką gwarancję. Całkiem inaczej przedstawiają się kwalifikacje drogisty i zawód ten nie może i nie powinien rościć sobie pretensji do sprzedaży środków leczniczych w określonym zakresie.

Od drogisty wymaga się określonej praktyki w drogerji i egzaminu podobnie, jak w innych branżach handlowych. Tak zwany skład apteczny, czyli drogerja, jest placówką czysto handlową, a praktyka w niej nie może dać odpowiednich wiadomości z zakresu środków leczniczych, co jest samo przez się zrozumiałe. Nie wystarczy umieć sprzedawać środek leczniczy i wiedzieć o nim tylko tyle, co napisano na opakowaniu, że np. taki „Kogutek” leczy wszystkie prawie choroby, bo tak pisze wytwórca, ale trzeba odpowiedniego przygotowania fachowego, aby środek był wydany celowo i miał swoją wartość leczniczą.

Dotychczas niema ścisłego rozgraniczenia pomiędzy aptekami a drogerjami, a powodem tego jest brak jednolitej ustawy aptekarskiej, która przez 15 lat nie może ujrzeć światła dziennego. Stan ten ma częściowo unormować nowo projektowane rozporządzenie min. opieki społecznej o obrocie i wyrobie specyfików farmaceutycznych, które ma rzekomo zrujnować drogerję przez t. zw. „monopol” aptek.

Między aptekami jest jednakże wolny handel i konkurencja, a ceny maksymalnie ustala ministerstwo opieki społecznej w urzędowej taksie. Z jakiej więc racji ma ten „monopol” wpłynąć na zwyczaj cen, jeżeli apteka nie może przekroczyć przepisów urzędowych? Czyż apteki dziś nie wydają bez recepty pewnych środków? Jaka

jest różnica np. między zawodem lekarskim a aptekarskim, nie mówiąc oczywiście o czynnościach zasadniczych? Idąc po linii rozumowania drogistów, i zawód lekarski jest „monopolem”, bo pielęgniarzem przeciw nie wolno leczyć. Wyobraźmy sobie, jakby wyglądało zdrowie ludzkie, gdyby tak wolno było bez kontroli produkować i sprzedawać drogiście czy innemu przedsiębiorstwu handlowemu specyfiki. Kontrolą jest właśnie rejestracja specyfików. Zdrowie jest zbyt drogocennym skarbem, aby można je było leczyć lekkomyślnie.

Drogerje mogą i winny zająć się sprzedażą środków do celów spożywczych, gospodarczych i technicznych, gdyż to jest ich właściwy kierunek. Czyż zatem nie jest słusznem, że cały zawód aptekarski domaga się tej wyłączności zawodowej? Na dowód przy-

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

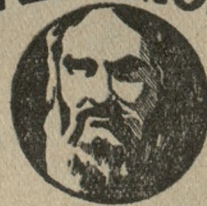
(p) **Lista nowych ulg celnych.** W systemie polityki celnej rozróżnia się celne ulgi autonomiczne, wydawane ze względu na potrzeby własnej produkcji i ulgi konwencyjne, przyznawane poszczególnym państwom w umowach handlowych, celem ułatwienia importu również wyrobów przemysłu przetwórczego niezależnie w pewnej mierze od potrzeby gospodarczej wewnątrz kraju, a raczej wzajemian za korzyści uzyskane dla eksportu. W związku z wprowadzeniem nowej taryfy celnej ogłoszono cały szereg autonomicznych ulg celnych, ale dotychczas tylko takich, które obowiązywały już dotąd na mocy starej obowiązującej do niedawna taryfy celnej. Jak się dowiadujemy, ma się w tych dniach ukazać rozporządzenie, zawierające nową listę autonomicznych ulg celnych dla surowców i półfabrykatów, które stały się potrzebne ze względu na podwyższenie odpowiednich pozycji nowej taryfy celnej ponad miarę potrzeby naszego przemysłu w zakresie środków produkcji. (1)

Z KRAJU

(k) **Benzyna, nafta i cukier mają być tańsze?** Jak informują pisma warszawskie, niektóre gałęzie przemysłu podjęły rozmowy z min. przemysłu i handlu na temat niżki cen. I tak przemysł naftowy zwrócił uwagę ministerstwa na kolosalną rozpiętość cen nafty w kraju, której litr w handlu detalicznym waha się od 60 do 75 gr. za litr, podczas gdy ten sam litr w hurcie kosztuje 49 — 51 groszy. Przemysł naftowy stanął na stanowisku, że ceny za naftę w detalicznej sprzedaży winny być jednolite z nieznaczniemi tylko odchyleniami. Przewidywane jest także obniżenie ceny benzyny. Litr w handlu detalicznym miałby kosztować 60 groszy plus 9 groszy, jako opłata drogowa. Ponieważ obecnie litr benzyny kosztuje 72 gr., obniżka na litrze wyniosłaby zatem gr. 3. Wreszcie pisma informują o rozpoczęciu rozmów z przedstawicielami przemysłu cukrowniczego w sprawie projektowanej niżki cen cukru.

(k) **Wierzytelności dolarowe uiszczą się w dolarach.** Ostatnio Sąd Najwyższy wydał bardzo ważne orzeczenie w sprawie uregulowania wierzytelności dolarowych, które posiada zasadnicze znaczenie. Sąd Najwyższy orzekł, że wszelkie wierzytelności dolarowe (o ile dany dokument lub weksel wystawiony był w dolarach) należy uiszczać tylko w dolarach i to w tej samej kwocie, na jaką dokument lub weksel opiewał, ewentualnie w złotych po kursie dnia płatności zobowiązania. Dotyczy to wypadku, w którym dłużnik honoruje swoje zobowiązania dolarowe w terminie płatności. W wypadku zaś zwłoki przez dłużnika z zapłać zobowiązania lub weksla — wierzyciel ma prawo żądać odszkodowania za straty kursowe.

LIONEL BARRYMORE

... to Rasputin! nr 8 557

toczę opinie czynników, które jedynie mogą i powinny być miarodajne w tej kwestji. Naczelna Państwowa Rada Zdrowia, grupująca najwybitniejszych przedstawicieli sfer, mających do czynienia ze sprawami zdrowotności, a w tem przedstawicieli sfer lekarskich, wypowiedziała się na posiedzeniu w dniu 28. 4. 1930 r., że „wysokie wykształcenie farmaceutów daje gwarancję, że tylko oni odpowiadać mogą za tożsamość i dobroć leków, i że dzisiejsze drogerje stały się namiastkami aptek a przez to anachronizmem, który należy usunąć”. Ostatnio XIV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich w Poznaniu uchwalił, że „dla pożądanego rozwoju i sprawnego działania aptek jednolita ustawa aptekarska winna zapewnić aptekom i aptekarzom wyłączność w zaopatrywaniu ludności w środki lecznicze”.

Sądzę, że przytaczając powyższe argumenty, jestem wyrazicielem opinji nie tylko sfer pracujących, lecz i właścicieli aptek, grupujących się w Polskiem Powszechnem Tow. Farmaceutycznym, którego władze narazie nie zabrały głosu w szerokiej opinji. Niech zatem drogiści nie podnoszą takiego alarmu, że im się krzywdza dzieje, a szeroka opinja niech z powyższego wysnuje odpowiednie wnioski.

MARJAN JARECKI, magister farmacji.

powstałe wskutek niedotrzymania terminu płatności. Powyższe orzeczenie Sądu Najw wyjaśnia ostatecznie sprawę częściowych sporów na tle płatności dolarowych.

Z ZAGRANICY

(z) **Emigracja z Niemiec.** Na podstawie danych statystycznych w drugim kwartale r. b. wyemigrowało z Niemiec do krajów zamorskich 2067 osób, czyli o 625 więcej aniżeli w tym samym czasie roku ubiegłego. W liczbie tej było 997 mężczyzn i 1070 kobiet. Przeważną część (1494 osób) wyemigrowało do Stanów Zjedn Ameryki Półn. oraz Brazylii (191) i Argentyny (167).

(z) **Podwyżka oprocentowania od wkładów oszczędnościowych we Francji.** Ogłoszony został dekret, na mocy którego wkłady oszczędnościowe w kasach oszczędności będą oprocentowane od dnia 1 stycznia 1934 roku w wysokości 3 proc. w stosunku rocznym zamiast jak dotychczas 2,75 proc.

(z) **Profesorzy amerykańscy przeciw eksperymentom walutowym.** Dwunastu profesorów amerykańskich, znanych ekonomistów i ekspertów gospodarczych ogłosiło w prasie zbiorowy protest przeciw eksperymentom walutowym, stosowanym w ostatnich czasach przez rządy Stanów Zjednoczonych. Profesorzy uważają ostatnie posunięcia rządu w tej dziedzinie za nieracjonalne i szkodliwe.

Listy do redakcji

DOBRE WYNIKI ZASIEWU ZIEMNIAKÓW

Rzekoma rewolucja w hodowli ziemniaków, o której pisał „Kurjer Poznański” w nr. 467 na podstawie doświadczeń sowieckich, nie jest rzeczą ani nową, ani niemożliwą, czego dowodem niech będą moje, acz skromne, lecz z dodatnim wynikiem przeprowadzone doświadczenia. W roku 1915 wysiałem zebrane i przygotowane przez siebie nasienie ziemniaczane, w odstępach 20 cali, na powierzchni dwóch przętów², w ogrodzie, należącym do majątku ordynacji Czerniejewo.

Wynik był zdumiewający, bowiem zbiór wynosił 50 funtów ziemniaków, do wielkości kurzego jaja, zdrowych i smacznych. A więc uogólniając ten wynik, przy siewie nasienia zbiór z morgi wynosilby 45 centnarów ziemniaków.

Co więcej, w roku następnym 1916 zebrane z nasienia ziemniaki z kolei zasadzitem na tej samej powierzchni, otrzymując ca. 106 funtów ziemniaków, a więc więcej niż 90 centnarów z morgi.

Niestety, wskutek zmiany warunków zaniechałem dalszych doświadczeń w tym kierunku. Faktem jednak jest, że siew nasienia, przy minimalnej ilości tegoż nasienia, daje w rezultacie dobry zbiór dorodnych, wyborowych ziemniaków. J. W.

Z okazji 15 rocznicy zawieszenia broni odbyła się na cmentarzu londyńskim na „polu wspomnień”, część uroczystości, podczas której książę Walji zasadził kwiat maku czerwonego, ku uczczeniu poległych podczas wojny światowej.

Tajemniczy werbel

Osobliwy instrument — Radosna wieść — Bębny „mówiące“

Poprzez „czarne kontynenty“ zamieszkałe przez ludy prymitywne, idzie tajemniczy werbel... Są to odgłosy bębnow drewnianych, sporządzonych z pni drzew lasów dzwiniowych. W Afryce, w środkowej i południowej Ameryce, w Indiach Zachodnich i Oceanji, rozbrzmiewa ich przenikliwy, delekonośny głos.

O sprawności tych akustycznych sprzętów, będących napół instrumentem muzycznym, napół przyrządem sygnałowym, opowiadają sobie niesamowite rzeczy. Oto upadek twierdzy Chartumu w 1885 roku, zakomunikowany został negrom w Sierra Leone, poprzez całą szerokość Afryki, stanowiącą odległość pięć i pół tysiąca kilometrów, w tymże samym jeszcze dniu: od wsi do wsi, od szczepu do szczepu, bębny sygnałowe podawały wieść radosną o klęsce „białych“. — O wybuchu wojny światowej, pewien oddział wojska belgijskiego przebywający w Kongo w miejscowości odciętej od wszelkiej komunikacji, zawiadomiony został przez ludność tubylczą, która z swej strony wiadomość tę otrzymała drogą telegrafu „bębnowego“ od sąsiednich szczepów, zamieszkałych na terytorjum angielskiem.

Niema podróżnika, któryby na ten temat nie opowiadał nadzwyczajnych rzeczy. Faktycznie jednak, istota stosunku plemion prymitywnych do ich sprzętu odgłosowego, nie została dotąd jeszcze całkowicie wyjaśniona. Bowiem instrumenty te nie tylko odgrywają rolę namiaszka telegrafu; inne jeszcze, głębsze znaczenie przywarło do tych tajemniczych bębnow, które chronione i przechowywane są z wielką pieczołowitością i są „tabu“ dla niewiast i obcych przybyszów. W wielu wioskach bębny te mają swoje własne honorowe szalasy i są obsługiwane przez członków jednej i tej samej, szczególnie czczonej rodziny, posiadającej przywilej ten od wielu pokoleń. U szczepu Aszanatów w Afryce Centralnej, bębny stawiane są parami, są nazwane męskimi i żeńskimi imionami i karmione i pojone jak żywe istoty. W dni uroczyste składa im się ofiary.

Werbel bębnow rozlega się w różnych okolicznościach i posiada różne stopnio-

wania, rytm i akcenty. I tak: długie, równomierne, głuche uderzenia — to sygnał śmierci; krótkie, przyspieszone uderzenia — to wojna. Istnieją sygnały dające znać o pojawieniu się obcych (białych), o zbliżaniu się władcy i t. p. Ludność tubylcza określa swe bębny nie jako „sygnałowe“ lecz jako „mówiące“. Wprawna ręka wydobycza z nich bądź to przez właściwe uderzenia w odpowiednich miejscach, bądź też przez użycie odmiennie stonowanych instrumentów: męskich — o głębokim tonie, i „żeńskich“ — o tonie wysokim, pewne „słowa“, dla wyrażenia pojęć, do określenia których zwykła mowa ludzka — nie dorosła. Gdy w czasie uroczystych ceremoniałów przedstawiane są mity dane go szczepu, których żadne „niepowołane“ ucho usłyszeć i zrozumieć nie powinno, albo kiedy wzywane jest bóstwo lub prowadzona rozmowa z duszami przodków, to odbywa się to zapomocą tajemniczej „mowy bębnow“. Są — w pojęciu rasy czarnej — rzeczy, których wyrazami zwykłej mowy ludzkiej „po imieniu“ nazywać nie wolno, a to pod grozą ściągnięcia na siebie doraźnych przykrych następstw. Tak jak nie wolno „potocznym językiem“ mówić o piorunie, ogniu lub domowych i leśnych demonach, tak i myśliwemu nie jest dozwolone w czasie łowów wymienić nazwy tropionego zwierza.

Ślady tych naiwnych wierzeń dają się zresztą odnaleźć i w krajach wysoce ucywilizowanych: Szwed. Szkot lub Bretończyk nie wypowie na morzu wyrazów „kościół“ lub „ksiądz“, nie chcą tesaśmami wywoływać gniewu starych pogańskich bogów wodnych... kr.

Zjazdy królów Szwecji, Danji i Norwegji

W małym miasteczku we wschodniej Szwecji, znajdującem się w pobliżu starej fortecy Bolms wzniesioną ma być wkrótce pomnik granitowy na pamiątkę spotkania się tam trzech potężnych królów przed 833 laty. W r. 1100 król Szwecji Inge, Magnus norw. i Eryk duński spotkali się w Kungelo, celem przywrócenia pokoju pomiędzy swemi państwami. Zgoda, która zapanowała pomiędzy królami, nie była uwieczniona żadnym pisanyim traktatem, ale przyrzeczona uściskiem ręki.

Jeszcze raz tylko historia notuje zjazd trzech królów Skandynawji. Było to w r. 1914, wkrótce po wybuchu wojny, gdy królowie Danji Szwecji i Norwegji spotkali się w Malmoe i uchwalili neutralność Skandynawji podczas konfliktu zbrojnego na kontynencie.

Rembrandt do wynajęcia

Zechce panj łaskawie wybaczyć, wszystkie nasze Rembrandty są w tej chwili wynajęte. Na ten miesiąc możemy dać panj piękne Rubensy...

Tego rodzaju rozmowy słyszy się w nowoorganizowanej w Londynie galerji sztuki. Właściciele obrazów i rzeźb postanowili, wobec wielkich trudności przy sprzedaży dzieł sztuki — wynajmować je. Abonament wynosi jeden funt miesięcznie; za tę cenę abonent ma prawo otrzymywać co trzy miesiące inny obraz lub rzeźbę. Po tym terminie dzieła sztuki wracają do galerji, a abonent otrzymuje z powrotem sumę, którą złożył jako kaucję właścicielom wypożyczonych obrazów. Nowa instytucja cieszy się w Londynie ogromną popularnością i powodzeniem ze względu na ciężkie czasy i trudność lokowania pieniędzy w obrazach starych mistrzów. Pomysłowi właściciele galerji mają stały, spory dochód; posiadane przez nich dzieła sztuki są w ciągłym ruchu i rentują się.

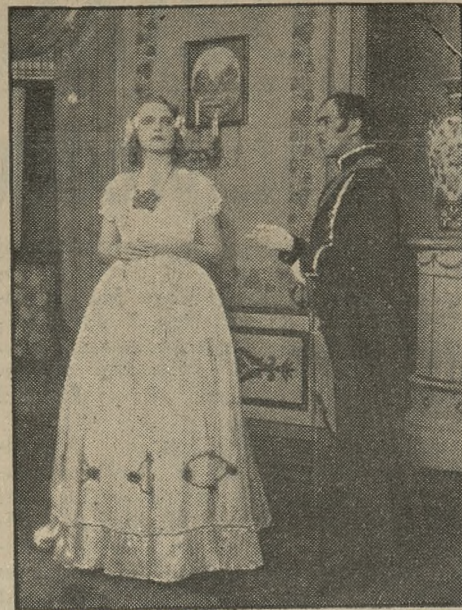
Z najnowszej mody paryskiej: Biała sukienka ślubna z koronki delikatnej jak pajęczyna, z długimi rękawami, bez żadnego dekoltu. Biały welon tiulowy zakończony z tej samej koronki.

Jak żyją żołnierze angielscy?

Anglja po zakończeniu wojny powróciła do ochotniczego systemu uzupełniania armji. Jest rzeczą zrozumiałą, że chcąc zwerbować jak najwięcej ochotników do „stanu żołnierskiego“, angielskie władze wojskowe starają się o to, aby pobyt w wojsku był jak najpojemniejszy i najprzyjemniejszy dla kandydatów na żołnierzy.

Zycie żołnierza angielskiego w czasie pokoju jest rzeczywiście godne pozazdrośczenia, zwłaszcza dla wielu bezrobotnych młodzieńców, znudzonych nędznym i bezczynnym trybem życia. Żołnierz angielski otrzymuje kilka zmian umundurowania, szylego specjalnie na miarę dla każdego z nich; ponadto spory zapas bielizny i najrozmaitsze drobiazgi, włącznie z brzytwami i mydłem do golenia. Dostaje nawet spacerową laseczkę trzcinową, z metalową galką, którą nosi na przechadzkach, gdy za przepustką wychodzi na miasto.

Koszary, w których mieszkają dzisiaj żołnierze angielscy, nie mają nic wspólnego z dawnymi donuremi, przypominającymi więzienia, budynkami. Są to komfortowe gmachy; panuje w nich wzorowa czystość i porządek. Żołnierze mają do dyspozycji wygodne lokale do czytania, przyjmowania gości, różnych gier i zabaw oraz do gry na instrumentach muzycznych. Rozumie się samo przez się, że szczególną uwagę zwraca się na sporty. Tak samo rozwój umysłowy żołnierzy nie doznaje podczas pobytu w wojsku zahamowania. Istnieją specjalne szkoły żołnierskie, w których każdy żołnierz może się bezpłatnie uczyć języków, nie tylko europejskich, ale i azjatyckich. Po wyjściu z wojska może się to niejednemu doskonale przydać.

Scena z „Pana Geldhaba“ z uroczą p. Zielińską w roli Flory. Przypominamy, że dziś w środę, jak również w sobotę odbędą się 2 przedstawienia popołudniowe o godz. 16 dla młodzieży szkolnej w cenie od 25 roszy do 1 zł.

dziowie zajęli pierwsze rzędy krzesel, z boku umieścili się strony i obrońcy resztę sali wypełnili adwokaci - widzowie. Po wysłuchaniu wykonanych dwukrotnie przez orkiestrę obu kompozycji i wysłuchaniu przemówień obrońców sędziowie orzekli, iż pretensje Daniderfa są nieuzasadnione.

Medal króla angielskiego za najlepsze poezje

Król angielski podpisał ostatnio dekret na mocy którego corocznie nadawany będzie medal złoty i srebrny za najlepszy tom poezji wydany w języku angielskim. Medale przyznawane będą w końcu każdego roku za rok ubiegły przez specjalny komitet sędziowski na którego czele stanął znany poeta angielski, John Masefield. Ponadto utworzona została podkomisja dla oceny dzieł kandydatów z Indji, dominjów i kolonij. Pierwsi laureaci medalu królewskiego nagrodzeni będą w grudniu 1934 r. za poezje wydane w ciągu roku 1933.

Maharadża rzuca tron i ucieka z tancerką

Sensację w Indiach sprawiła ucieczka maharadży Dewasu, Tukor Girao który wraz z przyjaciółką swoją zbiegł do Pondichery, kolonii francuskiej. W cękról Indji postawił romantycznemu maharadży ultimatum: albo wróć do kraju, albo wyrzeknie się tronu przodków. Maharadża wybrał to drugie, zaciągnął sporo długów w kraju, wybrał duże sumy ze skarbca państwowego i zwił wraz z tancerką, Oboje, maharadża i tancerka udają się z Pondichery na statku do Francji i zamierzają osiedlić się w Paryżu.

Pół miliona osób w kartotekach urzędów śledczych

Centrala służby śledczej sporządziła statystykę wykrywania przestępców przy pomocy rejestrów daktyloskopijnych. Okazało się że w ciągu bieżącego roku udało się wykryć około 100 przestępców dzięki zdjęciom i rejestrom daktyloskopijnym. Jest charakterystyczne, że w kartotekach wszystkich wydziałów i urzędów śledczych w Polsce zarejestrowanych jest przeszło pół miliona osób.

Z najnowszej mody paryskiej: Elegancka sukienka dzienna z czarnego aksamitu, fason „princesse“. Od kolan wolant kieszonowy, talja z przodu ozdobiona małemi guzikkami aksamitnemi, w zakończeniu talji od tyłu umieszczona kokarda. Kółnierz i mankiety pokryte białą koronką w ładnym desenie kratki.

Nowi milionerzy we Francji

Ciągnięcie pierwszej loterji państwowej we Francji dało jej 15 nowych milionerów, którzy wygrali po jednym miljonie franków, oraz jednego milionera, który wygrał główny los — 5 milionów, fryzjera Bauheure w Tarasconie. W Paryżu trzy osoby wygrały po miljonie, a wśród nich znajduje się naczelnik paryskiej Surety, Thomé. Największem powodzeniem cieszyło się Cannes na Jasnym Brzegu; tutaj padły dwie wygrane po miljonie franków. Loterja cieszy się ogromnem powodzeniem i bilety jej są rozrywane. W krótkim czasie nastąpi ciągnięcie drugiej serji, z tą samą ilością wygranych wielkich i średnich. Poza wygranemi milionowemi jest dużo wygranych po 500 000 franków i 100 000 franków.

Dowcipny bankier

Na drzwiach wejściowych banku prywatnego Dupont na rue St. George w Paryżu, pojawiła się w ubiegłą sobotę kartka z napisem: „Bank zamknięty z powodu żaloby narodowej“. Następnego dnia z polecenia sędziego śledczego zostali aresztowani obaj współwłaściciele banku, bracia Dupont, których oskarżono o złośliwe bankructwo i cały szereg nieuczciwych manipulacji. Pasywy banku przewyższają sumę 10 milionów franków.

Sąd w sali koncertowej

Kompozytor francuski Daniderf wystąpił sądownie przeciw wydawnictwu amerykańskiemu które, jak twierdził, skopjowało jego „Kolysankę“ i wydało utwór pod nową nazwą „W Hiszpanji“. Po orzeczeniu ekspertów - muzyków sąd postanowił wysłuchać oba utwory w sali koncertowej i porównać ze sobą obie kompozycje. Sala Pleyla, gdzie odbył się koncert, imitowała dnia tego salę sądową; sę-

Lionel Barrymore w roli Rasputina w najnowszym filmie „Ostatnia carowa“, reżyserowanym przez Ryszarda Bolesławskiego, który ujrzymy obecnie w kinach „Apollo“ i „Metropolis“.

Rozporządzenie o wykonywaniu praktyki lekarskiej

W dniach najbliższych ukazać się ma rozporządzenie wykonawcze ministra opieki społecznej, wydane w porozumieniu z ministrem spraw wojсковych, do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej.

Rozporządzenie wykonawcze ustala szczegółowo formalności, niezbędne dla uzyskania praktyki lekarskiej, warunki dla uzyskania tej praktyki, oraz wypadki utracenia prawa praktyki. W rozporządzeniu omówiona jest również sprawa reklam i ogłoszeń lekarskich, sprawa tajemnicy lekarskiej, oraz wymogów formalnych przy zabiegach chirurgicznych.

Rozporządzenie Prezydenta ustala, że lekarz może dokonać zabiegu operacyjnego tylko za uprzednią zgodą chorego lub jego prawnego zastępcy, wyjąwszy przypadki, gdy życiu chorego zagraża bezpośrednie niebezpieczeństwo, a zabieg dokonany ma być poza obrębem zakładu leczniczego. Rozporządzenie wykonawcze przewiduje, że zgoda na wykonanie zabiegu operacyjnego powinna być wyrażona w obecności przynajmniej jednego świadka lub też stwierdzona na piśmie. Ustala ono również, że lekarz, dokonujący zabiegu operacyjnego, obowiązany jest wszelkie dokumenty, na których zasadzie dokonał zabiegu, przechowywać przez lat pięć.

2 godziny w „Świecie Mody“

„Femina“ — Salon Mód zaprasza na swój wielki pokaz do „Śłońca“ w niedzielę 19. b. m. godz. 11.30 przed poł. Konferować będzie Z. Makowski. Bilety wcześniej u Zygarkowskiego. Gwarna, r. 27 Grudnia. zg 20 463

SPORT

Hippika

W Madison Square Garden w Nowym Jorku rozegrano na dorocznych konkursach nagrodę armji, którą wygrała tym razem drużyna Stanów Zjednoczonych przed Kanadą, Szwecją i Czechosłowacją. Wszystkie te zespoły przeszły parcours bez błędów, a w rozgrywce na czas Stany Zj. uzyskały pierwsze miejsce. Konkursom przyglądało się 12 tys. widzów.

Piłka nożna

Mistrzostwo Turcji zdobył SC „Fenerli“ ze Stambułu, który w finale w Smyrnie pokonał tamtejszy SC „Smyrna“ bez wysiłku aż 8:0 (2:0).

W związku z potknięciem Polska i Niemcy, mającym się odbyć 3 grudnia w Berlinie PZOFN zaprojektował władzom centralnym zorganizowanie pociągu popularnego do Berlina. Projekt ten spotkał się z ogólnym poklaskiem szerokich rzesz z Poznania i z prowincji.

Pieściarstwo

Pertraktacje w sprawie meczu Niemcy — Polska są na dobrej drodze. Jak donoszą z kół niemieckich, oczekiwać należy w najbliższym czasie sfinalizowania tych pertraktacji. Spotkanie odbyłoby się w przyszłym roku przyczem termin ustalony zostanie później. (tel. w.)

Ciekawe zawody. W niedzielę odbędą się w sali okręgowego „ośrodka“ spotkania z udziałem wszystkich zawodników klubów poznańskich. Przewidziane są m. in. dwie walki kwalifikacyjne, które zarządzi kapitan POZB p. Wiśniewski przed meczami Poznań i Pomorze oraz Poznań i Berlin a mianowicie: w muszej pomiędzy Sobkowikiem (Warta) i Romańskim (Sokół), oraz w półśredniej pomiędzy obiecującym Lewandowskim z „Cuiavia - Zdrój“, a doskonałym Dankowskim. Program uzupełni

Do Czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymuje regularnie „Kurjera Poznańskiego“ w następstwie czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo. Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najspieszniej o wszelkich doporach lub niepunktualnościach lub innych usterekach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego“ regularnie i punktualnie.

Administracja „Kurjera Poznańskiego“
Poznań, 6w Marcin 70.

walka pomiędzy zawodnikiem łódzkiej „Wimy“ Kłodasem a mistrzem okręgu poznańskiego w półciężkiej Przybylskim z „Dr. Blekitnej“. Zawody rozpoczyna się o godz. 17. (kom).

Reprezentacja Berlina, która spotka się 7 stycznia z ósemką Poznania, walczyć będzie jeszcze jak donoszą z Berlina w Warszawie i Łodzi. Ostateczny program jednak zostanie ustalony w drodze dalszych rokowań między zainteresowanymi związkami. (tel. w.)

Wioślarstwo

Roczne walne zebranie PTW „Tryton“ odbyło się w piwnicy ratuszowej przy licznym udziale członków Zagaił przez p. arch. Budzyński, który również wybrany został na przewodniczącego Sprawozdania ustępującego zarządu, członkowie otrzymali w drukowanej 40 stron liczącej broszurce dobrze zredagowanej. Następnie zdała sprawozdanie komisja rewizyjna poczem udzielono absolutorjum i podziękowania za działalność przez aklamację. Przeprowadzone wybory nowych władz odbyły się sprawnie i wylonili poniższy zarząd pp.: prezes — Budzyński, wicepr. adm. — F. Staszewski, sekretarz — Mrozikiewicz, skarbnik — Pawlak, wicepr. techn. — Przystanowski, naczelniczy — Wojciechowski i Działoszyński, gospodarz adm. — Kępiński, gosp. taboru — A. Przydryga, op. sekcji młodzieży — B. Żniński, radni — Weber i Kupski; komisja rewizyjna pp.: Karpiński, Filoda i Kowalczyk; sąd honorowy: Nyka, Green, Leworski i Liedtke. W dalszym ciągu zebrania zatwierdzono składki w zeszłorocznej wysokości. (wz)

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie POZPN odbędzie się 3 grudnia w sali p. Jarockiej o godz. 10. Zebranie zwołano w celu przyjęcia nowego statutu którego opracowanie stało się konieczne, w związku z wydaną r. ub. ustawą o stowarzyszeniach.

Wieczór poezji w Iksie

Nasi najmłodszy poeci robią ruch. Kulturalna publiczność poznańska miała możność przekonać się o tem niejednokrotnie. Najlepszym zaś tego dowodem jest wieczór poezji, który odbędzie się w Instytucie Krzewienia Sztuki dziś w środę, o godz. 8.30. Urządzą go uczniowie dr. Jana Sztandyngera: Turkowski, Grott i Jernas — znani już z lamów naszego pisma.

TEATRY

Dziś

gościnny występ Jadwigi Dębickiej. Dziś wieczorem „Traviata“ z gościnnym występem znakomitej śpiewaczki Jadwigi Dębickiej, w roli Violetty oraz St. Royem. Dyryguje kapelm. Stefan Barański. Ceny miejsc 0,75 do 4,50 zł.

W czwartek

„Halka“ po cenach popularnych. Jutro drugie popularne przedstawienie po cenach najniższych 0,60 do 3 zł. Odegrane będzie jedno z arcydzieł Stanisława Moniuszki opera „Halka“ z Stefanją Marynowicz, Nochowicz, Łuczyńskim i in. Mazura oraz tańce góralskie odtańczą kierownik choreograficzny M. Statkiewicz, primaballerina Zofia Grabowska oraz cały Corps de ballet. Dyryguje Stefan Barański.

Repertuar Teatru Polskiego

Środa po poł. o godz. 4 „Pan Geldhab“, wieczorem o godz. 8 „On i jego sobowtór“.

Czwartek „On i jego sobowtór“.
Piątek „On i jego sobowtór“.

Po raz ostatni

Jutro w czwartek w Teatrze Nowym po raz ostatni sensacyjny reportaż „III piętro, drzwi 17“. Ostatnia okazja obejrzenia tak interesującego przedstawienia.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— Spadek. Przeliczenie należności na 1460 zł nie jest niekorzystne, bo chociaż nie wynosi 123 zł za markę, jednak w obecnych warunkach trudno liczyć na pełną waloryzację, prawdopodobnie też sąd by jej przyznał; radzimy zatem uznać umowę również co do siebie. Hipoteka ta również korzysta z ulg ustawy, jednak spłata odsetek bieżących nie podlega odroczeniu i radzimy domagać się jej, ewtl. w drodze prawnej. Wdrożenie postępowania upadłościowego obecnie nie miało by widoków powodzenia. (K.)

RADJO

Czwartek, dnia 16 listopada 1933 r. Poznań (335 m) godz. 7.00 — 7.55 audycja poranna; z Warszawy; godz. 11.25 program na dzień bieżący; godz. 11.30 — 11.50 tr. z Warszawy; godz. 11.50 wiadomości bieżące; godz. 11.57 sygnał czasu z Warszawy; godz. 12.05 — 14.03 tr. z Warszawy; godz. 14.03 notowania giełdy pien. — wiadomości gosp. roln.; godz. 15.30 — 17.50 tr. z Warszawy; godz. 17.50 skrzynka rolnicza; godz. 18.00 — 19.00 tr. z Warszawy; godzina 19.00 program na dzień bieżący; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 — 19.55 tr. z Warszawy; godz. 20.00 — 22.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 muzyka tan. z kaw. „Esplanade“; godz. 23.00 tr. z Warszawy; godzina 23.05 — 23.30 d. c. muzyki tan. z kawiarni „Esplanade“.

Seanse 5, 7, 9
Bilety od 75 gr

W kinach

Seanse 4, 30-6, 30 i 8, 30
Bilety od 60 gr

Apollo i Metropolis

od czwartku, 16 listopada 1933 r.

KRÓLEWSKA RODZINA
GENJUSZÓW EKRANU

JOHN
ETHEL
LIONEL
BARRYMORE

W GIGANTYCZNYM EPOSIE
Z ZA KULIS DWORU CARA p. t.

„OSTATNIA CAROŃA“

Mistrzowska realizacja na tegoż rodaka RYSZARDA BOLEŚLAWSKIEGO.

domości gosp. roln.; godz. 15.30 — 17.50 tr. z Warszawy; godz. 17.50 skrzynka rolnicza; godz. 18.00 — 19.00 tr. z Warszawy; godzina 19.00 program na dzień bieżący; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 — 19.55 tr. z Warszawy; godz. 20.00 — 22.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 muzyka tan. z kaw. „Esplanade“; godz. 23.00 tr. z Warszawy; godzina 23.05 — 23.30 d. c. muzyki tan. z kawiarni „Esplanade“.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 lekkie piosenki i monolog (płyty); godz. 12.35 V-ty koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej, orkiestra filharmoniczna pod dyr. Bronisława Wolfstala; godz. 15.40 muzyka lekka w wyk. zespołu Zdzisława Górzyńskiego; godzina 16.40 „Należyte wyszkanie opalu węglowego“ — wygl. p. Halina Lutostańska; godz. 16.55 koncert solistów: Małgorzata Kurnatowska — śpiew i Tadeusz Zy-

gadło — skrzypce; godz. 17.50 kącik dla młodzieży wiejskiej; godz. 18.00 odczyt; godzina 18.20 słuchowisko p. t. „Pygmaljon“ p/g Bernarda Shawa; godz. 19.25 odczyt aktualny; godz. 20.00 „Witlorauda“ — sceny liryczne do słów J. Kraszewskiego z muzyką Stanisława Moniuszki; (Chór Harfa pod dyr. Wacława Lachmana, Zygmunt Mossoczy — bas i J. Śliwicki — recytacje); godz. 21.00 skrzynka pocztowa techniczna; godz. 21.15 muzyka lekka; orkiestra P. R. pod dyr. Stanisława Nawrota i Olga Kamińska — śpiew; godz. 22.00 wiadomości sportowe; godz. 22.10 muzyka taneczna z dancingu „Adria“, orkiestra Petersburskiego.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W Roku Świętym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 6. 11. 1933.

321

9212 2p

Za skarbony przy Pomniku wybrano:	L. Włeczorek, Gniezno II rata	M. Jankowska, Slesin z pr. o zdr.
1. 11.33 37.50	L. Kalis, Kepno 2.50	Kpt. Cz. Lalach, Warszawa 5.00
2. 11.33 13.82	N. N. Kościan 5.00	R. Minchejmen, Warszawa 1.00
3. 11.33 20.35	H. Zegarówna Jarocin 1.00	B. Leśniewski, Warszawa 1.00
4. 11.33 35.35	J. Strzelczyk, Poznań, II rata 50.00	K. Hozkoszyn, Tyczy 5.00
5. 11.33 28.00	J. S. Bielski, Lwów 5.00	P. Kozerscy, Krotoszyn z podzi. za odebr. l. z pr. o dal w pew. int. 5.00
6. 11.33 34.53	Meischardt, Przemyśl 1.50	A. Zielińska Białystok 3.00
Dr. Rogalewski, Poznań 20.00	J. Diugosz, Warszawa 2.00	Wł. Szelmeczka, Janowice 3.00
Pr. Daszkiewicz, Słupca 5.00	M. Dębrowska, Wasilków 3.50	Ks. Fr. Maślanka, Radziejowice 10.00
M. H., Poznań 2 złote obrączki 2.00	Z. Szczepanowska, Chelmsko 1.00	St. Nowak, Krotoszyn 2.00
A. Drzymała, Niemierzewo 2.00	T. Bałewski, Chelmsko 5.00	Fr. Mutynowski, Gdynia 3 5.00
H. Śniadecki, Warszawa 1.00	Ks. J. Placek, Bedzin 5.00	M. Czechowiczowa, Lubaczów 5.00
N. N. Kraków przez Ks. prof. Kwiatkowskiego 3.00	Ks. M. Grolowski, Czarna 1.00	A. Górecki, Kraków 2.00
Zgromadzenie S. S. Służebnic N. S. J., Kraków 2.00	M. Frąckiewiczowa, Częstochowa 2.00	A. Piotrowski, Warszawa 2.00
J. Zieleniewska, Kraków 2.50	A. Szymański, Warszawa 1.00	St. Grzesiński, Bydgoszcz 5.00
Sędzia St. Majcherkiewicz, Czersk 2.00	M. Kłauziński, Rychtal 3.00	Ks. J. Lehmann, Wda 3.00
K. Zakaszewska, Gniezno 5.00	St. Soltysiak, Omieciny 10.00	M. Kolodziej, Mielec 5.00
P. Sarnecka, Budzyna z pr. o zdr. i błog. 5.00	A. Garstka, Józefów 2.00	St. Gola, z S. M. P., w Pleszewie 6.00
H. Kamińska, Kleszczewo 1.00	J. Tomasz, Bydgoszcz 2.00	St. Janowski, Siedlec 2.00
Tow. Gimn. „Sokół“, Górzyczki 10.50	J. Narowska, Ocin 3.00	P. Grzecka, Budzyna z podziękowaniem za odebr. laski i z pr. o dalsze 20.00
Związek Młodzieży Męskiej i żeńskiej, Rymanów zebrane na uroczystości ku Chrystusa Króla 17.00	Fr. Janikowska, Gniezno 5.00	Fr. Janicki, Trzemeszno 6.00
L. Tomasz, Poznań z pr. o modlitwie 6.00	St. Maciejewska, Poznań, za odebr. laski 5.00	Ks. B. Labuda, Kijewo-Król. 5.00
W. Golański, Katowice 1.00	W. Czubak, Różyce 1.70	M. Giedroje, Augustów 5.00
Fr. Tomczakowa, Pieczkowo 10.00	Kpt. L. Miller, Toruń 10.00	Z. Gonałczyńska, Białaczów 1.00
St. Tarczyński, Michalin 1.00	Urząd Telefoniczno-Telegraficzny, Poznań, dobrowolne składki od personelu 92.00	Ks. Wojciechowski, Radzyń 1.00
Z. Sokolowska, Brześć 1.50	Ks. L. Rachwał, Zassów 2.00	A. Kalinowski, Gdynia 2.50
Ks. W. Rysztygi, Badkowo 1.00	Ppulk. St. Lipiński, Wągrowiec 1.00	Ks. St. Romowicz, Bestwina 5.00
W. Głowiński, Bydgoszcz 1.00	Dr. K. Epler, Lwów 2.00	Ks. P. Drzewiecki, Szymbark 2.00
F. Nieborakówna, Wilkonia 5.00	Wl. Zak, Chobienice 2.00	St. Kudelkiewicz, Limanowa 2.00
St. Wojciechowski, Warszawa 3.00	Dr. A. Kobylński, Brusy 10.00	Stow. Młodz. Polskiej, Nieśtubin 4.35
Rzym.-Kat. Urząd Duszpasterski, Tereszewo 5.00	St. Jaslar, Gorlice 1.00	G. Buchnerowa, Katowice 6.00
K. Kalkstein, Rotm., Grudziądz 5.00	W. Tokarski, Gdynia 10.00	Cz. Chaciński, Kutno 3.00
L. Maschewski, Dopiewo 10.00	K. Krystek, Leszno 5.00	A. Gilecki, Jarosław 1.00
Kopeciki, Toruń 1.00	H. Rozmysłowicz, Ostrów 1.00	Ks. St. Szurek, Ujduwice 5.00
Ks. M. Przytycki, Błonie 1.00	St. Kowalczyk, Ostrów 10.00	M. Dorobkwa, Brześć 5.00
lnż. A. Motylewski, Kraków 1.00	T. Musiał, Kraków 5.00	J. Chmielewski, Ryczywół 5.00
M. Kutkowska, Królewska Huta 10.00	Graczywie, Janowiec 5.00	T. Kijowska, Lwów 1.00
Ks. Szymała, Lublińiec 2.00	St. i M. Jankowskiej, Slesin II rata z podzi. za odebr. l. z pr. o dal. 5.00	L. Kalinowska, Nowe Miasto 50.00
	K. Sulowski, Maksymilianowo 5.00	
	Fr. Kwiatkowski, Wągorzyn 3.00	

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17.

We wtorek, 14 listopada 1933 r., o godz. 12.30 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana siostra i ciocia, & p.

z Gremczyńskich
Stanisława Lusarowa

wdowa po prof. gimnazjalnym.

Pogrzeb odbędzie się w Bydgoszczy w sobotę, 18 listopada, o godz. 3 po południu z kaplicy cmentarza farnego, o czym uwiadomiamy

zg 20 460

Bydgoszcz, 14. 11. 33.

w ciężkim żalu pozostałe
siostry i rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu kościoła św. Jana Szan Towarzystwom: Matki Boskiej Bolesnej Gronu Obywateli przy kościele Pana Jezusa, Matek Różańcowych, Kółku Rolniczemu oraz Tow. Robotników (Zakładowi Pogrzebowemu, Panu Walentemu Dornie z Głównej za tak wzorową i przykłądną obsługę), wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy tak liczny udział wzięli w pogrzebie naszej najdroższej matki, siostry, teściowej i babki, & p.

Marji Sellmanowej

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

rg 4 310/11

Rodzinna.

Zegrze dnia 15 listopada 1933 r.

MOTOR

na prąd zmienny, 4 PS 380 wolt, w dobrym stanie kupimy natychmiast. „Papierodruk”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 6 dg 2178

Duży SKŁAD

z wielką składnicą w ruchliwej ulicy, nadający się na każde przedsiębiorstwo, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia

Jan Stellmach, Bydgoszcz, ul. T. Magdzińskiego 1 (dawn. Kościelna). Tel. 10-82 nr 6547

Dnia 14 listopada 1933 roku zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św. mój najdroższy mąż, nasz ukochany najtroskliwszy ojciec i brat, & p.

Stanisław Nowicki

emerytowany długoletni kierownik szkoły w Brodnicy w pow. śremskim.

Pogrzeb odbędzie się w Śremie w piątek, dnia 17 b. m., o godz. 13.30, o czym Krewnym i Znajomym w imieniu matki i rodziny donosi

zg 20 461

ks. Marjan Nowicki.

Czcigodnych Konfratrów proszę o memento

W poniedziałek, 13 listopada 1933, o godz. 20 zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy mąż, ojciec, syn, dziadek i brat, & p.

Stanisław Nitschke

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 16 b. m. o godz. 4 po południu z cmentarza parafialnego w Górczynie

zg 20 462

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Inżynier

dplomowany lat 30 kawaler, dzielny organizator poszukuje zajęć w przemyśle lub handlu przyjmie reprezentację poważnego Towarzystwa lub fabryki ewentualnie zarząd interesów. Na żądanie większa gwarancja referencje. Listkowe oferty sub: „12385” do Tow. Rekl. Międz. Warszawa, Marszałkowska 124. Tel. 561

Matową i delikatną cerę zachwuje się przez cały dzień

dzięki stosowaniu nowego Pudru Simon o subtelnym zapachu. Przylega on doskonale, nie drażni nigdy skóry. Jest drobny i chemicznie czysty. Nie ma Pani wyboru: trzeba stosować

rg 6 641

Czy wiecie,

że na nic oszczędność i praca, skoro przez kradzież tylko w krótkim czasie jednej nocy można stracić cały dorobek, że kto pragnie uchronić się przed tą dotkliwą stratą, nie powinien zapominać o ubezpieczeniu się od kradzieży z włamaniem, że obecnie już czas najwyższy to uczynić, ponieważ długie noce zimowe złodziejom najwięcej sprzyjają!

Ubezpieczenia zawiera na korzystnych warunkach

„Vesta” Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Pr 5 573-45-24

Informacjami służą Oddziały: w Poznaniu ul. 27 Grudnia 19; w Bydgoszczy ul. Dworcowa 67; w Grudziądzu, Plac 23 Stycznia 20; w Katowicach, ul. 3-go Maja 36; w Krakowie, ul. Straszewskiego 28; w Lublinie, Krak. Przedmieście 29; w Lwowie, Akademicka 4; w Łodzi ul. Piotrkowska 84; w Warszawie, ul. Chmielna 2

OSTRZEŻENIE!

Setki fabrykantów naśladowe opakowanie i markę pudru wszechświatowej sławy

5 FLEURS FORVIL - PARIS.

Gatunek i zapach pudru nie dadzą się jednak naśladować. Zwracajcie uwagę na opakowanie pudełka pudru, na którym winien być napis:

5 FLEURS FORVIL - PARIS.

Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

PERFUMY I WODY TOALETOWE

5 FLEURS FORVIL-PARIS,

odbywają prawdziwie tryumfalny pochód przez wszystkie wielkie miasta Europy i Ameryki.

Ażeby uniknąć naśladowaictw, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nigdy na wazę.

rg 6309

PROSZEK z „KOGUTKIEM”
MIGRENO-NEURVOSIN
USUWA NAJUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
MIGRENĘ, NEURALGIĘ,
BÓLE ZĘBÓW,
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA,
BÓLE ARTRETYCZNE,
STAWOWE, KOSTNE i t.p.
PROSZEK TEN WYRABIAJĄ W PASTKI
TABLETKI
ZADAJĄCE ORYGINALNY PŁYTKI
z „KOGUTKIEM”

Dodatki ubraniowe

komplet 10 złotych watek na guziki; naci najtańszej Jan Gr. hełki Wrocławskie 2 narożnik Koziej r 4 253

Miał torfowy i ściółkę torfową dla celów ogrodniczych gospodarczych i t. d., dostarcza natychmiast z składnicy
Gustaw Glaetzner,
Poznań 3, Jasna 19
Tel. 65-80 i 63-28
Składnica:
Kraszewskiego 10.
Pr 5 676-46-22

HERBATA
Sumatra . . . . . funt 5,10
Ceylon . . . . . funt 5,60
Darjeeling-Broken funt 6,50 plus koszt wysyłki
W. Hauffe, Dąbrowskiego 36
tel. 73-62 zg 20459

Piekarnia
składem kolonjalnym
15 mórz 1500 — Gościńce kolonialka 70 mórz 2000. — wydzierżawi Mroczkowski. Żydowska 1, wchód Kramarska r 4 315

Bardzo staniały

anodówki. Jeszcze zwiększona pojemność! Jeszcze doskonalsza technika produkcji. **Fabryka ogniwa Mał. Poznań, Składowa 3/7.** dg 1 997

3. N. 3/31 **OBWIESZCZENIE.** W sprawie upadłościowej nad majątkiem Józefa Królaka ze Środy — postępowanie upadłościowe względem dzierżawcy drukarni Józefa Królaka w Środzie, zastanawia się dla braku masy wystarczającej na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Środa, dnia 14 maja 1932 roku. Sąd Grodzki. ng 6 232

Przedstawicielstwo na Warszawę
poważnej firmy przyjmie ustosunkowany handlowiec b. kierownik sprzedaży w dużych towarzystwach handlowych dysponujący 10 000 zł i siecią agentów. Oferty „Nowoczesna organizacja” — Biuro „Par” Warszawa, Bracka 17. Pr 5356 62.494

Wysyłkowy Dom Tapet
Tel. 1282 **STRYSZYK, Aleje Marcinkowskiego 19**
zg 20 458 Tapety — Ceraty — Listwy — Chodniki

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2305, z 21305, d 1811
l t. d. = 1 słowo
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. SPRZEDAŻE
Filje
gietarska sprzedam lub oddam na własny rachunek — Adres wskazuje Kurjer Poznański: zg 87 390/400
Powózka
półkryta mało używana, tanio. Lemke Rogoźno. ng 6 542
Kuźnięć
wraz budynkami na sprzedaż za 7000 zł Czarnków e. Anna Bożacka. Brzeźno pow. Czarnków. ng 6 554
Dom
do sprzedania wpłata 1400 zł. Białkowski Wroniecka 18. rg 4 817/18
Restaurację
kawiarnię z koncesją sałki mieszkaniem korzystnie sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zg 87 290/20

Meble
najtańszej **A. Baranowski**
Poznań Podgórna 12
Pr 5420-23.59
Wysprzedaż całkowita
Ceny likwidacyjne
starożytnie i okazjonalne Meble, srebra porcelane obrazy żyrandole broń starożytna wiele innych Antykwarna Antoniego Pióro Al. Marcinkowskiego 28
Pr 5 465-45 44
Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pr 5427-33.97
Meble
najtańszej **u Bakosia**
ul. Wenecjańska 1
ul. Chwałczewski przy Krzyż. zg 84 760

Oddamy
większe ilości ros. n. i barbaru w cenie zł 0,30 za sztukę. F-a. Andrzej Mieloch Poznań - Bał. zg 86 915
Żyrandole
lampki noce wielki wybór. Idaszek i Walczak — pl. św. Krzyżski 4. Pr 4 889-42.65
Pianino
krzyżowe czarno poler 750 zł B. Summerfeld Poznań 27 Grudnia nr 15. ng 6 455
Parcelę
przy ul. Chwałczewskiego tanio sprzedaje Spółka Osiedlnicza w Poznaniu Sp. Akc. Poznań ulica Rzeźwiosoboliteł 1. telefon 31-16. zg 87 557

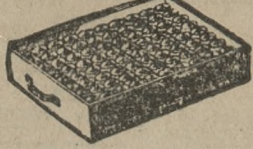
Kolonjalkę
3 pokoje dobra średniościocie z powodem stosunków rodzinnych — sprzedam spieszenie Adres wskazuje Kurjer Poznański zg 87 570
Essex 6 cyl.
limuzyna 5 osób w bardzo dobrym stanie gotowy do jazdy. Okazyjnie za 1350 zł do sprzedania w firmie spedycyjnej Mewes. Nast. św. Wojciech 1 tel. 23-35. zg 87 571
Futra
najnowsze modele, blamy, lisy oraz różne skórki kupuje się najtańszej w magazynie futer. St. Piotrowski, Poznań Szkoła 9 d 2002
Kamienica
w Lesznie dwupiętrowa oraz ofi. czna piętrowa mieszkanie 2-3 pokojowe, łazienki z powodem wyjazd za 22 000 sprzedam na sprzedaż Zdzisław na Kempa Leszno Dworcowa 43. ng 6548

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Najlepszą Porcelanę
najtańszej tylko Wroniecka 24. podwórko. zg 87 572
Ceglowski Poczta 5
kapelusze czapki najmłodniejsze fasony olbrzymi wybór sprzedaje najtańszej dg 1 913
Uwaga
kupie kilka używanych pokoi jałdanie zabneły gwipanie za gotówkę. Polek: Dom Konisowy. Woźna 44 przy St. Rynku. zg 87 518
Skład
towarów szklanych względnie towar z powodu wyjazdu bardzo tanio. Oferty Kurjer Poznański r 4 1818

Rower
tanio. Łazienna 2 Pieterok. zg 87 539
Waga
Bergeta na sprzedaż 400 zł. Wroniecka 3. m. 7. zg 87 580
Sprzedam
dom około 1/2 Podgórnego dochód 3 500 — za 29 000. — Oferty Kurjer Pozn. dz 2 178
Dom
w Lesznie piętrowy z warsztatami i składem obuwia za 10 000 z powodu wyjazdu sprzedam. Kempa Leszno Dworcowa 43. ng 6519
Gabinet
elegancki orzech polerowany tanio. Stolarska Grob'a 6. zg 87 319
Kolonjalka
dobrze zaprowadzona towarem mieszkanem na sprzedaż Adres wskazuje Kurjer Pozn. zg 87 511

Lepsza kolonialka obrót miesięczny około 4000 zł w pełnym biegu z mieszkaniami lub bez odda gospodarza z zwrotem kosztów urzędzenia i towarów. Oferty Kurjer Pozn. zdg 86 963

Stwierdzenie

w swych znajomych jak długo już grają na baterjach anodowych mokrych nie wymagających ładowania wyrobu F-my Ogniwo. Poznań. W. Garbary 19. Nowe cenniki z szematami. P 5600/1-48.85.6

Aparatu radjowego

zależy: przystępna cena łatwa obsługa i prawidłowe działanie łączą nasze aparaty. 3-lampowy prad zmienny z lampami 250.- zł z budowanym głośnikiem 290.- zł z 3-lampowym bateryjny z budowanym głośnikiem 140.- zł. - Ogniwo Wielkie Garbary 19. Bra. Półwiejska 17. Przyjmujemy asygnaty „Kredyt” dajemy na raty. Pg 5645-45.92

Wille

13-pokojowa, czynszowa, malowniczo położona, tramwaj, ogród sprzedam pierwszej ręki. Pośredni wykuźleni. Potrzeba 50 000-60 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 86 905

Samochód

ekonomiczny dla handlarza, podbijającego 500 - „Autopark” Focha 37 zdg 87 369

Dom

jednopiętrowy wraz interesem rzemieślniczym i urządzeniem zap. elektryczny w Gnieźnie istniejący 40 lat z powodu choroby zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 368

Pianino

pierwszorzędne sprzedam Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 379

Elektrolux

używany Gwarna 15. m 8. zdg 87 381

Lekarskie

szafy sprzedam Stolarska Strzelecka 23/24 zdg 87 385

Motocykl

Rex-Acme 3 1/2 konny, instalacja elektryczna w bardzo dobrym stanie sprzedam Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 386

Jadalka

nowoczesna polerowana, tania Stolarska Grobla 6 zdg 87 320

2

ciężka materacami 30.- stół owalny Ogrodowa 9 m 2 zdg 87 394

Tanio

plaszcz damski Wierzbicice 81 m 7 zdg 87 402

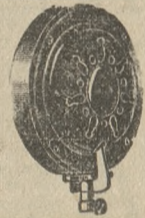
Pianino

Seiler sprzedam. Szamarzewskiego 12. m 3 zdg 87 410

Wóz

resorowy mało używany prawie nowy, nadający się do każdej brzozy tanio na sprzedaż. Zgłoszenia P. Pińkowski, Poznań. Debić. Świerczowska 6. kuznia. zdg 87 335

Mechanizmy membrany try i wszelkie przybory do gramofonów po cenach najniższych etale na składzie Kastor. św. Marcina 55. dg 2115

Materiał

na ubranie tanio sprzedam. Mażalska 7 m 1. zdg 87 337

Ogród

działkowy 400 mkw Szamarzewskiego 26 a m 8. zdg 87 339

Fiat

501 kryty w dobrym stanie 1400 zł. „Auto Touring”. Kościelna 50. telefon 77-34. zdg 87 344

Radjo

Aparat Anodowy „Phyllips” na prad zmienny. Adres Kurjer Poznanski zdg 87 347

Restauracje

mieszkaniam sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 349

Przedsiębiorstwo

opalone i przewozowe dobrze prosperujące, blisko rynku z powodu choroby właściciela na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn zdg 87 458

Cieżarówka

2 ton, stosowna na reklamówkę sprzedam korzystnie Opaldom - Poznań. Wroniecka - Stawna. zdg 87 449

Okazja

3 jadalnie zarazem dwie sypialnie, b. ały marmur, lustro, saloni. ki, maszyna wnieszciana Singera, futro karakulowe. Polski Dom Komisowy. Woźna 44. przy Starym Rynku. zdg - 87 517

Karete

kocznianke, używane w pierwszorzędny stan sprzedam. Losiński Września zdg 87 448

Skład

delikatosew - owoców od 30 lat istniejący w centrum Poznania z powodów rodzinnych korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Pawilon. 11. Focha 15. zdg 87 444

Skład papieru ruchliwa ulica sprzedam tanio powodu wyjazdu. Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 390

Skórki na futra i kolnierze okazynie. Zgłoszenia plac Bernardyński 4. m. 28 zdg 87 447

Fortepian 250.- sprzedam Szamarzewskiego 1 m 1. zdg 87 421

Skład kolonialny dobrze zaprowadzony magiel, mieszka. towaram z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Pozn zdg 87 508

Jak Szanownym Czytelnikom wiadomo,

ogłoszenia do pisma naszego przyjmują oprócz ekspedycji centralnej przy św. Marcynie 70 także

filje w Poznaniu

według poniższego spisu:

Swarzędz, ul. Poznańska 6. Michał Pieczyński
Główna, ul Główna 48. Rajmund Terczewski
Osiedle za Bramą Warszawską, Witkowska 18. Stanisław Oleszak
Malta, ul Maltańska (Fabryka Papieru „Malta”) Antoni Augustyniak
Rataja, Pelagja Łagoda
Luboń - Zablikowo Stara, przy stacji Luboń. Władysław Kłodziński
Zablikowo Nowa, St Elmanowicz Wilda
Górna Wilda 114, nar Pamiątkowej. Antoni Tomaszewski
Wierzbicice 46 przy Rynku Wildeckim. Stanisław Zych
Górna Wilda 15 Ignacy Koszczyński
Górczyn, Marszałka Focha 160. Jan Jesse
Św. Łazarz
Marszałka Focha 74, Leon Adamczewski

Rower dziecięcy używany dwu lub trzykolorowy kupię Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 373

Pianino zaraz kupię Oferty cenz Kurjer Poznanski zdg 87 391

Vacuum aparat z pompą i warnik na parę 6 atm miedziany lub żelazny kupię Zgłoszenia do Kurjera Poznanskięgo pod zdg 569

Gablutki nikielowe, ezerokość około 60 ctm. kupię Sozańki Zamkowa 6. rz 4309

Centrum dwupokojowe pokój kuchnia gospodarza wolne Informacje: ul. Szweska 11 - 9 zdg 87 560

Dwupokojowe komfortowe kuchnia łazienka, wygody IV piętrowo. Administrat. Matejki 55 zdg 87 361

Słoneczne komfortowe czteropokojowe I. II piętro Focha 123 wydzierżawie Lodowa 1. m. 4. zdg 87 443

4 pokoje Łazarz korzystnie za zwrot remontu czynsz miesieczny 84 zł. Adres Kurjer Pozn. zdg 87 377

11. POKOJE UMEBL. Dwuosobowy do wynajęcia. Ul. Grobla 28 m 1 zdg 87 163

Paniom Kreta 5. n 9 zdg 87 097

Elegancki Cieszkowskiego 8 m 9. zdg 87 322

Pokój jeden lub dwuosobowy ładnie umeblowany do wynajęcia Wierzbicice 3 m 7 zdg 87 413

Pokój jedno - dwuosobowy elektryczność Szamarzewskiego 19 a - m. 18. zdg 87 431

Centrum dwuosobowy Józefa 9 a m 6. zdg 87 427

Śniadeckich 9 - 8. dwuosobowy zdg 87 420

Dwuosobowy Dąbrowskiego 36 m 7. zdg 87 472

Plac Wolności 14 a. m 10 frontowy słoneczny, dobrem utrzymaniem, wszelkim wygodom' zaraz zdg 87 466

Pokoik utrzymaniem. Ratajezaka 11a. m. 98. zdg 87 462

Panu wspólny Wrocławska 80. m. 18. rz 4 295

Dwuosobowy Jeżycka 41 m 5 zdg 87 363

Niekrepujący Szweska 15 m 5 mieszkanie 10. zdg 87 450

Klatki pokój ładny zaraz do wynajęcia Ogrodowa 20 m. 5. zdg 87 438

Frontowy Klatka pana Wroniecka 16. 11. lewo. zdg 87 418

Dwuosobowy Wysoka 1 m 3 I zdg 87 416

Solidnemu własna pościela. Ogrodowa 5 - m. 7 zdg 87 409

Kraszewskiego 11. m 17 jednoosobowy, utrzymaniem. zdg 87 333

Pięciopokojowe wolne Nowak Kopernika 4. zdg 87 341

Pokój srodmieście, front fortelan użyczenie łazienki, telefon Oferty Kurjer Pozn zdg 87 345

Próżny umeblowany, używanem kuchnia. Adres w Kurjer Poznanski zdg 87 355

Dwuosobowy Patrona Jackowskiego 9 m. 6. zdg 87 565

Pokój utrzymaniem korzystnie. Plac Sapieżyński 2 a I ntr. zdg 87 563

Dwuosobowy fortelanem. Wierzbicice 31 a. m. 4 zdg 87 546

Kraszewskiego 19 - 10 zdg 87 547

Jedno-dwuosobowy Kreta 6 m. 2. zdg 87 545

Pokój Strzelecka 5. mieszkanie 4. zdg 87 544

Pokoik manu pokój wspólny 15.- Ogrodowa 15 mieszkanie 18. zdg 87 540

Pokój z klatki Szulc. Pozłowa 12 zdg 87 538

Pokój dwuosobowy św. Marcina 56 - m 6. zdg 87 536

Półwiejska 11 mieszkanie 17 zdg 87 533

Pokój 2-osobowy, czysty, słoneczny. - Szamarzewskiego 11. m. 7. zdg 87 484

Parterowy duży, mały umeblowany, Wierzbicice 13 - 3. zdg 87 482

Dwuosobowy jedno (utrzyman em). Półwiejska 2 - 6 zdg 87 498

Pokój tanio. Focha 35 m 9. zdg 87 407

Dwa razem lub osobno. Wierzbicice 57 - 9. zdg 87 494

Pokój Jeżycka 43 m 7 zdg 87 492

Frontowy Lakowa 19 - 4 zdg 87 490

Niekrepujący zaraz. Mar. na 3 m 5 mieszkanie 8. zdg 87 486

Dobrze umeblowany u samotnej Piękar. ry 8 a m. 34. zdg 87 591

Niekrepujący drugi; mniejszy 3 Maja 5 m 12. zdg 87 500

Pokój Grobla 19 - 8 zdg 87 539

Pokój panom - paniom. Wroniecka 18. m. 7 zdg 87 588

Studenci (dwom) zaciężny czysty oddzielny tanio - Aleje Marcinkowskiego 19 - 7. zdg 87 586

Pokój zaraz Bukowska 23 - 6. zdg 87 585

Umeblowany także pracownie Matejki 45. - m. 1 zdg 87 584

Dwuosobowy Grunwaldzka 20 b - 9. zdg 87 601

Wielka 18- 12 a. czysty, utrzymaniem (bez). zdg 87 534

Panom utrzymaniem 60 doby 1.50. - Wrocławska 13 - 11. zdg 87 532

Niekrepujący 1-2 osobowy Kanłowa 7. m. 8. dz 2175

Jasna 12 m 3 panu na ślaniowisku. zdg 87 011

Panu małżeństwu zaraz. Rybaki 16. m. 21. zdg 87 594

Plac Świętokrzyski 4 I piętro pokoje utrzymaniem - bez zdg 87 503

12 SZUKA POKOJU frontowe przy św. Marcynie na biura oddam zaraz lub 1 i 2. Oferty Kurjer Pozn zdg 84 897

2 panie blisko Uniwersytetu. Cena Oferty Kurjer Pozn zdg 87 463

Niekrepującego pokoju poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 350

Poszukuje 2 pokoi umeblowanych okolic gimnazjum Mickiewicza Oferty biżmienne Polwrowskiego 4 a. zdg 87 352

2 pokoi niemeblowanych bez kuchni, z elektrycznością oddzielnym wejściem srodmieście poszukuje dobry lokator Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 370

Sympatycznego pokoiku niekrepującego w srodmieście od 15. 12 do 35 - ze światłem poszukuje Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 403

Małżeństwo 3-letnim synkiem pokojem skromnego w srodmieściu. Oferty Kurjer Pozn zdg 87 495

13. LOKALE Rzeźnikowi pewna egzystencja wskaże gospodarz. Adres Kurjer Pozn. zdg 86 655

Poszukuje składu kolonialnego w Poznaniu Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 378

Składy narożnikowy drugi mniejszy wymie Woźna 1 zdg 87 551

Ubikacje fabryczne 250 m² nadająca się na mierzanie powózorem do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 542

Składu średniego, centrum poszukuje. - Oferty Kurjer Pozn zdg 87 506

14. DZIERŻAWY 20 mórg pszennej roli w Ratajach wydzierżawia właściciel Kędziora, Sieroca 5/6 narożnik Nowej zdg 85 728/9

Administracja „Kurjera Poznańskiego”.

Klatkę ładna ewentl., kanałkiem spiewającym kupię Ul. Sew. Mielżyńskiego 4 mieszkanie 7. zdg 87 550

Poszukuję składu majej wtki w Poznaniu Oferty Kurjer Pozn zdg 87 480

6. KAMIENICE Dom Poznaniu srodmieściu 11 000 rocznie sprzedam tanio gospodarz. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 85 431

Wille dochodowa przy Ostrobrzeżu zamienie na jednomieszkanolowa w Solaczcu. zdg 85 826

Kamienice centrum Poznań a skadem. dochód 3 800 sprzedam 28 000. Krzesiński. Piękar. 8. zdg 87 436

Kamienice centrum komfort parkiety dochód 10 000 za 82 000 sprzedam Radwicki Półwiejska 38 a. I. zdg 87 558

Kamienica centrum. 78 000. wpłaty 50 000. Bloch. Poznań Długa 5. zdg 87 579

Kamienice sprzedam 90 000. wpłaty 50 000. Małecki. Rybaki 20 a. zdg 87 487

7. PIENIADZ Poszukuję wspólnika (wspólniczkę) kapitałem 2 500-3 000 wytwórnia artykułów pierwszej potrzeby. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 87 335

500 zł mam szukam posady ewentl. propozycje Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 327

8. DO WYNAJĘCIA Od 1 grudnia wolne 9 pokojowe mieszkanie nadające się dla lekarza, adwokata na biura pensjonat itp. Kraszewskiego 17 I piętro zdg 86 974

Za czynszem rocznym zgóry dam piękne 4 i 3 pokojowe komfortowe mieszkanie (parter) z centralnym ogrzewaniem i ogródkiem na Łazarzu - Zgłoszenia z Oferty Kurjer Poznanski zdg 85 682

Dwa pokoje kuchnia wolne nowy dom gospodarz Lodowa 4. przy Rynku Łazarzkim. zdg 87 451

Pokój kuchnia wolne Winiarach Wiadomość Hoffmanna Urbanowska 7 zdg 87 432

Mieszkanie 6 pokojowe, odnowione. Matejki 68. mieszkanie 6 zdg 87 471

2 pokoje kuchnia. Główna 91 m 8. zdg 87 406

Pokój kuchnia, wynajme, dzierżawa półtora roku zgóry Jeżycka 39. zdg 87 340

2 pokoje i kuchnia w centrum słoneczne wynajme z meblami lub bez małżeństwu bezdzietnemu, później objęcie mieszkania Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 387

5 pokoi komfortowych centralne ogrzewanie ciepła woda I piętro wynajmie korzystnie Grodzka 6. przy Ostrobrzeżu zdg 87 573

Pięciopokojowe centrum 140 - miesięczna. „Domus” Plac Wolności 14a. zdg 87 502

300 wolnych mieszkan każdego rodzaju, pośrednictwem bezpłatnie. - Związek Gospodarzy. Wierzbicice 27. zdg 87 461

Pięciopokojowe mieszkanie do wynajęcia przy ul. Patrona Jackowskiego 9. Blizszych informacji udzieli stróżka domu zdg 87 454

9. SZUKA MIESZK. 2 pokoi kuchnia wprost gospodarza czynsz 6 miesięczny zgóry. Zgłoszenia „Par” 57 334 Pg 5664-57 334

Małżeństwo bezdzietne szuka zaraz lub później mieszkania 3-4 pokojowego niewyżej II piętrowo srodmieście lub blisko centrum Oferty Kurjer Pozn zdg 86 602

P. P. właściciele domów chcących mieć dobrego lokatora, proszą o mieszkanie 3-pokoj. ciepłe, komfort, w porządnym domu, dobrej okolicy wyższy urzędnik starannie bezdzietne małż., punktualny płatnik. Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 464

Trzypokojowego kuchnia srodmieściu wprost gospodarza poszukuje urzędnik - czynsz pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 411

Próżnego pokoju gospodarza rok zgóry - Oferty Kurjer Pozn zdg 87 336

Urzędnik sumienny płatnik (2 osoby) poszukuje 2-4 pokojowego. Oferty Kurjer Pozn zdg 87 481

3-4 pokojowego, dam czynsz zgóry lub maileznie odstępnem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 87 501

3-4 pokojowego mieszkania. Łazarz lub centrum poszukuje Plac ewentualnie zgóry. Woźna 25. m. 6. tel. 26-02. zdg 87 499

10. ZAMIANA MIESZKANIA Zamiana 3 pokojowego mieszkania, Brdgoszcz na Poznań Oferty Kurjer Poznanski zdg 87 597

Dom
z dwoma pokojami, mieszkaniami, składnicami, przy rynku jednej z miast pow. szamotulskiego, wydzierżawie lub sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański, agencja Obroniński nr 6543.

16. OSOBISTE

Samochód
wspólna podróż Poznańskie Pomorzanie potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 4296

Swarzędz
córka z mamusia, które kupowały płaszcze ochronne dnia 8. 11. godz. 17.30, panna przozna o adres. Oferty Kurjer Poznański nr 87503

21. ZGUBY

Zaginął
rapo w niedziele mały czarny piesek Rehpscher oddać za wynagrodzeniem. W Szafrańek Dabrowskiego 87. Skład Zwierzyniecka 9 a

Zgubiłem
tekę św. Marcin - Wrocławskie Uczciwego znalazcę proszę zwrócić za wynagrodzeniem. zdg 87455

TEATRY

Poznań, środa, 15. 11.
TEATR POLSKI: Dzisiaj „On i jego sobowtór”.
Czwartek, 16. 11. „On i jego sobowtór”.

TEATR WIELKI (Opera): Dzisiaj „Traviata” gościnny występ Jadwigi Dębickiej i Stanisława Foya
Czwartek 16. 11. „Halka”
Piątek, 17. 11. Palestrant

TEATR NOWY: Dzisiaj „Gotówka”

Czwartek 16. 11. „III piętro drzwi 17”
Piątek, 17. 11. „Gotówka”

Bydgoszcz, czwartek, 16. 11.
TEATR MIEJSKI: „Moja siostra i ja”
Piątek, 17. b. m. w Bydgoszczy przedstawienie awieszone.

W Grudniadzu „Moja siostra i ja”

KINA APOLLO METROPOLIS
NAJTAŃSZE NAJLEPSZE
nr 5 418/9
KINA

Poznań, środa, 15. 11.

APOLLO: „Szpieg w masce”

COLOSSEUM: Biały Upiór

CORSO: „Robin Hood”

METROPOLIS: „Szpieg w masce”

ORZEL: „Nagana” i „Figle Zolnierskie”

ODEON: „Biały Upiór”

PROMIEN: „Janko Muzykant”

RENAISSANCE: „Tajemnica doktora Mareu”

Wyspa zatraconych dusz

ROXY: „Quik”

SFINKS: „Rudowłosa”

SLONCE: „Gorka herbata Generała Yen”

TECZA-Lazarz: „Pogromcy Przewozorzy”

TECZA-Wilda: „Czemp”

WILSONA: „Precz z Miłością”

Bydgoszcz, czwartek, 16. 11.

ADRIA: „Pieśń nad pieśniami” z Marleną Dietrich

APOLLO: „Kobieta z rejestru”

„Wiosna ptaków” i „Kobieta Tarzan”

„BALTYK”: „Pat i Patachon w Luna - Parku”

oraz polski film „Kropka nad i”

KRYSTAL: „Kawalkada” z Clive Brook, najnowszy tygodnik Foxa oraz „Jamboree w Gödöllő”

„MARYSIENKA”: „Wszystko dla dziewczyny” oraz Flip i Flap w komedji „Ich dole i niedole”

„REWJA”: „Pod fałszywą flagą”, na scenie rewja

SLONCE: „Trzech Djabłów” i na scenie rewja p. t. „Hallo, to my”

22. ROZMAITE

Akuszka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 83 441/2/3

Wróżę
przepowiadam przyszłość, strzegam przed złym wypadkami. - Poznań Spokojna 16 a m. 20. zdg 85 698

Krawcowa - kuśnierka
na płaszcze suknie garderobe dziecica poleca sie w dom. - Oferty Kurjer Poznański zdg 87 223

„Tricot”
Pocztowa 23 wykonuje przerwania swetry garsonki bluzki sukienki itp. Pg 5 464-45.7

Ciała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Laim-Age (z kognikiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający waly naskórka. ng 4513

Jeżeli
dotychczasowe leczenie znalazło stawów kości gruczołów bez rezultatu - zacznij leczenie w Sanatorium „Sanatio” w Iwonicy-Zdrój Pierwszorzędne urządzenia lecznicze i azjenci. Prospekt za znacznym 30 gr. ng 5961

Plótna - madapolamy
Nansuk Baty zefiry dopełniw jedwabne flanely - oraz wszelkie materiały w bielzone. Każdego gatunku w wielkim wyborze do cenach niebawie niskich poleca Fabryka bielizny Dom Plótny 1 Schubert Wrocławską 3 Wnętrze gwarantowane mioty wszelkich szerokości - kolorach d 5 419-33.32

Kuchmistrzynie
Polecam się do gotowania w większych i mniejszych domach. Podaje ciepłe i zimne dania oraz różne desery wypiekami torty ciastka etc. na słuby nauy odpusty Polecam się laskawym wzrodem M. Rożnowska. Poznań Piekary 10 mieszkanie 15. III. piętro. w podwórzu. zdg 87 321

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę Gorsety gotowe - Pasy do ciąży - Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparaty gorsetów. Ratajczaka nr. 27 parter. zdg 87 415

Specjalistka
wykonuje wszelkie ubranka przepiśowe płaszcze burki dla młodszych ubranka fantazyjne różne przeróbki. Turkiewicz Konernicka 5. zdg 87 375

Małpe
brazyljska tresowana tanc. Plac Nowomiejski 5 - 18. Smoczarska zdg 87 404

Oddam
1 lub 2 konie z platforma. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 395

Niewidomy
sierota bez żadnej opieki niemogac sprawić sobie cieplej odzieży prosi szlachetne osoby o mały datek w celu sprawienia takowej laskawie zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 87 561

23. OZENKI

Kawaler
lat 35 Wielkopoleńczyk adwokat z własną praktyką, zapewniona egzystencja, niebiedny poszukuje panny z dobrej rodziny do lat 24 w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia z fotografiami do Kurjera Poznańskiego zdg 87 433

Dr. med.
zaznacza panne przystojna zamozna wiekszym mieszkaniem Poznaniu. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 383

Wdowiec
bezdzienny, posiadający ok. 250 000 zł. z braku znajomości poszukuje starszej panny lub wdowy do lat 40 z odpowiednim majątkiem, w realności mieszkającej lub wiejskiej. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia z fotografiami, która się zwraca pod M. 855 Biuro Ogłoszeń. Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 6645

Wdowiec
dziećmi ma zamiar zaraz poślubić panią, potrzebne 1 000 zł. - Oferty Kurjer Poznański. zdg 87 500

24. NAUKA

Angielskiego Francuskiego
udziela Dolgor. Skarbowska 4. m. 14. Zgłoszenia 7.30-9 wiecz. zdg 87 530

Dla VIII klasistki

szukam dobre francuskie matematyki. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 87 417

Kto
udzieli polskiego historię zakresie gimnazjum, najchętniej profesor Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 374

Francuski
konwersacja Przygotowanie matury (Dyplom baryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdg 85 444

Kursy kroju
szycia, robót ręcznych, warunki bardzo korzystne. Marij Magdaleny 1 m. 7. zdg 2028/9

Lekcje
języka francuskiego udzielam. Oferty Kurjer Poznański. ng 4306

25. MUZYKA

Lekcje
muzyki udzielam. Aleja Szelągowska 6. zdg 87 352

Kwartet
nierwszorzędny od 12. potrzebny Śpieszne zgłoszenia z podaniem warunków i fotografii nadsyłać kabaret „Pomorzanka” Gdynia. ng 6552

26. ROZRYWKA

Londyńska
Marszałarska 8 zapewnia swym wywalcom miły pobyt. Koncert artystyczny zdg 87 5

27 SZUKA PRACY

Zgłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenę drobnych

Dziewczynka
lat 14 ubogich rodziców poszukuje posady do dzieci lub posyl. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 126

Chemik
kilkoletnia praktyka, przymie jakakolwiek posade od grudnia lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 85 309

Wdowa
młoda, inteligentna dobrej prezencji zamie sie domem samotnej osoby. Moze być towarzyszką pielęgniarzka laskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 86 880

Rządca
gospodarski kawaler 16 lat praktyki z dobrymi świadectwami referencjami na ostatnim stanowisku 5 lat poszukuje posady od 1. 1. 1934 r. laskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 87 031

Posługaczka
poszukuje pracy na przedpołudnie zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 435

Fryzjerski
pomocnik mesko-damski 1 i pół roczna praktyka, meskim, ondulacja wodna szuka posady zaraz. Mieszkość Poznań laskawe oferty Kurjer Poznański zdg 87 460

Fotograf
retuszer poszukuje posady. laskawe oferty prosze kierować Fr. Kawala. Zaborowo 29, poczta Leszno (Wielko). zdg 87 450

B. nauczycielka
szkoły powszechniej szuka posady. Prawo nauczania, porządkownie z dobrym rezultatem i wprowadzaby dzieci w konwersacje francuska; język niem. Muzyka słabsza. Pensja skromna. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdg 87 457

Gospodarz
na 500. 600 morg z dobrymi świadectwami poszukuje posady. - Kaucja moze złożyć do 2 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaze Kurjer Poznański zdg 87 350

Panna
porządna poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 364

Dziewczynka
z prowincji kusem gotowania, szycia poszukuje pracy wszystkich dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 446

Posługaczka
czysta sumienna poszukuje posady z oraniem i prasowaniem sztywnej bielizny od zaraz lub 1. 12. 33 Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 87 412

Inteligentna
poszukuje od zaraz bezpłatnej praktyki biurowej w godz. popołudniowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 372

Szukam
posługi lub prania dobrze polecona Oferty Kurjer Poznański zdg 87 405

Pomocnik kupiecki
z branży spożywczo-kolonjalnej dobry ekspedient, język polski niemiecki, szuka posady w Gdyni lub okolicy. Oferty pod „Uczelnicy” Kurjer Poznański, Gdynia. ng 6551

Bufetowa

młoda z obsługą gości szuka posady do restauracji lub cukierni zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 325

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 329

Nauczycielka
poszukuje posady do dzieci do lat 12 Oferty Kurjer Poznański zdg 87 406

Starsza
dziewczyna poszukuje posady, praniem. Oferty Kurjer Poznański. zdg 87 348

Higienistka pielęgniarka
dyplomowana zamie sie chora osoba ewentualnie także gospodarstwem domowym laskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznański zdg 86 879

Kucharz
wydoskonalony w swoim zawodzie szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 351

Dziewczyna
uczniwa do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 353

Posługaczka
poszukuje posady na cały dzień lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 305

Panna
poszukuje posady z haftowaniem szyciem do dziec. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 307

Posłoni
szukam zaraz z praniem Oferty Kurjer Poznański zdg 87 371

Krawcowa
szycie i naprawa w domu poza dom poszukuje posady. Tama Garbarska 26 m. 4. zdg 87 302

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 303

Pokojowa
czysta młoda szuka posady. - Oferty Kurjer Poznański zdg 87 401

Magistra
farmacji egzamin wojewódzki szuka posady. Warunki skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 556

Ogrodnik
kawaler, lat 30 trzeźwy, dobry szkółkarz, hodowca wczesnych warzyw, nasion, dobry fachowiec, był pracownik dużych zakładów przemysłowych, przymie posade większych majątkich ogrodach. Oferty agencja Kurjera Poznańskiego. Krobia Poznański. ng 6555

Sierota
poszukuje posady względnie do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 4308.

Dziewczyna
lat 24, poszukuje posady zaraz do wszystkiego z gotowaniem, praniem, do starszych osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 519

Poszukuję
pracy za utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 513

Fryzjerstwa
pragnie wyuczyć się biedna panienka. Oferty Kurjer Poznański. zdg 87 493

Dziewczyna
uczniwa średnim wieku gotowaniu poszukuje posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 587

Mleczarz
z ukończoną szkołą mleczarską, starszy, inteligentny fachowiec, obznajomiony z najnowszymi maszynami, organizacja mleczarni, książkowością i t. d. poszukuje odpowiedniej posady. Wymagania skromne. laskawe zgłoszenia pod „Mleczarz” do „Pan” - Toruń. Pg 5604-64.117

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do wszystkiego bez gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 504

Małopolanka
dlugoletnie swiadectwo, dobrze gotuje czysta kochająca dzieci szuka posady do samotnej pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 902

Dziewczyna
czysta, uczniwa, dlugoletnie swiadectwo z posciela szuka posady do dzieci lub chorej. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 901

Służąca
wszystkiego, uczniwa, dobrmi swiadectwami od 1 grudnia. - Oferty Kurjer Poznański zdg 86 937

Przystojna
inteligentna biurowa szuka posady, sekretarki-towarzyszki, chętnie wryad. Oferty Kurjer Poznański zdg 86 936

Polecam
gospodynie, kuchmistrzynie. - Kranzowa, Ratajczaka 2. zdg 87 061

Pomocnik
gastronomiczny, wieksza kaucja, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 038

Gospodyni

samodzielną szuka posady lenszym domu również do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański. zdg 87 655

Młoda
dobrze pocztakująca bufetowa poszukuje posady miejscowość obojetna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 86 918

Służąca
do wszystkiego szuka posady - coskolwiek rotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 100

Posługaczka
ewntln służąca z dobrmi swiadectwami zaraz poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 87 082

Panienka
która pracowała w składzie kolonialnym 7 lat uczniwa szuka posady branża i miejscowość obojetna Oferty Kurjer Poznański zdg 87 221

Dziewczyna
chętna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański. nr 4290

Nauczycielka
szkoł. Polka konwersacja francuska niemiecka, muzyka szuka posady prywatnej Marszałka Focha 38 mieszkanie 11. Zofia Biental, osobiscie od 3-5. zdg 87 254

28. WOLNEMIEJSKA

Biuralistka
pocztakująca z adnym charakterem pisma poszaca na maszynę Orzel” zaraz potrzebna Zgłoszenia tylko piśmienne Nowacki, Szychrowa 22 zdg 87 419

Chłopiec
do poswek poszukiwany Ozrodowa 1 Obuwie zdg 87 429.30

Fryzjerka
zaraz potrzebna posada stala - Feliks Ubowski Szamotul Rynek 19. zdg 87 452

Kucharka
wszystkiego Sniadalnja Półwiejska 38. zdg 87 494

Uczennica
starsza z branzy do składu obuwia. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 428

Fryzjerka
i fryzjer od zaraz Libelta 13 zdg 87 426

Fryzjerka
potrzebna. Malczewo 5. zdg 87 423

Fryzjerka
dobra stla pensja 50 zł mies potrzebna zaraz K. Nowacki Swarzędz, Rynek 38. zdg 87 300

Chłopiec
do weglu potrzebny zaraz Onal-dom, Stawna zdg 87 453

Posługaczka
zaraz. Ratajczaka 19 skład. zdg 87 330

Samodzielną
krawcowa płaszcze damskie - Domaszewski, Sew. Mielżyńskiego 22. zdg 87 382

Agenci (tki)
poszukiwane do zbierania zamówień na nowy artykuł Prosekt darmo. Zgłoszenia Gasiorowskich 10. m. 9. zdg 87 398

Stenotypistka
biegła polsko-niemiecka potrzebna na godziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 87 354

Wspólnika
z kapitałem 5 tysięcy zł przedsiobierstwo malarsko reklamowe poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 330

Gospodyni - kucharki
poszukuje na majatek. Odpis swiadectw wysokość wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 87 388

Apteka

Bydgoska poszukuje asystenta (tki). Referencje pensje do Kurjera Poznańskiego dg 3171

Służąca
potrzebna Skarbowska 20. m. 8. zdg 87 564

Służąca
uczniwa do wszelkiej pracy. Skład św. Marcin 50. zdg 87 562

Służąca
do lat 16 od zaraz Wiśniewski, Wroniecka 6. zdg 87 552

Służąca
potrzebna. Zgłoszenia Ohwałszewo 63. skład. zdg 87 575

Przedstawiciela-sprzedawcy
poszukuje Fabryka pończoch i skarpet marki „Sosnowiczanka” A Bernadzikowicz w Sosnowcu na województwo poznańskie i pomorskie. Kandydaci mogący złożyć gwarancje do zł 10 000 w formie latwej do zrealizowania, rozporządzający fachowymi zdolnościami oraz znający dobrze klientele i region przesylni su o składanie ofert pod adresem: Towarzystwo Eksploatacyjne Przemysłu Trykotażowego” Sp. z o. o., Sosnowiec Dekiarta 13. ng 6544

Fryzjerka - fryzjer
Grunwaldzka 13. zdg 87 064

Dziewczyna
pocztakująca (służąca) zaraz - Zgłoszenia godz 6-8 wieczorem. Górna W. 101. m. 4. zdg 87 518

Zarządczyni-gospodyni
samodzielną majątku potrzebna, Kaucja 1500 lub gwarancja - Oferty Kurjer Poznański zdg 87 496

Fryzjerka
dzielną zaraz potrzebus 27 Grudnia 17. zdg 87 455

Kucharz
lub służący z gotowaniem poszukuje zaraz Zgłoszenia między 6-6. Szewska 9 restauracja. zdg 87 592

Panienka
wymowna z 700-500 zł gotówki poszukiwana jako współniczka, Zysk gotówka gwarantowane - Informacje Mostowa 2 m. 2. zdg 87 581

Uwaga
5 inteligentnych panów powyżej 24 lat przymie do bardzo poważnej pracy stałej zewnętrznej za sowiem wynagrodzeniem. Zgłoszenia osobiste z dokumentami od 11-5. Fr. Ratajczaka 17 m. 5. II. ptr. zdg 87 5

Fryzjerka
potrzebna Kościelnia 16 zdg 87 529

Na tańsze trochę
zakupu radioprzetu i przyborów gramofonów i plst. aparatów foto graficznych i przyborów fotograf. i elektr. tryznych p. p. dowód Państwa anodowy Emka” w cenie: 150 wolt - 15.90, 120 wolt 11.90, 100 wolt 9.90, 90 wolt 7.90 60 wolt 5.90. Lampy Philipsa A 409 - 10 - zł A 415 - 12.50 zł. B. 406 - 12.50 zł. Baterie wysyłamy na całą Polskę za jaliczkiem 1 zł. zalicz. poczt. To wszystko w „LENCE” - wobec czego wysyśle do „LENKI” w L. Włodarecz